

Esmeralda Attema S1003494
Margriet van Dijk S1003257

Christelijke Hogeschool Windesheim, SPH

Juni 2010

De doelgroep ouderen in beweging

Onderzoek naar de behoeften en wensen van de doelgroep ouderen in Hoevelaken

SIGMA
stichting voor welzijn, zorg en wonen

Titelblad

Titel:	De doelgroep ouderen in beweging
Ondertitel:	Onderzoek naar de behoeften en wensen van de doelgroep ouderen in Hoevelaken
Studenten:	Esmeralda Attema Margriet van Dijk
Studentnummers:	s1003494/s1003257
Opleiding:	SPH (Christelijke Hogeschool Windesheim)
Docentbegeleider:	Marinus Koop
Opdrachtgever:	Sigma Nijkerk
Praktijkbegeleider:	Jetty Reker (coördinator)
Versie:	2 juni 2010

Samenvatting

Voor u ligt het onderzoek 'de doelgroep ouderen in beweging'. Hierin wordt onderzocht in hoeverre het huidige aanbod van het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken aansluit op de vraag van de doelgroep ouderen. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Sigma, stichting voor welzijn, zorg en wonen.

De aanleiding voor dit onderzoek is dat Sigma een schakel wil maken tussen het beleid van gemeente en organisatie naar de praktijk (de activiteiten van het SWOH). Daarnaast kunnen de uitkomsten van dit onderzoek een bestanddeel worden van het nieuwe beleidsplan van Sigma. Door zicht te hebben op de wensen en behoeften onder de doelgroep ouderen in Hoevelaken, kan Sigma nu en in de toekomst blijven aansluiten op de vraag van deze doelgroep.

Voor ons onderzoek hebben we gebruik gemaakt van kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Het kwantitatieve element in ons onderzoek zijn de enquêtes. Deze zijn gericht op de deelnemers, vrijwilligers en docenten van het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken en de potentiële deelnemers. De elementen uit het kwalitatief onderzoek zijn observatie van de activiteiten, literatuuronderzoek en de interviews. We hebben 350 enquêtes uitgezet en tien interviews afgenomen onder de bovengenoemde groepen. Daarnaast hebben we interviews afgenomen met de gemeente Nijkerk, Stichting Welzijn en Ondersteuning Ermelo en Stichting Welzijn Ouderen Barneveld. We hebben voldoende respons ontvangen om het onderzoek betrouwbaar te noemen.

Uit het onderzoek is gekomen dat de deelnemers, de potentiële deelnemers en de vrijwilligers en docenten aangeven het huidige activiteitenaanbod op dit moment op zijn minst voldoende te vinden ten opzichte van hun wensen en behoeften. Tevens geeft het grootste deel van de onderzoeksgroep aan dat zij het niet nodig vinden dat het activiteitenaanbod aangepast moet worden.

De wensen en behoeften voor activiteiten zijn af te leiden vanuit de interesses van de doelgroep ouderen. Deze zijn gezondheid, creativiteit, sport en spel, muziek, kunst en cultuur. Uit het onderzoek is gebleken dat er twee groepen ouderen zijn. De 'jonge' ouderen en de 'oude' ouderen. Deze groepen hebben allebei verschillende wensen en behoeften. De 'jonge' ouderen zijn meer geïnteresseerd in actuele vraagstukken, gezondheid, bewegen en creativiteit. De 'oude' ouderen zijn meer gericht op de traditionele activiteiten. De doelgroep ouderen vinden het vooral belangrijk dat een activiteit in het teken staat van het sociale aspect.

De onderzoeksgroep heeft aangegeven behoefte te hebben aan middag, avond en ochtend activiteiten. Daarnaast geven zij aan dat een zomerprogramma, lage kosten voor de activiteiten, activiteiten in het weekend en informatieve bijeenkomsten het aantrekkelijker kunnen maken om deel te nemen aan de activiteiten van het SWOH. Daarnaast zijn er weinig belemmeringen aangegeven door de onderzoeksgroep. Als belemmeringen voor de potentiële deelnemers om niet deel te nemen wordt genoemd dat men te weinig tijd heeft, geen interesse heeft, zich nog te jong voelt of het te duur vindt. Onder de potentiële deelnemers is er vraag naar creatieve activiteiten, gymnastiek en dagtochtjes. Zoals het activiteitenaanbod er nu uit ziet zegt 56% van de potentiële deelnemers 'misschien' deel te willen nemen in de toekomst. Van de mensen die nu als vrijwilliger of docent betrokken zijn bij de activiteiten van het SWOH, geeft 77% aan deel te willen nemen in de toekomst. Een positief gegeven, omdat de vrijwilligers en docenten de volgende groep deelnemers kunnen zijn.

De activiteiten van het SWOH sluiten op dit moment voldoende aan op de vraag van de doelgroep ouderen. Dus hoewel er geen grote veranderingen hoeven plaats te vinden in het activiteitenaanbod van het SWOH, doen we Sigma een aantal aanbevelingen om zo goed mogelijk aan te (blijven) sluiten op de wensen en behoeften van de (potentiële) deelnemers.

Inhoud

Samenvatting	1
Voorwoord	7
1. Inleiding.....	8
1.1. Opdrachtgever.....	8
1.2. Aanleiding.....	8
1.3. Hoofdvraag en deelvragen	8
1.4. Leeswijzer	9
2. Theoretisch kader	10
2.1. Inleiding.....	10
2.2. Demografische gegevens	10
2.3. De vergrijzing.....	11
2.3.1. <i>Verschuivingen van welzijnsbehoeften:</i>	11
2.4. Kernfuncties van het welzijnswerk voor ouderen.....	12
2.5. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	13
2.6. Ouderen in ontwikkeling	14
2.6.1. <i>Levenslooppsychologie</i>	14
2.6.2. <i>Generatiemodel</i>	15
2.6.3. <i>Integraal balansmodel</i>	16
2.6.4. <i>Risicogroepen</i>	16
2.7. Ouderen in de samenleving	16
2.7.1. <i>Zingeving</i>	16
2.7.2. <i>Zingeving en sociaal netwerk</i>	16
2.7.3. <i>Zingeving en educatie</i>	17
2.7.4. <i>Kwetsbaarheid</i>	17
2.7.5. <i>Eenzaamheid</i>	18
2.7.6. <i>Preventie</i>	18
3. Methode.....	20
3.1. Populatiegroep/steekproef	20
3.2. Onderzoekstype en meetinstrumenten	20
3.3. De kwaliteit van het onderzoek	21
4. Resultaten	22
4.1. Deelnemers	22
4.2. Potentiële deelnemers	25

4.3. Vrijwilligers en docenten.....	28
5. Discussie/Conclusie.....	32
6. Aanbevelingen	40
7. Bijlagen.....	43
7.1. Literatuurlijst	43
7.2. Begrippenlijst.....	46
7.3. Grafieken	48
7.4. Uitgeschreven interviews.....	58
7.5. Voorbeeldenquête	89
7.6. Huidig activiteitenaanbod van het SWOH.....	105
7.7. Draaiboek	106

Voorwoord

Dit onderzoeksrapport is geschreven door twee vierdejaars studenten, Margriet van Dijk en Esmeralda Attema. Het onderzoeksrapport hebben wij geschreven voor onze studie 'Sociaal Pedagogische Hulpverlening' aan de Hogeschool Windesheim te Zwolle. Margriet van Dijk heeft in haar opleiding gekozen voor de richting jeugd en gezin en Esmeralda Attema heeft gekozen voor de gehandicaptenzorg, beiden hebben we het raakvlak met de licht verstandelijk gehandicapte zorg. Ouderenzorg is een nieuw terrein voor ons, maar des te meer interessant om deze te betreden. Deze doelgroep is een groeiende en kwetsbare doelgroep in onze samenleving. Als toekomstige hulpverleners vinden wij het belangrijk om hier kennis over op te doen en bewust te zijn van de consequenties van de vergrijzing in de zorg.

Vanuit de opleiding hebben we verschillende SPH kwalificaties ons eigen gemaakt, zodat we in verschillende werkvelden professioneel kunnen werken ongeacht de doelgroep. Voorbeeld hiervan is preventief werken, we willen dat de doelgroep zo min mogelijk belemmeringen ervaart en problemen vroegtijdig wordenesignaleerd. Deze doelgroep heeft ons geraakt door haar enthousiasme, eerlijkheid en warmte. Het onderzoek heeft ons nieuwe inzichten opgeleverd en hopen dat dit ook voor u, als lezer, zal gelden.

Wij hebben dit onderzoeksrapport geschreven in eerste plaats voor Sigma Nijkerk. Ons onderzoeksrapport is tot stand gekomen door de vraag van Sigma Nijkerk naar een behoefte onderzoek. Sigma wil een schakel maken tussen het beleid van gemeente en organisatie naar de praktijk (de activiteiten van het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken). Hierbij is het van belang dat Sigma zicht heeft op de wensen en de behoeften van de doelgroep ouderen in Hoevelaken. Dit wil ze graag onderzocht hebben omdat de groep ouderen steeds groter wordt (vergrijzing) en in de toekomst langer zelfstandig moet kunnen functioneren. Daarnaast kunnen de uitkomsten van dit onderzoek een bestanddeel worden van het nieuwe beleidsplan van Sigma.

Op deze plaats willen wij graag iedereen bedanken die op één of andere manier heeft geholpen bij de uitvoering van ons onderzoek. Vanuit de opleiding willen we Marinus Koop bedanken voor zijn begeleiding en ondersteuning. We willen in het bijzonder Jetty Reker bedanken voor haar steun, advies en vertrouwen in ons. We hebben vanaf het begin tot het einde de samenwerking met Sigma als zeer prettig ervaren.

Ons onderzoek presenteren wij voor de opdrachtgever, het bestuur en alle andere belangstellenden. Dit doen wij om zoveel mogelijk zorg te dragen voor de relevantie van het onderzoeksrapport. Door het onderzoeksrapport te presenteren is er tevens de mogelijkheid om met elkaar in gesprek te gaan en onze keuzes (meer) te kunnen toelichten/onderbouwen.

1. Inleiding

1.1. Opdrachtgever

Sigma Nijkerk is een stichting die informatie, advies en ondersteuning biedt aan vrijwilligers (-organisaties), mantelzorgers, ouderen en mensen met een beperking bij vragen en activiteiten op het gebied van welzijn, zorg en wonen. Sigma bestaat uit drie steunpunten: Steunpunt Mantelzorg, Steunpunt Vrijwilligerswerk en Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken (SWOH). Het SWOH ondersteunt en ontwikkelt activiteiten en diensten die een bijdrage leveren aan het zelfstandig functioneren van 55-plussers in Hoevelaken.

De activiteiten die aangeboden worden zijn gericht op preventie en participatie. Daarmee wil Sigma zorgen voor een groter netwerk van de deelnemers, bevorderen van zelfstandigheid om afhankelijkheid van zorginstanties zo klein mogelijk te houden en de deelnemers (meer) in beweging laten komen. Dit in naleving van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Sigma wordt gesubsidieerd vanuit de gemeente Nijkerk.

1.2. Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is dat Sigma een schakel wil maken tussen het beleid van gemeente en organisatie naar de praktijk (de activiteiten van het SWOH). Hierbij is het van belang dat Sigma zicht heeft op de wensen en de behoeften van de doelgroep ouderen in Hoevelaken. Dit wil ze graag onderzocht hebben omdat de groep ouderen steeds groter wordt (vergrijzing) en in de toekomst langer zelfstandig moet kunnen functioneren. Daarnaast kunnen de uitkomsten van dit onderzoek een bestanddeel worden van het nieuwe beleidsplan van Sigma. Door zicht te hebben op de wensen en behoeften onder de doelgroep ouderen in Hoevelaken, kan Sigma nu en in de toekomst blijven aansluiten op de vraag van deze doelgroep.

Voor sociaalagogische professionals is het onderzoek relevant, omdat het onderzoek ingaat op de signalering van de wensen en de behoeften, de maatschappelijke trends en de risicofactoren onder de doelgroep ouderen. Door kritisch te kijken naar de signalen en ontwikkelingen levert het onderzoek een bijdrage aan het beleid van Sigma dat zo kan (blijven) aansluiten op de woon- en leefsituatie van de doelgroep ouderen.

1.3. Hoofdvraag en deelvragen

Onze concrete onderzoeksvraag is:

‘In hoeverre sluit het huidige aanbod van het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken aan op de vraag van de doelgroep ouderen.’

De deelvragen die hieruit voortvloeien, zijn onderverdeeld naar subdoelgroepen. Dit omdat er verschillende personen vanuit andere perspectieven naar de vraag kijken. Dit maakt het overzichtelijker, waarmee in het onderzoek zoveel mogelijk structuur is aangebracht. Er zijn drie subdoelgroepen: “de deelnemers en potentiële deelnemers”, “de vrijwilligers en de docenten van de activiteiten” en de subdoelgroep “andere organisaties/gemeente”.

De deelvragen:

*** De deelnemers en potentiële deelnemers.**

1. *Welke behoeften en wensen zijn er onder de doelgroep ouderen in Hoevelaken en omgeving?*
2. *Wat kan Sigma doen om (potentiële) deelnemers aan zich te binden?*

*** De vrijwilligers en de docenten van de activiteiten.**

3. *Wat heeft de doelgroep nodig om zelfstandig te blijven participeren in de samenleving?*

*** Andere organisaties/gemeentes.**

4. *Wat doet een andere gemeente/organisatie voor de ouderen om deze doelgroep te helpen zelfstandig en zelfredzaam te zijn?*

1.4. Leeswijzer

Het onderzoek is als volgt opgebouwd:

Na deze inleiding zal u in hoofdstuk twee het theoretisch kader vinden. Het theoretisch kader is het literatuuronderzoek dat de basis vormt van het onderzoek. Zo hebben wij vanuit verschillende literatuurbronnen kennis opgedaan over de doelgroep ouderen. Het gaat om demografische gegevens, de vergrijzing, de Wet maatschappelijke ondersteuning, kernfuncties van het welzijnswerk voor ouderen, ouderen in ontwikkeling en ouderen in de samenleving. Aansluitend op het theoretisch kader vindt u in hoofdstuk drie het methode hoofdstuk. Hierin staat beschreven hoe wij het onderzoek hebben aangepakt en welke middelen we hebben gebruikt. Vervolgens vindt u in hoofdstuk vier de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk vijf hebben wij onze conclusies beschreven, de hoofdvraag en deelvragen beantwoord en hebben daar vervolgens in hoofdstuk zes aanbevelingen over gedaan. Tenslotte vindt u in de bijlagen de literatuurlijst, begrippen en overige achtergrondinformatie die we gebruikt hebben voor het onderzoek.

2. Theoretisch kader

2.1. Inleiding

Door middel van het hieronder beschreven theoretisch kader, hebben we ons verdiept in de doelgroep ouderen. Onder de doelgroep ouderen verstaan wij 55 plussers, tenzij anders in de tekst staat vermeld. Het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken hanteert dezelfde leeftijdsgrens. We hebben voor deze leeftijd gekozen, omdat deze ook landelijk nog zo gehanteerd wordt. De doelgroep ouderen is volgens Harbers (2009) moeilijk definieerbaar. De leeftijdsgrens verschilt, omdat het gekoppeld wordt aan verschillende beleidsterreinen, zoals preventie (vanaf 65 jaar), arbeidsmarkt (50 – 65 jaar) en zorgvoorziening (vanaf 75 jaar). In zowel de theorie als de praktijk zien we dat er met verschillende ondergrenzen gewerkt wordt. Later in het verhaal zullen wij binnen de doelgroep een onderscheid maken tussen de jongere en de oudere ouderen

Voor de volgende onderwerpen hebben wij gekozen om ons theoretisch te verdiepen in de doelgroep ouderen en achtergronden en omstandigheden met betrekking tot deze doelgroep:

- 2.2. Demografische gegevens
- 2.3. De vergrijzing
 - 2.3.1. Verschuivingen van welzijnsbehoeften
- 2.4. Kernfuncties van het welzijnswerk voor ouderen
- 2.5. De Wet maatschappelijke ondersteuning
- 2.6. Ouderen in ontwikkeling
 - 2.6.1. Levensloopsychologie
 - 2.6.2. Generatiemodel
 - 2.6.3. Integraal balansmodel
 - 2.6.4. Risicogroepen
- 2.7. Ouderen in de samenleving
 - 2.7.1. Zingeving
 - 2.7.2. Zingeving en sociaal netwerk
 - 2.7.3. Zingeving en educatie
 - 2.7.4. Kwetsbaarheid
 - 2.7.5. Eenzaamheid
 - 2.7.6. Preventie

2.2. Demografische gegevens

Volgens het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM)(2009), neemt het aantal ouderen in de samenleving sterk toe. De bevolking is langzaam aan het vergrijzen. Dit houdt in dat het aandeel ouderen in de totale bevolking toe neemt.

Het RIVM telde op 1 januari 2009 Nederland bijna 2,5 miljoen ouderen (personen van 65 jaar en ouder op een totale bevolking van 16,5 miljoen). Van 1900 tot 2009 is het aantal 65-plussers toegenomen van 0,3 naar 2,5 miljoen. Het RIVM noemt als de belangrijkste oorzaken van de vergrijzing: de stijging van de levensverwachting en de daling van de vruchtbaarheid. Dit betekent dat er minder kinderen geboren worden en dat ouderen een langere levensduur hebben in vergelijking met vroeger.

Planbureau voor de Leefomgeving en het Centraal Bureau voor de Statistiek (januari 2010), hebben onderzoek gedaan naar de vergrijzing en verwachten dat het aantal ouderen van 65 jaar en ouder stijgt van 15% nu tot bijna 26% rond 2040.

Voor het onderzoek zijn de inwonersaantallen Hoevelaken vanaf 55 jaar van belang. Vanaf 31 december 2009 ziet dit er schematisch als volgt uit:.

Inwonersaantallen Hoevelaken vanaf 55 jaar. Vanaf 31 december 2009.

	Leeftijd	Man	Vrouw	Totaal
	55-59	287	308	595
	60-64	302	318	620
	65 - 69	243	288	531
	70-74	225	212	437
	75-79	107	151	258
	80-84	64	76	140
	85-89	18	59	77
	90-94	6	16	22
	95-99	0	2	2
Totaal 55 plussers in Hoevelaken:		1029	1198	2227
Totaal aantal inwoners Hoevelaken:		4421	4550	8971

2.3. De vergrijzing

De kersttoespraak van koningin Beatrix (2008) stond in het teken van de vergrijzing. Beatrix benoemde in haar toespraak dat de maatschappij zich niet kan permitteren ouderen af te schrijven. 'Ouderdom wordt vaak alleen als probleem gezien. Daarbij denkt men aan gebreken en hulpbehoevendheid'. Er zitten ook positieve kanten aan. Beatrix benoemt deze ook in haar toespraak: 'Vergrijzing heeft ook een verrijkende kant. De vrije tijd kan positief worden benut. Er is ruimte om na te denken, nieuwe wegen in te slaan, activiteiten te ontplooiën en zich in te zetten voor anderen'. De vergrijzing leeft in de samenleving, men is zich ervan bewust dat er een steeds grotere groep ouderen komt die aandacht en ondersteuning vragen.

2.3.1. Verschuivingen van welzijnsbehoeften:

De MOgroep Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening (2009), heeft de verschuivingen van welzijnsbehoeften onder ouderen beschreven. Dit hebben zij gedaan omdat de doelgroep ouderen verandert, dit heeft als gevolg dat de zorg moet aansluiten op de behoeften en wensen van de doelgroep ouderen.

Vanuit de visie van de overheid moeten ouderen langer zelfstandig en onafhankelijk kunnen zijn. Door de nieuwe ontwikkelingen bij de doelgroep ouderen is er een verschuiving te zien met de ouderen van 'vroeger'. In de samenleving van vandaag is er steeds meer aandacht voor autonomie, individualisme en zelfstandigheid. Voor de doelgroep ouderen is dit terug te zien bij de ontwikkelingen op het gebied van: gezondheid, inkomen, opleiding, arbeid, tijdsbesteding, woonvorm en individualisering.

Gezondheid: feitelijk gezien kan de doelgroep ouderen op steeds hogere leeftijd kwetsbaar worden genoemd. Dit vraagt dat het beleid voor ouderen aangepast wordt op de wensen en behoeften van de doelgroep ouderen.

Inkomen: enerzijds verbetert de inkomenspositie van ouderen, dit komt door verbeterde aanvullende pensioenen. Anderzijds neemt de armoede onder 55 tot 65 jarige toe, er wordt van hen verwacht dat ze een eigen financiële bijdrage leveren voor de voorzieningen die zij nodig hebben.

Opleiding: de doelgroep ouderen zijn steeds hoger opgeleid. Dit kan een gevolg hebben voor het voorzieningenaanbod. Deze hoogopgeleiden kunnen andere interesses hebben dan laagopgeleiden.

Arbeid: de arbeidsparticipatie van ouderen neemt de komende jaren toe. Dit komt door de vergrijzing, overheidsbeleid en economische ontwikkelingen. Dit betekent dat ouderen langer doorwerken en dus op latere leeftijd met pensioen gaan.

Tijdsbesteding: bij 55-64 jarigen hebben mannen minder vrije tijd dan vrouwen. Bij de 65 plussers hebben de mannen meer vrije tijd, dit kan komen doordat de mannen met pensioen zijn en de vrouwen nog huishoudelijke taken hebben.

Woonvorm: de ouderen van nu willen langer zelfstandig wonen. Dit heeft als gevolg dat er meer ondersteuning aan huis moet komen om de doelgroep ouderen ook daadwerkelijk langer zelfstandig te kunnen laten wonen.

Individualisering: ouderen weten meer wat ze willen en geven steeds beter aan waar hun behoeften en wensen liggen. De doelgroep ouderen zijn in staat zelfstandig keuzes te maken over de invulling van hun dagelijkse leven.

Door de hierboven genoemde ontwikkelingen vinden er veranderingen plaats in de welzijnsbehoeften van de doelgroep ouderen. Doordat de doelgroep ouderen zelf de regie over hun leven wil houden, is er een verschuiving van aanbod naar vraaggericht werken te zien. Ook de Stichting Welzijn Ouderen Hoevelaken beschrijft in haar beleidsplan (2003-2005), dat er een ontwikkeling is naar vraaggericht werken, met als gevolg dat de welzijnsdienstverlening groter zal worden. Vraaggericht werken houdt voor Sigma in dat zij willen inspelen op de vraag van de doelgroep en daar hun aanbod op willen laten aansluiten.

2.4. Kernfuncties van het welzijnswerk voor ouderen

De kernfuncties van het welzijnswerk voor ouderen zijn onder te verdelen in drie punten, die er op gericht zijn dat de doelgroep ouderen zolang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam kan zijn.

1. Maatschappelijke activering van ouderen in de derde levensfase

Dit houdt in het mobiliseren van mogelijkheden van ouderen om hen zoveel mogelijk actief te laten blijven, om maatschappelijke bijdrage te kunnen leveren en hun eigen leven zo goed mogelijk vorm te blijven geven.

2. Sociale preventie met het oog op te verwachten problemen in de vierde levensfase

Dit houdt in het voorkomen of het verminderen van problemen op latere leeftijd. Het gaat om het voorkomen van maatschappelijke uitsluiting, het kunnen verwerken van verlieservaringen, bevorderen van zingeving en het versterken van steunkracht.

3. Persoonsgerichte begeleiding en hulpverlening aan ouderen, met name in de vierde levensfase

Dit houdt in om ondersteuning te bieden aan ouderen die vragen hebben op allerlei levensterreinen. Het doel is om met begeleiding en hulpverlening ouderen weer een stukje op weg te helpen om hun leven (weer) zo zelfstandig mogelijk vorm te geven.

Er zijn twee aspecten te onderscheiden bij de uitwerking van deze kernfuncties:

1. Het aantal ouderen neemt toe en de welzijnsbehoefte van de ouderen loopt sterk uiteen. De vergrijzing en de verscheidenheid zoals hierboven genoemd vragen om een vraaggestuurde aanpak.

2. De groei van het aantal ouderen zal niet alleen maar vraag naar zorg geven. Vergrijzing betekent ook verzilvering. De groeiende groep van gezonde, praktijkervaren mensen zal zichtbaar moeten blijven en zijn waarde moeten behouden voor de samenleving.

In 2007 is de Stichting Welzijn Ouderen Hoevelaken omgevormd naar één van de drie Steunpunten van Sigma. De beleidsuitgangspunten zijn in het eerste beleidsplan van Sigma zoveel mogelijk overgenomen. Bij de uitvoering van alle activiteiten is de bovengenoemde 'verzilvering' van belang: SWOH maakt gebruik van de diensten van een grote groep oudere vrijwilligers. In 2007 heeft de gemeente Nijkerk haar Wmo-beleid vastgesteld. Voor de uitvoering hiervan is Sigma dé samenwerkingspartner voor de gemeente. Vooruitlopend op de evaluatie van het gemeentelijk Wmo-beleid én het opstellen van een nieuw beleidsplan voor de eigen organisatie vindt Sigma het van wezenlijk belang om meer zicht te hebben op de (mogelijk veranderde) vraag van ouderen in relatie tot haar activiteiten aanbod.

2.5. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Nederland is een verzorgingsstaat. Volgens Bijlsma en Janssen (2008) betekent dat de overheid ernaar streeft dat men in de maatschappij zorg draagt voor elkaar en dat men individuen tegen risico's van de moderne samenleving probeert te beschermen. Vroeger was er sprake van een zorgplicht, door de invoering van de Wmo is dit gewijzigd in de compensatieplicht. De Wmo maakt het mensen mogelijk om zo lang mogelijk zelfstandig in de maatschappij te functioneren. Daarbij ligt de nadruk op het nemen van de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Dat betekent dat zorg zoveel mogelijk geregeld moet worden binnen het sociale netwerk van de persoon zelf. Als dat niet lukt, kan de gemeente passende ondersteuning bieden.

De Wmo vergoedt hulp die eerder volledig uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) werd betaald. Voorbeeld hiervan is de huishoudelijke hulp. De wet heeft tevens de vroegere Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) en de Welzijnswet vervangen. De overheid wil hiermee tevens streven naar lagere zorgkosten.

Door de Wmo hebben gemeenten de wettelijke plicht om mensen met een beperking te helpen deel te nemen aan de maatschappij. Iedere gemeente kan binnen de kaders van de wet eigen keuzes maken om passende individuele voorzieningen aan te reiken. De gemeente heeft zelf in de hand wie in aanmerking komt voor deze voorzieningen. De Wmo richt zich op negen prestatievelden:

1. Sociale samenhang en leefbaarheid (burgers dragen verantwoordelijkheid voor elkaar);
2. Preventieve ondersteuning jeugdigen;
3. Informatie, advies en cliëntondersteuning (gemeente is verplicht informatie te verstrekken over voorzieningen op het gebied van wonen, zorg en welzijn) ;
4. Ondersteuning mantelzorg en vrijwilligerswerk (meer steun krijgen uit het sociale netwerk van burgers en vrijwilligers en de ondersteuning van leden van het sociale netwerk van zorgbehoevende vergroten);
5. Voorzieningen voor mensen met een beperking (bevorderen van zelfredzaamheid van burgers in een kwetsbare positie);
6. Individuele voorzieningen (voorzieningen om te kunnen participeren in de samenleving, op basis van de compensatieplicht);
7. Maatschappelijke opvang (bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die door (veelal psychiatrische) problemen, niet meer op eigen kracht, voldoende kunnen functioneren in de samenleving);
8. Bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg;
9. Bevorderen van het verslavingsbeleid.

De ouderen vormen een belangrijke doelgroep van de Wmo, om de toenemende kosten die men verwacht m.b.t. de vergrijzing te beheersen. Prestatieveld 1,3,4, 5 en 6 bevorderen maatschappelijke participatie van ouderen.

Daarnaast is in de Wet Publieke Gezondheid de doelgroep ouderen opgenomen (artikel 5a), deze treedt medio 2010 in de gemeente Nijkerk in werking. Hierin is vastgesteld dat de overheid wettelijk verantwoordelijk is voor de voorzieningen voor de doelgroep ouderen.

2.6. Ouderen in ontwikkeling

2.6.1. Levensloopspsychologie

De levensloopspsychologie beschrijft het leven in ontwikkeling. Het begint volgens verschillende ontwikkelingspsychologen (soms al voor) bij de geboorte en het eindigt bij de dood. Voor ouderen betekent het een balans opmaken van het verleden, hoe was het en heb ik gedaan wat ik wilde. Volgens Oostelaar en Wolfswinkel (2006) was er in het begin van de 19^e eeuw de behoefte het leven in te delen in drie algemene levensfasen. De jeugd (0-20), volwassenheid (20-65) en ouderdom (65+). In de tweede helft van de 19^e eeuw zetten mensen zich af tegen de traditionele waarden en gingen hun leven anders indelen dan vroeger. Het gevolg was dat de fasen er dus ook anders uit kwamen te zien. Er kwamen vijf levensfasen, behorende bij de ontwikkelingen van toen. Deze ontwikkelingen waren bijvoorbeeld: mensen worden steeds ouder, men gaat langer doorstuderen en krijgen gemiddeld later kinderen.

De vijf levensfasen zijn:

Fase:	Leeftijd:	Kenmerkend:
1. Vroege jeugd	0-15 jaar	Opgroeien en ontwikkelen tot (jong)volwassenheid.
2. Jongvolwassenheid	15-30 jaar	Weinig verantwoordelijkheid, de meeste jongvolwassenen leggen zich nog niet vast aan baan of duurzame relatie.
3. Consolidatie en 'spitsuur' (Volwassenheid)	30-60 jaar	Vanaf 45 jaar neemt de kans op gezondheidsproblemen toe. In deze levensfase lopen werk, zorg en leren door elkaar heen. Vandaar genaamd 'spitsuur'.
4. Actieve ouderdom	60-80 jaar	Gepensioneerd, maar vaak nog wel betrokken bij de maatschappij.
5. Intensieve verzorging	80 +	Mensen raken afhankelijk van zorg en plaatsen zich steeds meer op de achtergrond.

Verschillende ontwikkelingspsychologen hebben bepaalde aspecten van het leven nader bekeken en hieruit conclusies getrokken. Voor ons onderzoek is de psychosociale ontwikkeling van Erik Erikson belangrijk. De psycho-analyticus Erik Erikson beschrijft in zijn theorie acht levensfasen die de mens doorloopt. De start is de geboorte en het einde is de ouderdom. Bij deze levensfasen beschrijft hij de levenstaken die de persoon dient te overwinnen. Die levenstaken vormen de mens en doen een beroep op het geweten.

Wat niet in alle ontwikkelingspsychologische boeken wordt genoemd is dat de vrouw van Erik Erikson, Joan Serson Erikson, na zijn overlijden nog een negende levensfase toevoegt, namelijk de verdieping van de ouderdom. Zij vond namelijk dat de begrippen wijsheid en integriteit te ver van de

mens afstonden, de begrippen waren volgens haar te vaag. Ze vond dat wijsheid en integriteit verwijzen naar zintuiglijke activiteit. In de negende fase staat centraal hoe ouderen zich kunnen verzetten tegen de negatieve levensstaken van voorgaande fasen die haar man Erik heeft opgesteld. Hoop en basisvertrouwen zijn volgens haar van belang, om langdurig stand te kunnen houden in een wereld waar alles te snel gaat. Ze heeft het ook over trensedence, dit is een vervorming van gero trensedence (I. Tornstam, 1989). Hiermee wordt bedoeld dat de ouderen de realiteit onder ogen durven te zien en zichzelf op die manier de angsten ontnemen. Joan Serson Erikson breidt dit uit: door middel van vreugde en activiteit zal de angst voor de dood overgeslagen worden en wordt er ruimte gemaakt voor acceptatie.

Fase:	Levenstaak:	Deugd:
1. De orale fase	Vertrouwen versus fundamenteel wantrouwen	Hoop
2. De anale fase	Autonomie versus schaamte en twijfel	Wil
3. De fallische of oedipale fase	Initiatief versus schuldgevoel	Doelgerichtheid
4. De latentiefase	Vlijt versus minderwaardigheid	Competentie
5. Puberteit of genitale fase	Identiteit versus identiteitsverwarring	Trouw
6. Jonge volwassenheid	Intimiteit versus isolement	Liefde
7. Volwassenheid	Generativiteit versus stagnatie	Zorg
8. Ouderdom	Ego-integriteit versus wanhoop	Wijsheid
9. Ouderdom, verdiepend	Verzet tegen de negatieve aspecten van vorige levensstaken.	Hoop

2.6.2. Generatiemodel

Socioloog Henk Becker (1992) onderscheidt vijf generaties ouderen. De vooroorlogse generatie, de stille generatie, de protestgeneratie, de verloren generatie en de pragmatische generatie.

De vooroorlogse generatie is geboren tussen 1910-1929 (momenteel tussen de 81-100). Deze generatie kenmerkt zich door het conventionele denken. Zij hebben behoefte aan strenge wet - en regelgeving. Deze generatie geeft weinig om materiele waarden. Sparen was belangrijk.

De stille generatie is geboren tussen 1930-1945 (momenteel tussen de 65-80) . Deze generatie is sterk beïnvloed door de Tweede Wereld oorlog. Zij was verantwoordelijk voor de wederopbouw en moest al vroeg aan het werk. Er was daardoor weinig tot geen ruimte voor het volgen van een opleiding.

De protestgeneratie (babyboomers) is geboren tussen 1945-1954 (momenteel tussen de 56-65). Deze generatie zette zich af tegen de traditionele waarden van voorgaande generaties. Ze wordt gekenmerkt als autonoom, onafhankelijk en kritisch. Door de babyboom is het geboortecijfer gestegen. De verloren generatie deed het geboortecijfer dalen, het gevolg is dat er een verschil ontstaat in de verhouding tussen jongeren en ouderen.

De verloren generatie is geboren tussen 1955-1975 (momenteel tussen de 35-57). De verloren generatie kenmerkt zich door werkloosheid, maar weinig mensen konden een baan krijgen na hun opleiding. Deze generatie zal de vergrijzing op moeten vangen.

De pragmatische generatie is geboren na 1975 (momenteel < 35). Deze generatie kenmerkt zich door de opkomst van de technonalisering. Deze generatie beschikt over steeds meer communicatiemethoden. Deze generatie hecht aan eigen vrijheid en persoonlijke ontwikkeling.

Dit theoretisch model dient wel voorzichtig geïnterpreteerd te worden, omdat de diversiteit binnen een generatie misschien wel groter is dan hierboven staat vermeld.

2.6.3. Integraal balansmodel

Pennix (2005), beschrijft in het 'innovatieprogramma Welzijn Ouderen' het integraal balansmodel. Het integraal balansmodel omschrijft de kwetsbaarheid bij ouderen in termen van draaglast (risicofactoren) en draagkracht (beschermende factoren). Het balansmodel maakt onderscheidt in micro, meso en macroniveau. Als de draaglast groter is als de draagkracht is er sprake van kwetsbaarheid.

Draaglast houdt bijvoorbeeld de last van ziekte in, de lichamelijke en/of psychische beperkingen en de last van het moeten regelen van een eigen huishouden. Ook een gevoel van eenzaamheid, gebrekkige materiële middelen, gevoelens van nutteloosheid en/of zinloosheid kunnen de draaglast van ouderen versterken en de draaglast en draagkracht uit balans brengen.

Het hebben van een partner, goede gezondheid, sociale contacten, een veilige buurt, een goede opleiding, toegankelijke voorzieningen en een goed inkomen zijn factoren die de draagkracht versterken.

2.6.4. Risicogroepen

De MOgroep Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening (2009) beschrijft dat de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), acht risicoprofielen heeft weergegeven welke groepen ouderen grote kans lopen verminderd zelfredzaam op korte termijn te worden.

De acht risicoprofielen zijn:

1. Ouderen uit lagere inkomensgroepen;
2. Alleenstaande mannen vanaf 75 jaar;
3. Alleenstaande vrouwen vanaf 75 jaar;
4. Hoogbejaarden van 80 jaar en ouder;
5. Ouderen uit etnische minderheden;
6. Dementerende ouderen en hun omgeving;
7. Chronische zieken en gehandicapten ouderen;
8. Ouderen met chronisch psychiatrische problematiek.

2.7. Ouderen in de samenleving

2.7.1. Zingeving

Volgens Buijsen (1999), speelt zingeving tijdens de derde levensfase een belangrijke rol. Ouderen gaan zich afvragen wat het leven voor zin heeft en hoe zij het leven nog zin kunnen bieden. Het begrip zingeving speelt in zoverre een rol in de beleving van ouderen, omdat dit alles te maken heeft met de levenswending, rolverdeling, het opmaken van een levensbalans en het besef van naderende ouderdom. Atchley (1982, p. 306) zegt hierover "het gaat er niet om wat ouder worden doet met mensen, maar wat mensen doen met ouder worden".

2.7.2. Zingeving en sociaal netwerk

Zingeving en eenzaamheid hangen volgens Buijsen (1999) met elkaar samen. De waarde die ouderen geven aan hun netwerk kan van invloed zijn op hun beleving of het leven zinvol is. Kinderen en

kleinkinderen nemen een belangrijke rol in het sociale netwerk van ouderen. Het grootouderschap is voor velen een positieve ervaring, daarnaast neemt het contact met de volwassen kinderen toe. Broers en/of zussen nemen ook een belangrijke plaats in het sociale netwerk van ouderen, vooral ouderen die zelf geen (contact met) kinderen hebben. Waardevol contact kan zich ook uitdrukken in vriendschap. Vriendschap kan op verschillende manieren nut hebben. Men beleeft er plezier aan, kan netwerken en beleeft waardering van de eigen persoon. Dit zijn de aspecten die het voor de ouderen waardevol maken om het leven zin te geven. Het wegvallen van de partner beïnvloedt de zingeving van het leven voor ouderen. Stevens (1995) heeft het zelfs over een mentale onevenwichtigheid, door het verlies van de partner kan het leven zo gedesorganiseerd raken dat het begrip zingeving sneller ter sprake komt dan met partner.

Zingeving is niet negatief, het is een levenslang proces waarbij het opmaken van de balans een grote rol speelt. Voor ouderen betekent dit dat ze terug kijken op hun verleden en of ze de doelen behaald hebben die ze voor zichzelf hadden. Zingeving kan aanzetten tot actie, omdat de doelen die niet behaald zijn de ouderen stimuleren deze alsnog na te streven.

2.7.3. Zingeving en educatie

Volgens het rapport van Vilans (2005) is het vermogen om nieuwe kennis op te doen en nieuwe vaardigheden te ontwikkelen niet aan leeftijdsgrenzen verbonden.

Ouderen nemen deel aan educatie vanuit uiteenlopende behoeften:

- *Coping needs*: centraal staat de behoefte zich kunnen aanpassen aan veranderende gebeurtenissen. Voorbeelden zijn cursussen, voorlichtingsbijeenkomsten op het gebied van leren omgaan met ziektes en beperkingen, woonvormen, gezonde levensstijl en technologie.
- *Expressive needs*: hierbij gaat het om de persoonlijke ontwikkeling of de behoefte zich creatief te uiten.
- *Contributive needs*: hierbij staat de behoefte centraal om een zinvolle bijdrage te leveren aan maatschappelijke activiteiten en ontwikkelingen. Bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk te doen.
- *Influence needs*: het gaat om de behoefte invloed uit te oefenen op zaken die voor ouderen en/of voor anderen van belang zijn. Bijvoorbeeld een bewonerscommissie.
- *Tanscedense needs*: de behoefte om zich (opnieuw) te verdiepen in zaken rondom het geloof en om rationele en materiële zaken te overstijgen. Het bewustzijn van de eindigheid wordt sterker, de behoefte op een terugblik van het leven neemt toe.

Het doen van vrijwilligerswerk is voor veel ouderen een belangrijke keuze. Bijna de helft (ruim 47%) van het vrijwilligerswerk wordt gedaan door ouderen tussen 55 en 80 jaar. Een effectieve manier om vrijwilligerswerk voor (kwetsbare) ouderen aantrekkelijker te maken is het ontwikkelen van speciale activiteiten voor en door deze doelgroep.

2.7.4. Kwetsbaarheid

De ouderdom wordt vooral geassocieerd met kwetsbaarheid. Het is een proces dat sluipend en geleidelijk wordt ervaren. Bij elke levensfase is er sprake van een zekere kwetsbaarheid, maar bij de ouderen lijkt dit proces in een sneltreinvaart te gaan. Daarnaast beïnvloeden meerdere factoren ook die kwetsbaarheid. Houben (2009) zet die factoren om in zogenoemde “*domeinen van identiteitsontwikkeling*”.

De vijf domeinen van identiteitsontwikkeling.

1. Lichaam en geest. (hier valt bewegen, seksualiteit, uiterlijk, spierkracht en geestelijk welbevinden onder).

2. Sociale relaties (hier mee worden familie, vrienden, vereniging en buurtgenoten bedoeld).
3. Materiele situatie (het inkomen en een dak boven je hoofd valt hieronder).
4. Arbeid en prestatie (iets om handen hebben).
5. Normen en waarden (hier vallen de ideeën en opvattingen van de persoon onder).

De domeinen kunnen worden weergegeven in een staafdiagram, dan ontstaan er pijlers.
Er wordt in het diagram nog een verdeling gemaakt tussen groei behoeften en basis behoeften.

Houben plaatst de vijf domeinen of pijlers van identiteitsontwikkeling in een levensperspectief (verleden, heden en toekomst). Hij stelt dat binnen ieder domein ontwikkeling mogelijk is. Door na te denken (reflecteren) over de domeinen, kunnen de ouderen zelfinzicht ontwikkelen wat helpt bij de versteviging van die pijlers.

2.7.5. Eenzaamheid

Bij ouderen is eenzaamheid een factor die de gezondheid kan beïnvloeden. Uit onderzoek is gebleken dat mensen die zich eenzaam voelen, vatbaarder zijn voor ziekte (Lynch, 1977). Het gevolg kan zijn dat die mensen meer gebruik gaan maken van medische voorzieningen en minder zelfredzaam zijn. Eerst werd aangenomen dat een klein netwerk en gebrek aan sociale vaardigheden, de enige factoren waren voor eenzaamheid. Linneman (1996) heeft hier onderzoek naar gedaan en kwam op vier factoren die eenzaamheid kunnen veroorzaken. Hij noemt de intra-individuele oorzaken (oorzaak die bij de persoon ligt), inter-individuele oorzaken (verkleind netwerk), maatschappelijke oorzaken (beeldvorming over bepaalde groepen) en zingeving (is het leven zinvol?). Eenzaamheid heeft niet alleen te maken met het disfunctioneren van de mens, maar ook met externe factoren.

Volgens Ornstein en Sobel (1987) is sociale steun goed voor de gezondheid omdat:

1. Een ander geeft je feedback, je hoort wat je veranderen kan (blinde vlek wordt zichtbaar, dat kan leiden tot persoonlijke groei).
2. De aanwezigheid van een ander zorgt ervoor dat we niet alleen aan ons zelf denken, je leert te relativiseren (de ander heeft het misschien wel zwaarder).

Om eenzaamheid tegen te kunnen gaan zijn, moet de persoon het willen, weten en kunnen. Willen heeft te maken met motivatie, weten voornamelijk hoe diegene het moet uitvoeren en kunnen, om niet de gezondheid in gevaar te brengen. Het gevoel van eenzaam zijn neemt pas af wanneer er nieuwe contacten worden gelegd en wanneer deze contacten dichterbij de persoon gebracht worden. De ouderen met elkaar in contact brengen is de aanzet tot nieuwe contacten, het is aan de persoon zelf om de contacten waardevol te maken. Deze contacten in stand houden zal de eenzaamheid uiteindelijk doen verminderen of zelfs volledig wegnemen.

2.7.6. Preventie

Volgens Buijssen (1999) zijn er drie soorten preventies, namelijk primaire, secundaire en tertiaire preventie. Primair richt zich op de gezondheid van personen, secundair richt zich op signalen van ziekte of handicap en tertiair richt zich op het zo min mogelijk hinder ondervinden van de handicap. Voor de ouderen is het van belang dat alle activiteiten die zij ondernemen gericht zijn op één van deze drie preventies. Één activiteit kan meerdere preventies bevatten. Hij noemt specifiek voor de ouderen vier bouwstenen voor preventieve activiteiten. Dit zijn voorspelbaarheid en controleerbaarheid, sociale steun en een optimaal stressniveau. Deze bouwstenen zijn erop gericht dat ouderen zolang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam kunnen zijn.

Voorspelbaarheid en controleerbaarheid:

Onderzoek van Weiss (1971) wijst uit dat onbeheersbare stress de gezondheid slecht doet, het kunnen beheersen en controleren van de stress zal de gezondheid bevorderen. Dus wanneer iemand zelf de regie in handen neemt als het gaat om stressfactoren, dan zal diegene minder last ondervinden van de gevolgen dan wanneer iemand de controle verliest. Stressfactoren voor ouderen zijn vooral de modernisering van de maatschappij en de (lichamelijke) beperkingen die het ouder worden met zich mee brengt. Daarnaast stellen Langer en Rodin (1976) vast dat hoe meer keuzevrijheid ouderen krijgen, hoe ouder ze kunnen worden.

Sociale steun:

Volgens Vroon (1988), zijn mensen met een goede relatie bestendig tegen de kans op een geïsoleerd leven. Er kan een verband getrokken worden tussen sociale steun en controleerbaarheid, omdat sociale steun de eigenwaarde doet toenemen en de persoon het gevoel behoudt controle te hebben over het eigen leven.

Optimaal stressniveau:

Ieder mens heeft een optimaal stressniveau volgens Ornstein en Sober (1987). Dit is om een balans te vinden in het krijgen van prikkels. Te veel prikkels of te weinig prikkels kan leiden tot een verminderende weerstand.

De voorgaande theorie is de basis van ons onderzoek en helpt ons om het praktijkgerichte onderzoek te kunnen onderbouwen en ondersteunen. De wijze waarop dit praktijkgerichte onderzoek heeft plaatsgevonden en welke resultaten hieruit zijn gekomen kunt u in de volgende hoofdstukken lezen.

3. Methode

In dit hoofdstuk zullen we uitleggen en verantwoorden hoe we het onderzoek gedaan hebben, wie de te onderzoeken groep is en welke meetinstrumenten we gebruikt hebben.

Het doel was om zoveel mogelijk te weten te komen over welke wensen en behoeften er zijn onder de doelgroep ouderen in Hoevelaken. Daarnaast vonden wij het essentieel dat er zoveel mogelijk mensen werden betrokken bij het onderzoek om een zo betrouwbaar mogelijk resultaat te krijgen.

3.1. Populatiegroep/steekproef

Omdat de doelgroep ouderen in Hoevelaken een te grote groep is om in zijn geheel te bereiken, hebben wij gekozen voor een 'steekproef'. Volgens Christiaans e.a. (2004) is een steekproef een gedeelte uit een populatie op basis waarvan steekhoudende uitspraken kunnen worden gedaan over de populatie waaruit de steekproef is getrokken.

De geënquêteerden kunnen we onderverdelen in de volgende drie groepen, 'de deelnemers', 'de potentiële deelnemers' en 'de vrijwilligers en de docenten van de activiteiten'.

De deelnemers: dit zijn de ouderen die al deelnemen aan de activiteiten van het SWOH

De potentiële deelnemers: dit zijn de ouderen in Hoevelaken en omgeving die ook in aanmerking komen voor deelname.

De vrijwilligers en de docenten van de activiteiten: de vrijwilligers zijn de begeleiders, ook wel gastheer/gastvrouw genoemd, bij de activiteiten. Deze vrijwilligers ondersteunen de ouderen bij de activiteiten. De meeste vrijwilligers vallen zelf ook onder de doelgroep "ouderen". De docenten zijn de mensen die cursussen geven en de ouderen hierin begeleiden.

Voor de deelnemers die gebruik maken van het activiteitenaanbod van het SWOH, hebben we 150 enquêtes uitgezet, en daarvan 52 enquêtes terug gekregen. Voor de potentiële deelnemers hebben we eveneens 150 enquêtes uitgezet en daarvan 33 enquêtes terug gekregen. De vrijwilligers en de docenten hebben wij allemaal kunnen bereiken, we hebben 70 enquêtes uitgezet en daarvan 26 enquêtes terug gekregen. De respons was voldoende, vanuit de opleiding werd minimaal 20% respons als eis gesteld om het onderzoek betrouwbaar te noemen. In totaal hebben wij 370 enquêtes uitgezet, waarvan we er 111 enquêtes van terug hebben gekregen. Dit betekent dat we op een percentage van rond de dertig procent zitten.

We hebben gekozen om een aantal interviews te houden ter verdieping van onze resultaten. We hebben gekozen om vijf deelnemers, vier vrijwilligers en één docent te nemen als steekproef. Daarnaast hebben we ook ter vergelijking gekeken wat de gemeente en twee andere organisaties weten over de doelgroep ouderen en wat ze voor hen kunnen betekenen. We hebben een interview gedaan met de gemeente Nijkerk, met een ouderenwerker van de Stichting Welzijn en Ondersteuning Ermelo en met de manager van de Stichting Welzijn Ouderen Barneveld.

3.2. Onderzoekstype en meetinstrumenten

We hebben gekozen voor een kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Volgens Verhoeven (2007) is een kwantitatief onderzoek, een onderzoek waarbij de onderzoeker cijfermatige gegevens verzamelt. Deze gegevens worden door de onderzoeker ingevoerd in een gegevensbestand, om ze vervolgens

met behulp van statistische technieken te analyseren. Binnen het kwantitatief onderzoek vallen de schriftelijke enquêtes die wij voor de verschillende subdoelgroepen (deelnemers, potentiële deelnemers en vrijwilligers en docenten) hebben opgesteld. We hebben gekozen voor drie verschillende enquêtes, omdat we vanuit drie verschillende invalshoeken de hoofdvraag willen beantwoorden. In de enquêtes komen de vragen voor het grootste deel met elkaar overeen, maar hebben we ook een aantal specifieke vragen gesteld aansluitend bij de subdoelgroep. In deze enquêtes hebben we gesloten, meerkeuze en open vragen gesteld. Dit om de geënquêteerden de gelegenheid te geven meerdere keuzes te kunnen aan geven en/of een toelichting te geven. De respons die we hebben gekregen op de enquêtes hebben we omgezet in scores, om de statistieken weer te kunnen geven en de antwoorden van de subdoelgroepen te kunnen vergelijken.

Volgens Verhoeven (2007) is een kwalitatief onderzoek niet gebonden aan het verzamelen van cijfermatige gegevens. De onderzoeker kan zich tijdens het onderzoek aanpassen aan de omstandigheden en daarmee staat de beleving van de onderzoeker centraal. Onder het kwalitatief onderzoek valt de observatie, het literatuuronderzoek en de interviews. We hebben gekozen voor observatie, omdat we zelf eerst een beeld wilden vormen over het activiteitsaanbod en de subdoelgroepen. Dit hebben we gedaan door zoveel mogelijk verschillende activiteiten te bezoeken. De stap na de observatie was dat de subdoelgroepen geïnformeerd werden over de reden, de opzet van het onderzoek en de verwachtingen ten opzichte van elkaar. Zo hebben wij hen geprobeerd te motiveren deel te nemen aan ons onderzoek. Naast de observatie hebben we een literatuuronderzoek gedaan over de doelgroep ouderen. Op basis van onze observaties en de literatuur hebben we onze vragen kunnen formuleren voor de enquêtes en de interviews. De literatuur hebben we tevens gebruikt voor het discussie/conclusie hoofdstuk, zo konden we uitkomsten vanuit de analyse vergelijken met de theorie. Om de motieven van de subdoelgroepen helder te krijgen, hebben wij gekozen voor interviews. In de interviews hebben wij dezelfde soort vragen gesteld, die ook in de enquêtes terug kwamen. Dit zodat wij de resultaten uit de enquêtes konden onderstrepen, verdiepen en over konden discussiëren.

3.3. De kwaliteit van het onderzoek

In ons onderzoek hebben we met mensen te maken. Daarom hebben we geprobeerd de toevallige fouten zo beperkt mogelijk te houden om het onderzoek betrouwbaar te laten zijn. Een meting is betrouwbaar, als het meetinstrument bij herhaalde toepassing op dezelfde, onveranderde onderzoekselementen dezelfde waarde bepaling van de variabelen oplevert (Christiaans e.a., 2004). Toevallige fouten zijn volgens Verhoeven(2007) gevolgen van ‘menselijk handelen’ hiermee bedoeld ze bijvoorbeeld dat iemand het antwoord op de vraag niet weet of afgeleid wordt door omstandigheden. Wij hebben de kans op toevallige fouten zo klein mogelijk gehouden door een duidelijke instructie te geven en de opmaak van de enquête (bijvoorbeeld groot lettertype) af te stemmen op de doelgroep en een begrijpelijke woordkeuze. Voor de interviews hebben we gekozen om vooraf duidelijke instructies te geven over de inhoud van het onderzoek en het doel van het interview. Daarnaast hebben we de interviews afgenomen in hun eigen omgeving en we hebben hen de mogelijkheid gegeven te controleren of we de antwoorden goed hebben beschreven.

De twee belangrijkste vormen van validiteit zijn de geldigheid van je meetinstrument en die van de onderzoeksgroep, volgens Verhoeven (2007). Om het onderzoek valide te maken, hebben wij geprobeerd om sociaal wenselijke antwoorden te voorkomen. Dit door verschillende vragen later in de enquête terug laten komen, met dezelfde kern maar anders geformuleerd.

In het hierop volgende hoofdstuk zult u de resultaten van het onderzoek lezen. Het resultatenhoofdstuk is objectief en geeft feitelijk en zo betrouwbaar mogelijk de resultaten weer.

4. Resultaten

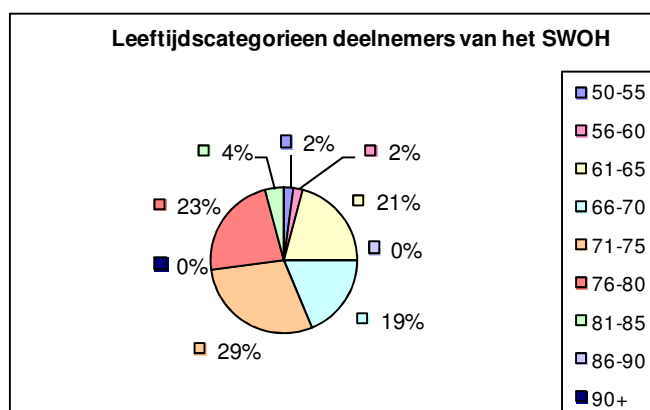
4.1. Deelnemers

In de enquête voor de deelnemers van het SWOH zijn een aantal vragen gesteld met betrekking tot de volgende kenmerken:

- Demografische gegevens. (geslacht, woonplaats en leeftijd);
- Doelgroepachtergrond (deelname aan welke activiteit en wanneer);
- Wensen en behoeften t.a.v. het activiteitsaanbod;
- Interessegebieden van de deelnemers.
- Contacten tijdens en buiten de activiteiten van het SWOH.
- Begeleiding van vrijwilligers en docenten.

Demografische gegevens:

52 deelnemers hebben de enquête ingevuld (hierna te noemen respondenten). Van alle respondenten is 63% vrouw, 29% man en 8% anoniem (zie bijlage, figuur 15). De grootste groep respondenten komt uit de leeftijdscategorie 71-75 (29%) en de kleinste groep respondenten komt uit de leeftijdscategorieën 86-90 en 90+ beiden (0%) (zie figuur 1). De grootste groep respondenten (72%) komt uit Hoevelaken, daarna uit Amersfoort (18%), daarop volgend Zwartebroek/Terschuur (6%) en de kleinste groep komt uit Nijkerk/Nijkerkerveen (4%) (zie bijlage, figuur 18).

Figuur 1.

Doelgroepachtergrond:

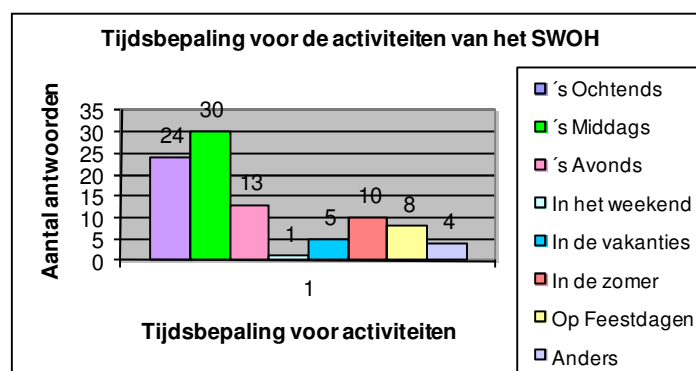
Aan de deelnemers is gevraagd aan welke activiteiten van het SWOH zij deelnemen. De SWOH biedt 25 activiteiten aan en daarnaast konden de deelnemers ook aangeven of ze deelnemen aan de activiteiten van 'de vrienden van de Kopperhof'. De grootste groep respondenten neemt deel aan de activiteit klaverjassen (11). Van zes activiteiten hebben we geen respons ontvangen. Dit overzicht is te zien in de bijlage, figuur 21. Het merendeel (57%) van de respondenten neemt één keer per week deel aan een activiteit. 25% neemt twee keer per week deel, 10% maandelijks, 8% drie keer per week en geen van de respondenten neemt meer dan drie keer per week deel (zie bijlage, figuur 22).

Wensen en behoeften t.a.v. het activiteitsaanbod:

De deelnemers is gevraagd of het activiteitsaanbod aansluit op de wensen en behoeften van de deelnemers (plus prijs in verhouding met de kwaliteit van het activiteitsaanbod van het SWOH), wanneer zij het belangrijk vinden dat er een activiteit aangeboden wordt, of zij het activiteitsaanbod anders zouden willen zien en wat zij belangrijk vinden aan een activiteit. Twaalf

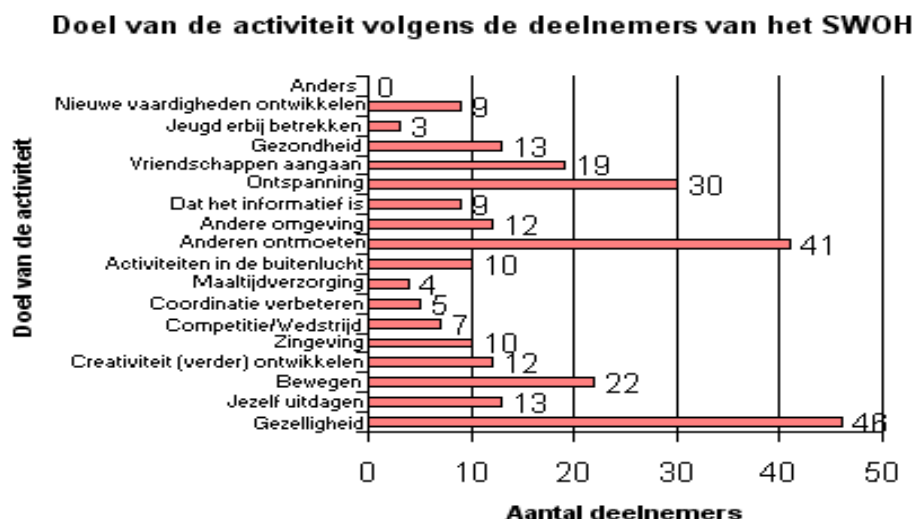
van de 52 deelnemers hebben de vraag of het aanbod aansluit op de wensen en behoeften van de deelnemers niet beantwoord. Van de 40 respondenten hebben er 31 aangegeven dat het activiteitenaanbod voldoet aan de wensen en behoeften. Vijf hebben 'gedeeltelijk' aangegeven en vier 'nee'. Bij deze vraag konden de respondenten een toelichting geven. De meest genoemde reden voor 'ja' is dat men het activiteitenaanbod voldoende vindt en/of niet meer tijd heeft om meer deel te nemen. Voor 'nee' worden persoonlijke behoeften en wensen aangegeven (bijvoorbeeld Tai-Chi groep in Hoevelaken) (zie bijlage, figuur 23). Vier van de 52 deelnemers hebben geen antwoord gegeven op de vraag of de prijs in verhouding is met de kwaliteit van de activiteiten van het SWOH. 52% van de respondenten geeft aan dat dit 'goed' in verhouding is, 19% 'uitstekend', 15% 'voldoende', 13% 'ruim voldoende', 2% 'onvoldoende' en 0% 'slecht'. (zie bijlage, figuur 24).

Uit de enquête is gekomen, dat de grootste groep (30 van de 45 deelnemers die deze vraag hebben ingevuld), activiteiten in de middag belangrijk vinden. De kleinste groep (1 van de 45 deelnemers), geeft aan activiteiten in het weekend belangrijk te vinden (zie figuur 2).

Figuur 2.

Aansluitend op de vraag wanneer men het belangrijk vindt dat er activiteiten plaats vinden, is de deelnemers gevraagd of zij het activiteitenaanbod anders zouden willen zien. Acht van de 52 deelnemers hebben deze vraag niet ingevuld. Van de 44 respondenten geeft 75% aan het aanbod op dit moment goed te vinden. 7% van de respondenten zegt meer activiteiten, 7% zegt meer variatie in de activiteiten, 4% zegt meer activiteiten en meer variatie en 7% zegt meer activiteiten die buiten 'de Kopperhof' plaats vinden (zie bijlage, figuur 25). Daarnaast is met betrekking tot het activiteitenaanbod gevraagd, wat de deelnemers inhoudelijk belangrijk vinden aan een activiteit. Vijf van de 52 deelnemers hebben deze vraag niet ingevuld. Op één na hebben alle respondenten gezelligheid ingevuld (46). Jeugd betrekken bij activiteiten scoort het laagst (3). De top drie bestaat uit: gezelligheid (46), anderen ontmoeten (41) en ontspanning (30) (zie figuur 3).

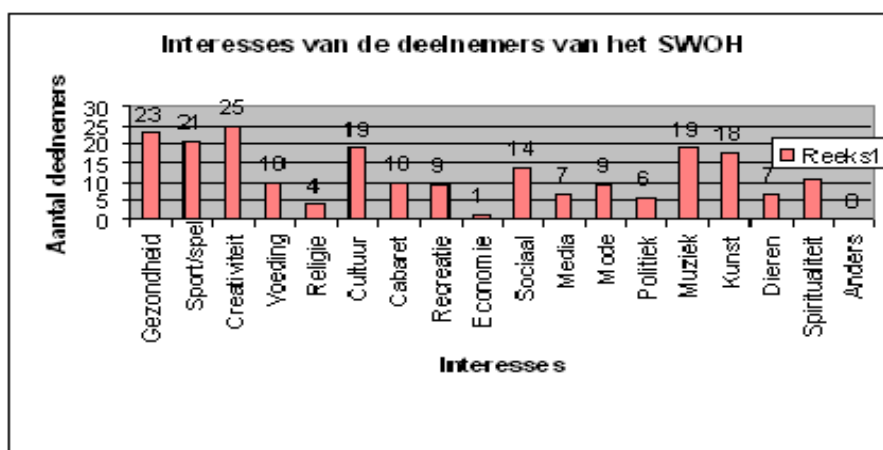

Figuur 3.

Interessegebieden van de deelnemers:

De deelnemers is gevraagd waar hun interesses liggen en of ze deze geïntegreerd willen zien in het activiteiten aanbod. Vijf van de 52 deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord.

De interesses die onder de respondenten hoog scoren zijn: creativiteit (25), gezondheid (23), sport en spel (21), kunst (18), cultuur (19) en muziek (19). Onder de respondenten scoren de interesses economie (1), religie (4) en politiek (6) het laagst (zie figuur 4).

Figuur 4.

54% van de respondenten wil de aangegeven interesses wel terug zien in het activiteiten aanbod en 46% niet. Bij deze vraag konden de respondenten een toelichting geven. De voornaamste reden voor 'ja' wordt gezegd dat ze het leuk vinden als er een breder aanbod is. Het geeft men ook bezigheden en men zegt "ik word er zelf actiever van". Voornaamste reden van 'nee' is, omdat men aangeeft "geen tijd" te hebben, "het prima te vinden" of "het al ergens anders te vinden" (zie bijlage, figuur 26).

Contacten tijdens en buiten de activiteiten van het SWOH:

Aan de deelnemers is gevraagd of deelname aan activiteiten hen nieuwe contacten opgeleverd heeft en of ze deze ook onderhouden buiten de activiteiten van het SWOH. Op de vraag of het nieuwe contacten heeft opgeleverd, hebben zes van de 52 deelnemers deze vraag niet beantwoord. Tien respondenten hebben 'nee' geantwoord en 36 hebben 'ja' geantwoord. Als toelichting voor 'nee' wordt genoemd dat "ik contacten genoeg heb" en "ik kende bijna iedereen al". Als toelichting voor 'ja' wordt genoemd dat "ik het prettig vind" of "je komt elkaar tegen in het dorp". Daarop aansluitend is de deelnemers gevraagd of ze deze contacten ook buiten het SWOH onderhouden, deze vraag hebben negen van de 52 deelnemers niet beantwoord. Zeventien respondenten geven 'nee' aan en 26 respondenten geven 'ja' aan. Als toelichting voor 'nee' wordt aangegeven dat ze "geen behoefte" hebben of "al druk genoeg" zijn. Als toelichting voor 'ja' wordt genoemd dat men "het gezellig en prettig" vindt om de contacten ook buiten de activiteiten van het SWOH te onderhouden en "privé ook activiteiten met elkaar onderneemt".

Begeleiding van vrijwilligers en docenten:

De deelnemers is gevraagd wat zij van de vrijwilligers en/of docenten vinden die de activiteiten begeleiden, deze vraag hebben zes van de 52 deelnemers niet beantwoord. Het hoogste is gescoord

op: 'prettig' (33), 'gezellig' (31), 'behulpzaam' (23) en 'betrouwbaar'(15). Één respondent heeft geantwoord de vrijwilligers of docenten 'betweterig' te vinden. Op 'te streng' en 'bemoeizuchtig' is 0 gescoord (zie figuur 10). Één respondent heeft anders ingevuld er daarbij geantwoord de vraag niet van toepassing te vinden. (zie bijlage, figuur 37).

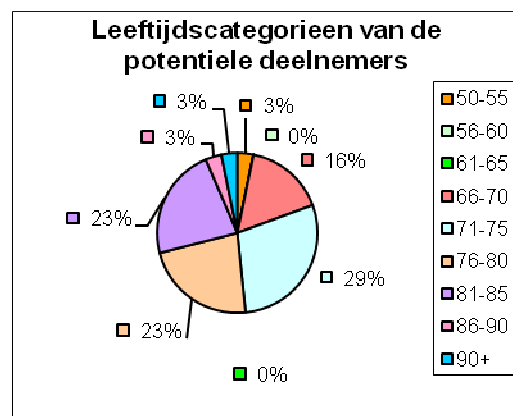
4.2. Potentiële deelnemers

In de enquête voor de potentiële deelnemers van het SWOH zijn een aantal vragen gesteld met betrekking tot de volgende kenmerken:

- Demografische gegevens. (geslacht, woonplaats en leeftijd);
- Bekendheid van het SWOH en deelname aan het SWOH;
- Redenen voor wel of geen deelname;
- Het doel van een activiteit voor de potentiële deelnemers;
- Interessegebieden van de potentiële deelnemers;
- Zelfredzaamheid volgens de potentiële deelnemers.

Demografische gegevens:

33 potentiële deelnemers hebben de enquête ingevuld (hierna te noemen respondenten). Van alle respondenten is 67% vrouw, 30% man en 3 % anoniem (zie bijlage, figuur 16). De grootste groep respondenten komt uit de leeftijdscategorie 71-75 (29%) en de kleinste groep respondenten komt uit de leeftijdscategorieën 56-60 en 61-65, beiden (0%) (zie figuur 5). De grootste groep respondenten (91%) komt uit Hoevelaken, daarna uit Nijkerk/Nijkerkerveen (6%), daaropvolgend Terschuur/Zwartebroek (3%) en de kleinste groep komt uit Amersfoort (0%) (zie bijlage, figuur 19).

Figuur 5.

Bekendheid van het SWOH en de deelname aan het SWOH:

32 van 33 respondenten hebben aangegeven het SWOH te kennen. Één persoon heeft deze vraag niet beantwoord. Niemand heeft aangegeven nog nooit te hebben gehoord van het SWOH (zie bijlage, figuur 27).

Bij de vraag of de potentiële deelnemers al eens hebben deelgenomen aan de activiteiten van het SWOH hebben 24 respondenten aangegeven wel eens deel te hebben genomen. Acht hebben er aangegeven nog nooit deel te hebben genomen aan de activiteiten. Één potentiële deelnemer heeft deze vraag niet beantwoord (zie bijlage, figuur 28). De grootste groep potentiële deelnemers heeft meegedaan aan 'activiteiten van de vrienden van de Kopperhof' (10), de maaltijd (8) en bingo (6). Dit overzicht is te zien in bijlage, figuur 29.

Aansluitend op de vraag aan welke activiteiten de potentiële deelnemers al eens hebben deelgenomen, is ze gevraagd wat ze van deze activiteit vonden en of deze aansloot op de wensen en

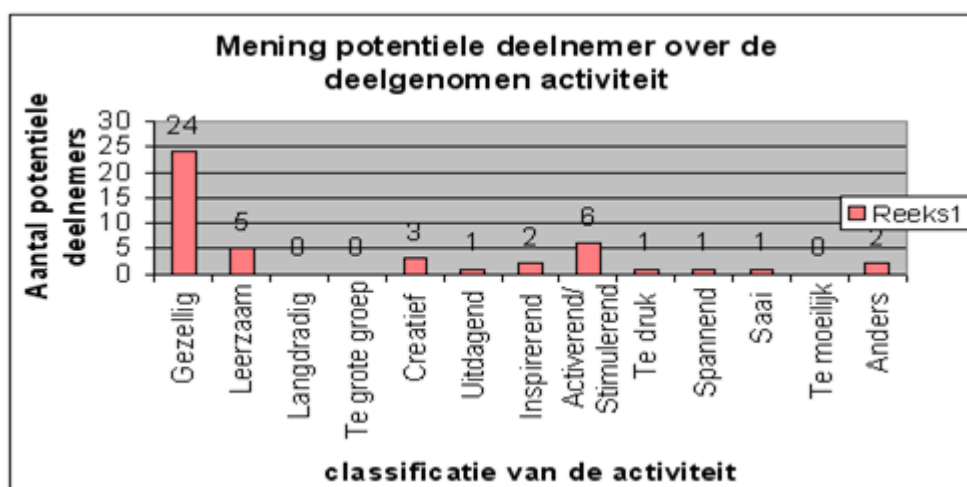
behoeften van de potentiële deelnemers. Op de vraag wat ze van de activiteit vonden, hebben 24 respondenten 'gezellig' geantwoord. Vijf mensen vonden de activiteit 'leerzaam'. Er is 0 gescoord op 'te moeilijk', 'te langdradig' of een 'te grote groep', zie voor het volledige overzicht de bijlage, figuur 30. Zeven van de 33 potentiële deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord.

Of de activiteit aansloot op de wensen en behoeften van de potentiële deelnemers heeft 32% 'goed' beantwoord. Uitstekend en voldoende hebben beiden 24% gescoord, 16% heeft ruim voldoende aangegeven, 4% onvoldoende en 0 % vond het slecht aansluiten op de wensen en behoeften. Acht van de 33 potentiële deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord (zie bijlage, figuur 31).

Redenen voor wel of geen deelname aan de activiteiten van het SWOH:

De potentiële deelnemers is gevraagd welke redenen zij hebben (verder) geen gebruik te maken van de activiteiten van het SWOH, daarnaast is gevraagd of zij in de toekomst wel, niet of misschien willen deelnemen aan de activiteiten. Als laatste is de potentiële deelnemers ook gevraagd wat het SWOH zou kunnen doen om het aantrekkelijker te maken om deel te nemen.

Bij de vraag over de redenen voor (verder) geen gebruik te maken van de activiteiten van het SWOH werd het hoogst gescoord op: 'te weinig tijd' (6), 'geen interesse' (4) en 'ik voel me nog te jong' (3). Het laagst is er gescoord op: 'groepssamenstelling' en 'gebrekkige hulpmiddelen binnen 'de Kopperhof'', beiden (0) (zie figuur 6). Bij deze vraag hebben twaalf respondenten de keuzemogelijkheid 'anders' ingevuld. Daarbij wordt het meest genoemd dat zij zelf nog bezigheden (4), actief binnen een andere groep (3) en N.v.t. (3). Negen van de 33 potentiële deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord.

Figuur 6.

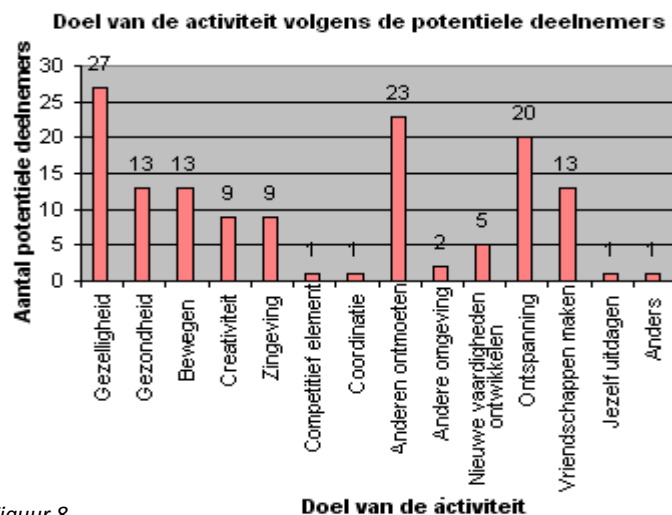
Op de vraag of de potentiële deelnemers in de toekomst interesse hebben om deel te nemen aan de activiteiten van het SWOH, heeft 56% 'misschien' geantwoord, 41% 'ja, dat lijkt me leuk' en 3% 'nee, ik heb er geen interesse voor'. Vier van de 33 potentiële deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord (zie bijlage, figuur 38). Wat het SWOH kan doen om het aantrekkelijker te maken voor potentiële deelnemers om deel te nemen aan de activiteiten is er het hoogst gescoord op middagactiviteiten (8) en voorlichting over de activiteiten (7). Het laagst is gescoord op jongeren betrekken bij de activiteiten (2) en een gevarieerd cursusaanbod (3) (zie figuur 7). Zeven van de 33 potentiële deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord.

Figuur 7.

Het doel van een activiteit voor de potentiële deelnemers:

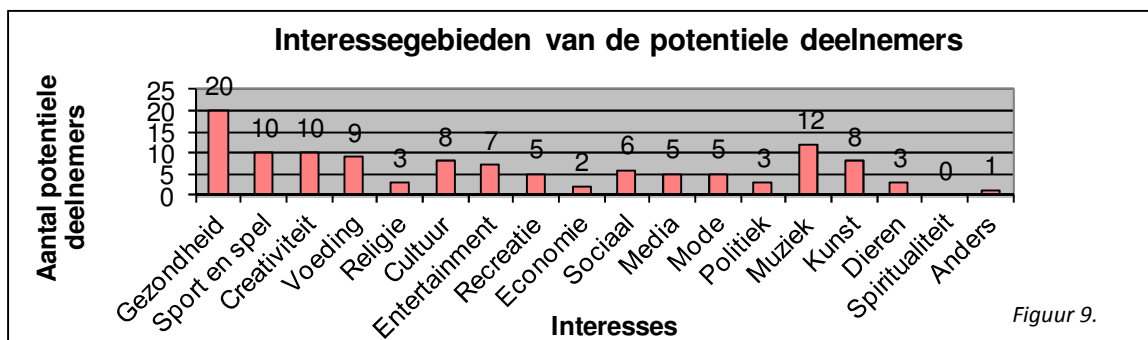
De potentiële deelnemers is gevraagd welk doel een activiteit moet hebben. Alle 33 potentiële deelnemers hebben deze vraag beantwoord. Het hoogst scoren: gezelligheid (27), anderen ontmoeten (23) en ontspanning (20). Het laagst scoren: competitief element (1), coördinatie verbeteren (1) en jezelf uitdagen (1) (zie figuur 8).

Figuur 8.

Interessegebieden van de potentiële deelnemers:

De potentiële deelnemers zijn gevraagd waar hun interesses liggen. Drie van de 33 potentiële deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord. Het hoogst scoren: gezondheid (20), muziek (12), sport en spel (10) en creativiteit (10). Het laagst scoren: religie (3), politiek (3), economie (2) en spiritualiteit (0) (zie figuur 9).

Figuur 9.

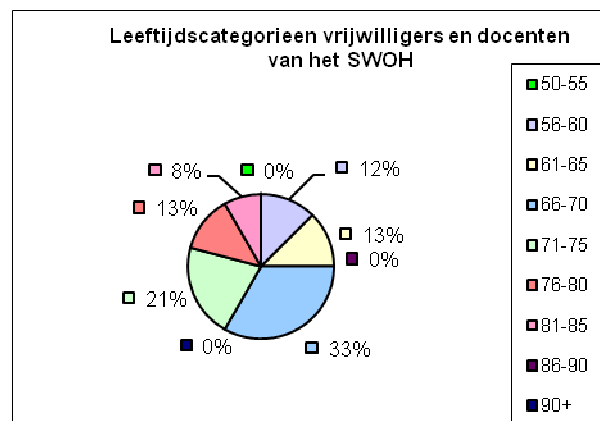
4.3. Vrijwilligers en docenten

In de enquête voor de vrijwilligers en docenten van het SWOH, zijn een aantal vragen gesteld met betrekking tot de volgende kenmerken:

- Demografische gegevens. (geslacht, woonplaats en leeftijd);
- Doelgroepachtergrond (betrokken bij welke activiteit);
- Wensen en behoeften t.a.v. het activiteitsaanbod;
- Aandachtspunten/belang van de activiteit;
- Zelfredzaamheid volgens de vrijwilliger en docenten;
- Verbeterpunten/aanvullingen voor de toekomst.

Demografische gegevens:

26 vrijwilligers en docenten hebben de enquête ingevuld (hierna te noemen respondenten). Van alle respondenten is 61% vrouw, 35% man en 4 % anoniem (zie bijlage, figuur 17). De grootste groep respondenten komt uit de leeftijdscategorie 66-70 (32%) en de kleinste groep respondenten komt uit de leeftijdscategorieën 50-55, 86-90 en 90+ (allen 0%) (zie figuur 10). De grootste groep respondenten komt uit Hoevelaken (92%), daarop volgend Nijkerk/Nijkerkerveen en Amersfoort (beiden 4%) en de kleinste groep komt uit Terschuur/Zwartebroek (0%). (zie bijlage, figuur 20).

Figuur 10.

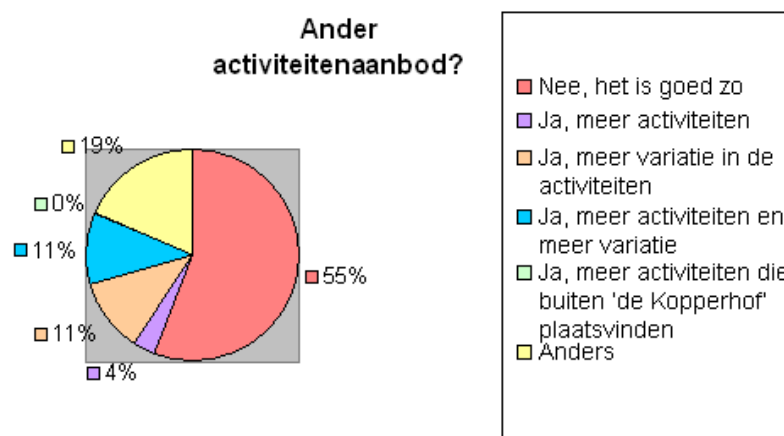
Doelgroepachtergrond:

Aan de vrijwilligers en docenten is gevraagd bij welke activiteiten van het SWOH zij betrokken zijn. De SWOH biedt 25 activiteiten aan en daarnaast konden de vrijwilligers en docenten ook aangeven of ze betrokken zijn bij de activiteiten van 'de vrienden van de Kopperhof'. De grootste groep respondenten is betrokken bij activiteiten van "vrienden van de Kopperhof" (9). Van drie activiteiten hebben we geen respons ontvangen. Dit overzicht is te zien in de bijlage, figuur 32.

Wensen en behoeften t.a.v. het activiteitsaanbod:

Aan de vrijwilligers en docenten is gevraagd wat zij vinden van het huidige activiteitsaanbod en of zij het activiteitsaanbod van het SWOH anders zouden willen zien. Van de 26 vrijwilligers en docenten hebben er 22 aangegeven wat zij vinden van het huidige activiteitsaanbod. De helft (50%) van de respondenten vinden dat het huidige activiteitsaanbod 'goed' is. 27% van de respondenten vinden het activiteitsaanbod 'voldoende', 14% van de respondenten vinden het activiteitsaanbod 'ruim voldoende', 9% van de respondenten vinden het activiteitsaanbod 'uitstekend' en niemand van de respondenten vindt het activiteitsaanbod 'onvoldoende' of 'slecht' (beiden 0%) (zie bijlage, figuur 33). Op de vraag of de vrijwilligers en docenten het activiteitsaanbod anders zouden willen zien, hebben 23 van de 26 vrijwilligers en/of docenten antwoord gegeven. De grootste groep respondenten heeft aangegeven dat het goed zo is (55%). Geen van de respondenten heeft

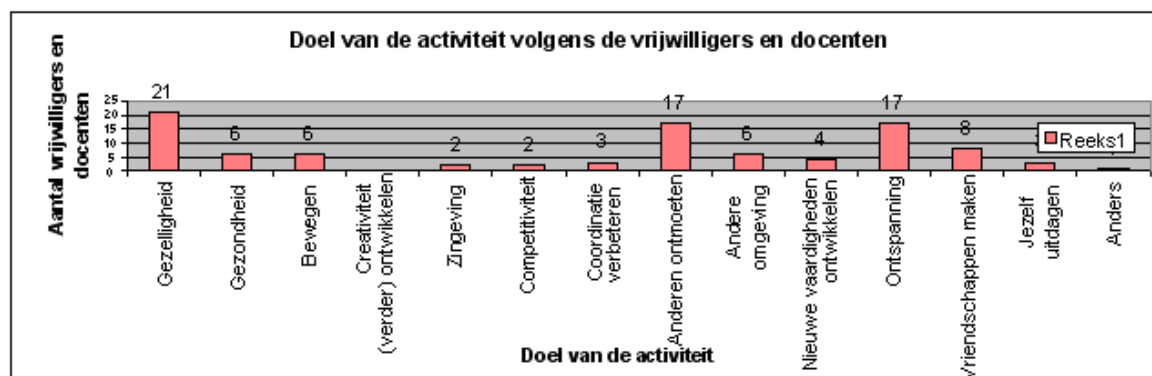
aangegeven 'meer activiteiten die buiten de Kopperhof plaatsvinden' (0%). Het overzicht van de respons is te zien in figuur 11.

Figuur 11.

Aandachtspunten/belang van de activiteit:

Aan de vrijwilligers en docenten is gevraagd welk doel een activiteit heeft volgens hen, wat zij belangrijk vinden om de ouderen mee te geven gedurende een activiteit, welke signalen zij opvangen van de doelgroep (positieve en negatieve signalen). Van de 26 vrijwilligers en docenten, hebben 24 de vraag beantwoord welk doel een activiteit heeft. De grootste groep respondenten geeft 'gezelligheid' als doel aan (21), niemand heeft 'creativiteit (verder) ontwikkelen' aangegeven (zie figuur 12).

Figuur 12.

Op de vraag wat zij belangrijk vinden om de ouderen mee te geven gedurende een activiteit, hebben 23 van de 26 vrijwilligers en docenten de vraag niet beantwoord. De grootste groep respondenten vindt het belangrijk dat de ouderen actief bezig zijn om vitaal te blijven (17), dat de ouderen zich kunnen ontspannen (17), dat de ouderen niet vereenzamen (17) en dat de ouderen contacten leggen en deze onderhouden (15). Laag scoort dat de ouderen beter leren zichzelf te redden en dat de ouderen verantwoordelijk en gemotiveerd blijven (beiden 4). Twee vrijwilligers en/of docenten geven 'anders' aan. Zij geven aan dat zij het belangrijk vinden dat er "een vakantie voor ouderen wordt georganiseerd" en "spel belangrijk is" (zie bijlage, figuur 34).

Daarnaast is aan de vrijwilligers en/of docenten gevraagd welke signalen zij opvangen tijdens een activiteit. Op de vraag welke positieve signalen zij opvangen, hebben 22 van de 26 vrijwilligers en/of

docenten antwoord gegeven. De grootste groep respondenten (19) geeft 'sfeer' aan als positief signaal, daaropvolgend 'open sfeer'(12), 'stimulerend/motiverend' (8), 'kwaliteit van onderlinge contacten' (8) en de kleinste groep respondenten geeft 'financiën' (0), 'verschil in normen en waarden' (1), 'competitieve sfeer' (1) aan als positief signaal. (zie bijlage, figuur 35).

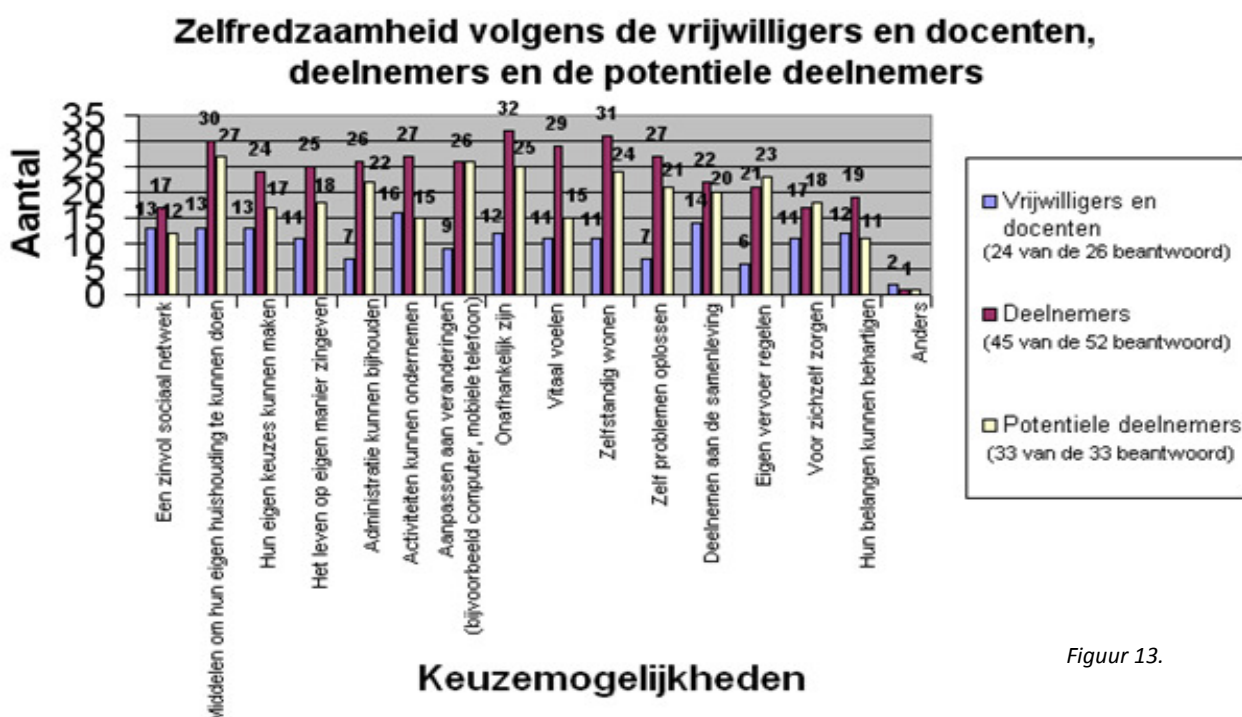
Op de vraag welke negatieve signalen zij opvangen, hebben 14 van de 26 vrijwilligers en/of docenten antwoord gegeven. De grootste groep respondenten (6) geeft 'anders' aan als negatief signaal. Onder 'anders' wordt aangegeven dat er "geen negatieve signalen zijn" of "n.v.t.". Daaropvolgend geeft men 'prestatiedruk' en 'geen veilig gevoel' (beiden 3) aan als negatief signaal. De kleinste groep respondenten geeft 'sfeer', 'kwaliteit van onderlinge contacten', 'groepsgrootte', 'afwezigheid van voorzieningen (bijv. aangepast toilet)', 'verschil in normen en waarden', 'gebrek aan zorg en ondersteuning', 'onzekerheden', 'groepssamenstelling', 'financiën' en 'desinteresse' aan als negatieve signalen (allen 0). (zie bijlage, figuur 36).

Zelfredzaamheid volgens de vrijwilligers en docenten, deelnemers en potentiële deelnemers:

Op de vraag wat de doelgroep ouderen nodig heeft om zelfredzaam te blijven, hebben 24 van de 26 vrijwilligers en/of docenten geantwoord. Zestien vrijwilligers en/of docenten hebben 'activiteiten ondernemen' geantwoord (grootste groep respondenten). De kleinste groep respondenten (2) heeft 'anders' aangegeven. Hier wordt toegelicht dat "je ook zelfstandig kan zijn met behulp van anderen" en "hulp bij vervoer".

Ook de deelnemers is gevraagd wat zelfredzaamheid voor hen betekend. Zeven van de 52 deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord. Zelfstandig wonen (32), onafhankelijk zijn (31), eigen huishouding kunnen doen (30) en eigen keuzes kunnen maken (29), scoorden hoog als betekenis van zelfredzaamheid voor de deelnemers. Laag scoren: een zinvol sociaal netwerk (17), aanpassen aan veranderingen (bijv. computer, mobiele telefoon) (17) en eigen belangen behartigen (19). Niemand heeft een ander antwoord gegeven, bij de keuze mogelijkheid 'anders'.

En de potentiële deelnemers is gevraagd wat zelfredzaamheid voor hen betekend. Alle 33 potentiële deelnemers hebben deze vraag ingevuld. Het hoogst scoren: een eigen huishouding kunnen doen (27), zelfstandig wonen (26), voor jezelf zorgen (25) en eigen keuzes kunnen maken (24). Laagste scoren: een zinvol sociaal netwerk (12) en aanpassen aan veranderingen (11) (zie figuur 13).

Figuur 13.

Verbeterpunten/aanvullingen voor de toekomst:

De vrijwilligers en docenten is gevraagd wat zij vinden dat het SWOH kan doen om activiteiten nog aantrekkelijker te maken en welke ideeën zij daarover hebben, of zij zelf deel gaan nemen in de toekomst en of zij verder nog verbeterpunten hebben voor het SWOH/Sigma.

Op de vraag wat zij vinden dat het SWOH kan doen om activiteiten nog aantrekkelijker te maken, hebben 21 van de 26 vrijwilligers en/of docenten geantwoord. De grootste groep respondenten heeft 'lage kosten voor activiteiten' aangegeven (13), de op één na grootste groep heeft 'voorlichting over de activiteiten geven' (11). De kleinste groep respondenten heeft 'jongeren betrekken' en 'meer avondactiviteiten' aangegeven (beiden 1) (zie figuur 14).

Daarop aansluitend is gevraagd welke ideeën zij hebben om activiteiten aantrekkelijker te maken, hebben negen van de 26 vrijwilligers en/of docenten hebben geantwoord. Zij hebben onder andere aangegeven dat de prijs van de activiteiten laag moet blijven, goede informatie en voorlichting gegeven moet worden en er jongere vrijwilligers moeten komen. Of zij zelf deel gaan nemen aan de activiteiten van het SWOH, hebben 22 van de 26 docenten en/of vrijwilligers geantwoord. 17 respondenten geven aan deel te willen nemen in de toekomst, als toelichting geeft de grootste groep aan dat zij al deelnemen (5). De kleinste groep geeft aan deel te nemen om de gezelligheid en zich jong te willen blijven voelen. Vijf respondenten geven aan niet deel te nemen in de toekomst, als toelichting geeft de grootste groep aan dat ze nog veel andere dingen doen (2) of geen toelichting hebben gegeven (2). Één respondent geeft aan niet deel zal nemen vanwege lichamelijke beperkingen. Dit overzicht is te zien in bijlage, figuur 39.

Op de vraag of de vrijwilligers en docenten nog verbeterpunten hebben voor het SWOH/Sigma, hebben vijf van de 26 vrijwilligers en/of docenten hier antwoord op gegeven. De grootste groep respondenten heeft aangegeven dat de ruimte geschikt moet worden gemaakt, twee daarvan noemen expliciet de vloer. De overige antwoorden zijn persoonlijke behoeften en wensen, bijv. "financiële ondersteuning voor sport zwemmen" en "een busreis".

In het hierop volgende hoofdstuk zullen we de conclusies en eventuele discussiepunten aan de orde stellen aan de hand van de resultaten. In het discussie/conclusie hoofdstuk zullen we de hoofdvraag en deelvragen beantwoorden.

5. Discussie/Conclusie

In dit hoofdstuk geven wij antwoord op onze hoofdvraag, met daarop volgend de beantwoording van de deelvragen.

Beantwoording van de hoofdvraag:

Het antwoord op de hoofdvraag, *'In hoeverre sluit het huidige aanbod van het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken aan op de vraag van de doelgroep ouderen'* zullen we hieronder beschrijven.

We kunnen uit het onderzoek concluderen dat het huidige activiteitenaanbod op dit moment voldoende aansluit op de vraag van de doelgroep ouderen.

De deelnemers, de potentiële deelnemers en de vrijwilligers en docenten geven aan het activiteitenaanbod op dit moment op zijn minst voldoende te vinden ten opzichte van hun wensen en behoeften. Tevens geeft het grootste deel van de onderzoeksgroep aan dat zij het niet nodig vinden dat het activiteitenaanbod aangepast moet worden. De wensen en behoeften voor activiteiten zijn af te leiden vanuit de interesses van de doelgroep ouderen. Deze zijn gezondheid, creativiteit, sport en spel, muziek, kunst en cultuur. Vanuit de theorie is dit te onderbouwen door de behoefte naar persoonlijke ontwikkeling en het uiten van creativiteit (expressive needs). De doelgroep ouderen vinden het vooral belangrijk dat een activiteit in het teken staat van het sociale aspect.

Wat Sigma zou kunnen doen om nog beter aan te sluiten op de vraag van de doelgroep ouderen nu en in de toekomst. En hoe Sigma hierdoor nieuwe deelnemers aan zich kan binden is uit het onderzoek gekomen dat er onder de onderzoeksgroep behoefte is aan middag, avond en ochtend activiteiten. Daarnaast geven zij aan dat een zomerprogramma het aantrekkelijker kan maken om deel te nemen. Om nieuwe mensen aan te trekken is uit het onderzoek gekomen dat er behoefte is aan lage kosten, activiteiten in het weekend en informatieve bijeenkomsten. Daarnaast zijn er weinig belemmeringen aangegeven door de onderzoeksgroep. Als belemmeringen voor de potentiële deelnemers om niet deel te nemen wordt genoemd dat men te weinig tijd heeft, geen interesse heeft, zich nog te jong voelt of het te duur vindt. Er is vraag onder de potentiële deelnemers naar creatieve activiteiten, gymnastiek en dagtochtjes. Zoals het activiteitenaanbod er nu uitziet zegt het merendeel van de potentiële deelnemers 'misschien' deel te willen nemen in de toekomst. Van de mensen die nu als vrijwilliger of docent betrokken zijn bij de activiteiten van het SWOH, geeft de grootste groep aan deel te willen nemen in de toekomst. Dit is terug te koppelen aan het antwoord dat zij eerder gaven, namelijk het activiteiten aanbod voldoende te vinden.

Uit het onderzoek is gebleken dat er twee groepen ouderen zijn. De 'jonge' ouderen en de 'oude' ouderen. Deze groepen hebben allebei verschillende wensen en behoeften. De 'jonge' ouderen zijn meer geïnteresseerd in actuele vraagstukken, gezondheid, bewegen en creativiteit. Vanuit de theorie is dit kenmerkend voor de 'protestgeneratie' die zich in de vierde levensfase (actieve ouderdom) bevindt. Ze zijn gepensioneerd maar willen zich nog wel betrekken bij de maatschappij. Ook komt het overeen met de genoemde 'Coping needs', hierin staat de behoefte centraal dat ouderen zich kunnen aanpassen aan veranderende gebeurtenissen. Voorbeelden vanuit de theorie zijn cursussen, voorlichtingsbijeenkomsten op het gebied van leren omgaan met ziektes en beperkingen, woonvormen, gezonde levensstijl en technologie. De 'oude' ouderen zijn meer gericht op de traditionele activiteiten. Men is minder geïnteresseerd in ontwikkelingen, dit is kenmerkend voor de

vijfde levensfase 'intensieve verzorging' waarin mensen afhankelijk raken van zorg en zich steeds meer op de achtergrond plaatsen.

Deelvraag 1:

Welke behoeften en wensen zijn er onder de doelgroep ouderen in Hoevelaken en omgeving?

De vraag die voor ons het meest relevant is, is de vraag of het huidige activiteitenaanbod op dit moment aansluit op de wensen en de behoeften van de doelgroep ouderen. 31 van de 40 deelnemers van het SWOH die deze vraag hebben ingevuld, vinden het activiteitenaanbod aansluiten op hun wensen en behoeften. Dit is het grootste deel van de deelnemers. We kunnen hieruit concluderen dat de meeste deelnemers tevreden zijn met wat ze doen en het huidige activiteitenaanbod. 96% van de potentiële deelnemers die al eens deel hebben genomen vinden het activiteitenaanbod van het SWOH in ieder geval een 'voldoende' of hoger. Ook bij hen kunnen we concluderen dat het activiteitenaanbod voldoende aansluit op de wensen en de behoeften. De vrijwilligers en docenten geven aan dat zij vinden dat het activiteitenaanbod van het SWOH in ieder geval een 'voldoende' of hoger is en op dit moment aansluit op de wensen en behoeften van de doelgroep ouderen.

Ook aan de vrijwilligers en docenten hebben wij gevraagd welke signalen zij opvangen tijdens de activiteiten. Zij signaleren dat sfeer, kwaliteit van onderlinge contacten en stimulering en motivering belangrijk voor deze doelgroep is. Het is opvallend dat sfeer veel genoemd wordt, maar niet kan worden vastgesteld wat er onder 'sfeer' verstaan wordt. Uit de statistieken zouden wij kunnen zeggen dat de vrijwilligers en docenten denken dat de doelgroep ouderen het sociale aspect belangrijker vinden dan wat men doet. Op de vraag of de vrijwilligers en/of docenten negatieve signalen opvangen hebben veertien van de 26 vrijwilliger en/of docenten antwoord gegeven. Bijna de helft van de vrijwilligers en of docenten hebben geen antwoord gegeven op deze vraag. Er is weinig bekend over negatieve signalen en het meest wordt aangegeven dat er geen negatieve signalen zijn. Financiën is geen één keer als negatief signaal benoemd, dit is opvallend omdat dit in meerdere interviews wel als vermoeden werden genoemd. 98% van de deelnemers geven aan dat de prijs en kwaliteit van de activiteiten van het SWOH een 'voldoende' of hoger te vinden. Over financiën zijn op dit moment geen negatieve signalen. Onbekend is wel in welke mate vrijwilligers en docenten bewust signalen opvangen. Vanuit het vrijwilligersbeleid (2004), staan vooral praktisch taakomschrijvingen. Er wordt niets beschreven over een signalerende taak. Vanuit de interviews is gebleken dat vrijwilligers en docenten onbewust wel signalen waarnemen, maar dit niet goed in beeld hebben.

Om dieper in te gaan wat dan de wensen en de behoeften van de doelgroep ouderen zijn, hebben we in de enquête en interviews vragen gesteld over interesses en welk doel een activiteit volgens de doelgroep ouderen moet hebben. 85 van de 93 (potentiële) deelnemers hebben hun interesse aangegeven. Dit wordt vanuit de theorie bevestigd met dat de doelgroep ouderen hun wensen en behoeften goed kunnen aangeven.

De interessegebieden van de deelnemers en de potentiële deelnemers komen grotendeels overeen met elkaar. Er is interesse in gezondheid, creativiteit, sport en spel, muziek, kunst en cultuur. Er is weinig interesse naar religie, politiek en economie. Opvallend dat religie laag scoort, gezien de achtergrond van het dorp. Het kan zijn dat de doelgroep ouderen religie niet terug willen zien in activiteiten, misschien dat ze dit elders vinden. Een oorzaak voor de lage score voor politiek en economie zouden we kunnen verklaren doordat onder de deelnemers 63% vrouw is die de enquête heeft ingevuld en 29% man. Onder de potentiële 67% vrouw en 30% man. We kunnen afleiden uit de analyse van de enquête dat overwegend man als interesse politiek en economie heeft aangegeven. Ook vanuit de theorie wordt gezegd dat mannen meer vanuit politiek en economische belangen

kijken. Muziek, kunst en cultuur scoren hoog. Muziek is toegankelijk, het is voor (bijna) iedereen, iedereen kan er iets in vinden. Nu wordt er nog weinig aangeboden op de interessegebieden muziek, kunst en cultuur. Kijkend vanuit de interesses van de doelgroep ouderen en de koppeling naar de theorie kunnen we concluderen dat de *expressive needs* (persoonlijke ontwikkeling of de behoefte zich creatief te uiten) het meest terug komen uit de interesses.

Of de deelnemers hun interesses ook terug willen zien in het activiteitenaanbod geven 21 deelnemers aan van wel, omdat het hen leuk lijkt om een breder aanbod te zien en het bezigheden geeft. 18 deelnemers geven aan het niet terug te willen zien. Ze hebben er geen tijd voor of vinden het ergens anders. Er is maar een klein verschil tussen 'nee' en 'ja'. Het zou kunnen zijn dat de deelnemers die 'nee' aangeven, gewoon tevreden zijn met de activiteit die ze doen en het ze verder niet zo veel uitmaakt of hun interesses worden opgenomen in het activiteitenaanbod.

Welk doel een activiteit moet hebben geven de geënquêteerden eenzelfde top drie. Gezelligheid, anderen ontmoeten en ontspanning zijn de belangrijkste doelen voor een activiteit, volgens de doelgroep ouderen. Omdat het brede begrippen zijn is het nog wel lastig te formuleren wat er verstaan wordt onder gezelligheid en ontspanning. De 'Van Dale' (2010), geeft als gezelligheid aan: "een huiselijk gevoel gevend, vriendelijk aandoend en knus". Voor ontspanning geeft de 'Van Dale', "het minder gespannen (laten) worden, verpozing en afleiding". Dit kan een kader geven aan de begrippen, maar het blijft een persoonlijke beleving. Het doel van een activiteit staat voor de meeste ouderen in het teken van het sociale aspect. Dit kunnen we ook afleiden uit de laagste scores (coördinatie verbeteren, competitief element en jezelf uitdagen). In de interviews met de deelnemers en vrijwilligers en docenten, werd ook vaak benoemd dat het vooral gezellig moet zijn. Het sociale aspect wordt ook in de theorie benoemd als draagkracht. Dit houdt in dat het sociale aspect de draagkracht van de doelgroep ouderen kan versterken, zodat dit bijdraagt aan de balans tussen draagkracht en draaglast. Tevens bevestigt de theorie dat een goed sociaal netwerk bijdraagt aan de waardering van de eigen persoon.

Deelvraag 2:

Wat kan Sigma doen om (potentiële) deelnemers aan zich te binden?

Aansluitend op de vraag welke wensen en behoeften er onder de doelgroep ouderen zijn, willen we graag weten wat Sigma kan doen om nog beter aan te sluiten op de wensen en behoeften. Dit ook om nieuwe deelnemers aan zich te binden. Welke belemmeringen er zijn om niet deel te nemen en hoe Sigma het hen aantrekkelijker kan maken om deel te (blijven) nemen.

Voor 33 deelnemers zijn er geen belemmeringen om deel te nemen. Overige belemmeringen die genoemd worden zijn voornamelijk lichamelijke beperkingen. Het is een positief gegeven dat er weinig belemmeringen zijn. We kunnen hieruit opmaken dat de activiteiten en 'de Kopperhof' goed toegankelijk worden bevonden door de deelnemers. Tegenstrijdig is dat de vloer niet als belemmering is ingevuld door de deelnemers, wat wel vaak genoemd werd in gesprekken met deelnemers en in de interviews. Het zou kunnen zijn dat mensen niet gemakkelijk hun belemmeringen aangeven, ondanks dat de enquête anoniem is. Als belemmeringen voor de potentiële deelnemers om niet deel te nemen wordt genoemd dat men te weinig tijd heeft, geen interesse heeft, zich nog te jong voelt of het te duur vindt.

Er zijn verschillende vragen gesteld met betrekking tot wat Sigma kan doen om het aantrekkelijk te maken om deel te (blijven) nemen aan de activiteiten van het SWOH. We hebben in eerste instantie gevraagd aan de deelnemers en vrijwilligers en docenten of het activiteitenaanbod aangepast moet worden. Meer dan de helft van de deelnemers (75%) en vrijwilligers en docenten (55%), vindt dat het activiteitenaanbod goed is, zoals het is. Men geeft aan 'nee, het is goed zo', maar bij andere vragen in de enquête geeft men ook andere punten aan. Het zou kunnen zijn dat deelnemers aangeven dat

het zo goed is, omdat ze niet aan nóg meer activiteiten deel willen en/of kunnen nemen. Op de andere keuze mogelijkheden wordt door beiden ongeveer gelijk op gescoord. Bij de vrijwilligers en docenten heeft niemand aangegeven 'activiteiten buiten 'de Kopperhof''. Dit is tegenstrijdig omdat bij 'anders', vier van de vijf antwoorden specifiek gaan over activiteiten die buiten 'de Kopperhof' plaats vinden. (bijvoorbeeld busreis, of jeu de boule buiten). Wij hebben gemerkt tijdens de interviews dat wanneer we voorbeelden noemen van aanbodmogelijkheden (bijv. eenmalige schilderdag), geprikkeld lijken te worden om er anders over na te denken. Wij kregen het idee dat het dan duidelijker is voor hen, wanneer het concreet benoemd wordt.

De deelnemers en de potentiële deelnemers geven aan graag activiteiten te doen in de middag. Onder de vrijwilligers en potentiële deelnemers vinden zij ook voorlichting over de activiteiten belangrijk. Uit de interviews is gekomen dat men vindt dat er genoeg voorlichting over de activiteiten wordt gegeven, maar uit de antwoorden van de potentiële deelnemers blijkt dat de behoefte groot is voor voorlichting over de activiteiten. Wij kunnen hieruit concluderen dat de voorlichting de potentiële doelgroep niet bereikt. Naast middag, avond en ochtend, geven tien deelnemers en zes vrijwilligers en docenten aan dat een zomerprogramma het aantrekkelijker kan maken of dat dit nog mist. De potentiële deelnemers geven ook het zomerprogramma aan maar vinden dit net zo belangrijk als lage kosten, avondactiviteiten, activiteiten in het weekend en informatieve bijeenkomsten.

Wij kunnen opmaken uit de vraag die wij gesteld hebben aan de deelnemers, vrijwilligers en docenten of er aanvullingen of verbeterpunten zijn, dat zij zich zorgen maken dat de prijs van de activiteiten in de toekomst omhoog gaat. Mocht dat het geval zijn verwachten zij dat het moeilijk is om nieuwe deelnemers aan te trekken. Vanuit de enquête en vanuit de interviews komt meerder malen naar voren dat de vloer niet geschikt is voor de diversiteit van het activiteitsaanbod. De potentiële deelnemers hebben meer persoonlijk wensen, bijvoorbeeld een klaverjas toernooi. We hebben niet veel respons gehad op deze vraag, ons vermoeden is dat dit komt omdat dit een open vraag is en tevens de laatste.

We hebben aan de potentiële deelnemers, vrijwilligers en docenten gevraagd of zij in de toekomst deel willen nemen aan de activiteiten van het SWOH. 56% van de potentiële deelnemers zegt 'misschien' deel te willen nemen in de toekomst. 41% zegt dat het ze wel leuk lijkt en 3% zegt er geen interesse voor te hebben. Dit is een positieve uitkomst voor de toekomst van het SWOH, want het grootste deel van de respondenten overweegt het in ieder geval of is van plan om deel te nemen. Maar hierbij is de kanttekening te plaatsen of de potentiële deelnemers al deelnemer zijn of dat ze eenmalig/aantal keer hebben deelgenomen. 24 van de 32 potentiële deelnemers hebben aangegeven wel eens deel te hebben genomen aan de activiteiten van het SWOH. Acht hebben aangegeven nog nooit te hebben deel genomen. Het grootste deel heeft dus al eens deelgenomen. Conclusie hieruit is dat we niet met zekerheid kunnen zeggen of het SWOH ook echt nieuwe deelnemers zal aantrekken. Uit de respons van de potentiële deelnemers weten wij niet in hoeverre we de ouderen hebben bereikt die wel iets willen, maar niet via het SWOH.

De potentiële deelnemers hebben belangstelling voor creatieve activiteiten, gymnastiek en de dagtochtjes. Uit interviews met de deelnemers is ook uitgekomen dat er weinig variatie is in creativiteit. Schilderen of kaarten maken is het enige wat het aanbod heeft betreft creativiteit. Er is niet duidelijk naar voren gekomen wat voor creatieve activiteit zij dan graag zouden willen.

Van de vrijwilligers en docenten zeggen er zeventien in de toekomst deel te willen nemen, vijf willen in de toekomst niet deelnemen. De grootste groep vrijwilligers en docenten wil deelnemen in de toekomst, omdat ze al betrokken zijn bij de activiteiten en in enkele gevallen zelf deelnemen aan de activiteit die ze begeleiden. De jonge ouderen (56-60) geven aan niet in de toekomst te willen deelnemen, omdat ze nog veel andere dingen te doen hebben. Vanuit de theorie wordt dit de

protestgeneratie genoemd, die zich kenmerkt autonoom en onafhankelijk te willen zijn. Dit is weer te koppelen aan de antwoorden uit de interviews waarin gezegd wordt dat de 'jongere' ouderen nog veel activiteiten zelf ondernemen.

Deelvraag 3:

Wat heeft de doelgroep nodig om zelfstandig te blijven participeren in de samenleving?

De deelnemers en de potentiële deelnemers omschrijven beiden zelfredzaamheid als een eigen huishouding kunnen doen, zelfstandig wonen en eigen keuzes kunnen maken. Het woord 'zelf' in zelfredzaamheid kan vooral aanspreken bij deze vraag, vandaar ook de hoogste antwoorden waarin voorkomt 'een eigen' of 'voor jezelf'. Activiteiten kunnen ondernemen vinden ze wel belangrijk, maar de prioriteit voor zelfredzaamheid liggen toch ergens anders.

Een zinvol sociaal netwerk hebben onder de deelnemers en de potentiële deelnemers laag gescoord. Dit is wel opvallend, gezien de visie van de Wmo. De Wmo wil stimuleren dat zorg zoveel mogelijk geregeld moet kunnen worden binnen het sociale netwerk van de persoon zelf. Vanuit de interviews wordt aangegeven dat de doelgroep ouderen het moeilijk vindt om steun te vragen van hun sociale netwerk en vooral op eigen kracht willen functioneren. Onder de vrijwilligers en docenten scoort 'een zinvol sociaal netwerk' boven het gemiddelde. Zij vinden het belangrijk dat ouderen werken aan sociale contacten om langer zelfredzaam te blijven. We weten niet of de visie van de gemeente Nijkerk(Wmo) overeen komt met de visie van de doelgroep ouderen op 'zelfredzaamheid'. Daarnaast kunnen we ons ook nog afvragen wat de geënquêteerden verstaan onder het woord 'zinvol'.

Daarnaast vinden de vrijwilligers en docenten het belangrijk dat activiteiten zich richten op het welbevinden van de doelgroep ouderen, dat ze zich goed voelen en ontspannen. Zij denken dat de doelgroep ouderen langer zelfredzaam blijft door activiteiten zelfstandig te kunnen ondernemen. Naast 'activiteiten zelfstandig ondernemen' vinden zij het ook belangrijk dat de doelgroep ouderen deel kan blijven nemen aan de samenleving.

Uit de enquêtes en interviews is gebleken dat vooral het sociale aspect binnen activiteiten belangrijk is. Of het de deelnemers daadwerkelijk ook nieuwe contacten op heeft geleverd, kunnen we beantwoorden met "ja". 36 van de 46 deelnemers hebben aangegeven dat deelname aan de activiteiten(en) hen nieuwe contacten heeft opgeleverd. Hiervan onderhouden 26 van de 43 deelnemers deze contacten ook buiten de activiteiten van het SWOH.

Deelvraag 4:

Wat doet een andere gemeente/organisatie voor de ouderen om deze doelgroep te helpen zelfstandig en zelfredzaam te zijn?

Om het onderzoek vanuit een breder perspectief te bekijken hebben we ervoor gekozen om een interview te doen met de gemeente Nijkerk (Roos-Marie van Leeuwen, beleidsmedewerker Wmo), Stichting Welzijn en Ondersteuning Ermelo (Anniek Timmer, ouderenwerker) en Stichting Welzijn Ouderen Barneveld (Ben Delhaas, manager SWOB).

Interview gemeente Nijkerk:

Vanuit het interview met Roos-Marie van Leeuwen hebben we de volgende conclusies kunnen trekken over wat de gemeente Nijkerk doet om de doelgroep ouderen zolang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam te laten zijn.

Roos-Marie van Leeuwen noemt in het interview dat Hoevelaken gemiddeld snel vergrijsd in de gemeente Nijkerk. Het is een feit dat er meer ouderen komen door de vergrijzing. Ze willen de

ouderen stimuleren zolang mogelijk thuis te laten wonen. De gemeente Nijkerk verwacht dat door de vergrijzing vanuit de ouderenzorg meer problematieken voortvloeien. Artikel 5a Ouderenzorg van de Wet Publieke Gezondheid, treedt medio dit jaar in werking. Hierin staat dat de overheid wettelijk verantwoordelijk is voor de voorzieningen voor de doelgroep ouderen. De gemeente Nijkerk krijgt signalen binnen over de doelgroep ouderen via stichtingen als de UVV, PCOB, Zonnebloem en natuurlijk Sigma. Daarnaast ook via de Wmo-adviesraad¹. De GGD doet elk jaar onderzoek naar de gezondheidstoestand. Elk jaar is een andere doelgroep het uitgangspunt in 2010 is dat ouderen. De gemeente wacht af wat daar precies uit komt. De signalen die nu bekend zijn, is dat ouderen actiever willen blijven, dementie, eenzaamheid en mantelzorgers.

De gemeente wil de zelfredzaamheid van mensen vergroten, door vooral preventief te werken. De gemeente verstaat onder zelfredzaamheid bij ouderen: zolang mogelijk thuis blijven wonen, maar ook gelukkig thuis wonen. Door gebruik te maken van andere kanalen die de ouderen van hulp kunnen voorzien wordt geprobeerd dat de ouderen zolang mogelijk sociaal mee kunnen doen. De gemeente Nijkerk probeert dit te realiseren door hulp en ondersteuning laagdrempelig maken. Dit kunnen bijvoorbeeld individuele voorzieningen zijn, zoals een gelijkvloerse woning. Eerst was er sprake van een zorgplicht nu is er de compensatieplicht. De gemeente hoeft niet alles op te kunnen lossen, de gemeente moet wel de toegankelijkheid kunnen vergroten. Zij is een soort van verwijzingspoort. De gemeente wil een 'regierol' vervullen. De gemeente moet op zoek gaan naar organisaties of stichtingen waar zij haar opdrachten aan kan uitbesteden. Elke gemeente is verplicht een Wmo loket te hebben. Ouderen kunnen naar dit loket komen voor informatie en doorverwijzing..

Volgens Roos-Marie van Leeuwen moeten activiteiten voor de doelgroep ouderen preventief zijn.

Zij vindt dat activiteiten gericht moeten zijn op 'zorgen voor de gezondheid' en 'bevorderen van de zelfredzaamheid'. Daarnaast is er een signalerende functie, daar kan dan op in gespeeld worden met de juiste ondersteuning. De gemeente Nijkerk wil activiteiten stimuleren doormiddel van subsidieverlening. Verenigingen met sport en cultuur als uitgangspunten, krijgen bijvoorbeeld een iets hoger bedrag aan subsidie voor 65 + leden. Er zijn structurele subsidies, waarderingssubsidies en budget subsidies. Deze worden gebruikt om bijvoorbeeld de WMO (en maatschappelijke initiatieven) te kunnen realiseren.

Interview met de Stichting Welzijn en Ondersteuning Ermelo:

Vanuit het interview met Anniek Timmer hebben we de volgende conclusies kunnen trekken over wat de SWOE doet om de doelgroep ouderen zolang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam te laten zijn.

Anniek Timmer vertelt dat de SWOE drie locaties heeft waar zij activiteiten aanbieden. 'De baanveger' is de grootste locatie. Daarnaast is er 'De oranje' en 'Sporthal De Triade'. In de sporthal worden vooral bewegingsactiviteiten gegeven. Naast de vaste activiteiten biedt de SWO Ermelo een aantal informatieve en educatieve activiteiten aan. Voorbeelden daarvan zijn mobiele telefoon cursus en voorlichting diabetes. De SWOE is er voor ouderen als ontmoetingsplaats en informatiepunt. Het informatiepunt is er voor dat ouderen altijd bij de SWOE terecht kunnen voor vragen. Hij of zij kan dan doorverwezen worden naar de ouderenadviseur. Deze kan de oudere weer verwijzen naar de juiste persoon, die hem of haar verder kan helpen.

De missie van de SWOE is dat ouderen zolang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. SWO Ermelo wil ervoor zorgen dat de ouderen 'wel zijn'. De SWOE doet dit door het bieden van

¹ De Wmo-adviesraad is in januari 2008 geïnstalleerd. De Wmo-adviesraad geeft advies aan de B&W over beleid en uitvoering van de Wmo. Via de adviesraad kunnen inwoners reactie geven over het beleid en hun ervaringen met het beleid.

activiteiten gericht op sociaal, sportief, informatief en creatief/recreatief. Ook worden er diepvriesmaaltijden rond gebracht, is er een klusdienst en zijn er vrijwilligers die bijvoorbeeld voor een ouder naar de bibliotheek gaat. Het motto is: preventief welzijn!

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning is de basis van het beleid van de SWOE. Anniek Timmer vertelt een onderverdeling te hebben gemaakt volgens kwadranten. Dit zijn sociaal, sportief, informatief en creatief/recreatief. Deze bleken goed aan te sluiten onder de prestatieafspraken van de Wmo.

Onder zelfredzaamheid verstaat de SWOE dat ouderen zelf hun leven kunnen bepalen, dat als ze iets willen het ook kunnen doen en dat daar passende voorzieningen voor nodig zijn. Om de doelgroep ouderen zolang mogelijk zelfredzaam te laten zijn, vindt de SWOE het belangrijk dat ze weten waar ze naartoe kunnen met hun vragen.

Een manier waarop de SWO Ermelo zicht heeft op de behoeften en wensen van ouderen is door huisbezoek 75+. Elke oudere die 75 wordt krijgt een brief thuisgestuurd met een uitnodiging voor een huisbezoek. Bij dit huisbezoek wordt er een vragenlijst doorgenomen om te kijken hoe het met de oudere gaat en waar het eventueel in ondersteunt kan worden. De oudere kan om advies en informatie vragen. Ook krijgt men zo zicht op de gevoelige onderwerpen zoals eenzaamheid.

De SWOE signaleert onder de doelgroep ouderen dat de leefstijl verandert. De doelgroep ouderen willen meer informatie. Ze zijn meer georiënteerd op bijvoorbeeld actuele vraagstukken (computer) en gezond leven. De SWOE wil hier op proberen aan te sluiten door vraaggericht te werken. Dit doen ze door onder andere activiteiten aan te bieden zoals computercursus, mobile telefooncursus en bewegingsactiviteiten. Als verklaring voor de veranderende leefstijl geeft Anniek Timmer, dat de doelgroep ouderen er mee geconfronteerd worden op de tv in de krant en in de omgeving. Door een lage drempel te creëren en lage kosten voor de activiteiten probeert de SWOE ervoor te zorgen dat kwetsbare ouderen deel kunnen nemen aan activiteiten.

Interview met de Stichting Welzijn Ouderen Barneveld:

Vanuit het interview met Ben Delhaas hebben we de volgende conclusies kunnen trekken over wat de SWOB doet om de doelgroep ouderen zolang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam te laten zijn.

De missie van de SWOB is dat de senioren in hun eigen leefomgeving welbevinden hebben. Daarbij heeft de SWOB drie speerpunten: beweging, ontmoeting en educatie.

De gemeente Barneveld heeft negen woonkernen en in de grotere woonkernen worden ook ter plaatse activiteiten aangeboden, zoals bijvoorbeeld in Kootwijkerbroek in het Kulturhus.

Ben Delhaas vertelt dat de SWOB prestatieafspraken heeft met de gemeente Barneveld. Volgens Ben Delhaas is administratievoering een belangrijk punt, dit is een afspraak met de gemeente. In 2008 is er een klanttevredenheidsonderzoek geweest onder 55 plussers, in de gemeente Barneveld. 12000 zijn er verstuurd waarvan 12% gereageerd heeft. Zo probeert de SWOB vraaggericht te kunnen werken om behoeftes te pijlen. Uit het onderzoek is gekomen dat er behoefte is aan bewegingsactiviteiten. Jongere ouderen willen andere activiteiten dan oudere ouderen, opvallend was dat fietstochten erg populair zijn en deze groep ook steeds groter wordt. Om de plannen te realiseren (prestatieveld vijf) moet de SWOB aankloppen bij de gemeente om een activiteit te kunnen financieren.

De SWOB biedt voor de doelgroep ouderen activiteiten aan die opgesplitst in verschillende onderwerpen. Ook wordt er in juli/augustus een speciaal zomerprogramma aangeboden. Hier maken

mensen van gebruik omdat bijvoorbeeld hun naasten op vakantie zijn. Doormiddel van netwerken met andere organisaties/stichtingen biedt de SWOB ook vaak eenmalige activiteiten aan. Ben Delhaas vertelt activiteiten die goed lopen te behouden, maar ook te kijken naar vernieuwing.

Onder de behoeften en wensen van de doelgroep ouderen in de gemeente Nijkerk vertelt Ben Delhaas dat de oudste generatie traditionele activiteiten willen. Jonge ouderen hebben behoefte aan beweging en creatieve activiteiten. Daarbij is er behoefte aan actualiteiten, bijvoorbeeld is er een Wii cursus aangeboden. Een hoge drempel om deel te nemen voor kwetsbare ouderen is het vervoer en financiën (sommige moeten rondkomen van alleen hun AOW), een busje is erg handig nu wordt het vervoer particulier geregeld. Er is een mogelijkheid om van 'de Rozelaar' een busje te lenen op tijdstippen dat zij die zelf niet nodig hebben, daar kunnen wij gebruik van maken. Een ander voorbeeld is een tandemfiets voor een blinde mevrouw. Zo kan zij ook deelnemen aan de fietstocht.

Ben Delhaas noemt dat zelfredzaamheid iets is wat vanuit de politiek genoemd wordt, 'men moet zelfredzaam zijn'. Letterlijk noemt hij dat dit betekent door ondersteunende diensten men zichzelf moet redden. Er moeten dus juiste voorzieningen zijn om zorg te kunnen bieden. Volgens Ben Delhaas zijn voor de doelgroep ouderen sociale vaardigheden van belang om sociale contacten te leggen en te onderhouden. Daarnaast speelt eenzaamheid ook een rol, Barneveld heeft net als Nijkerk een groot platteland. De mensen wonen ver van elkaar af. Als je niet bij een kerk aangesloten bent is het lastig om ergens aan te sluiten. De SWOB vindt dat eenzaamheid erg moeilijk te toetsen is. Door creatief te zijn in het activiteitenaanbod en gericht te zijn op de groep die het niet breed heeft wil de SWOB zo goed mogelijk ondersteuning bieden aan de doelgroep ouderen in de toekomst.

Conclusies uit de interviews:

Uit de interviews concluderen we dat de behoeften en de wensen van de doelgroep ouderen verschuift. Vanuit de antwoorden van de interviews concluderen wij dat er twee groepen ouderen zijn. De 'jonge' ouderen en de 'oude' ouderen. Deze groepen hebben allebei verschillende wensen en behoeften. De 'jonge' ouderen zijn meer geïnteresseerd in actuele vraagstukken, gezondheid, bewegen en creativiteit. De 'oude' ouderen zijn meer gericht op de traditionele activiteiten. De SWOE en de SWOB proberen beiden het activiteitenaanbod zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij deze verschillende behoeften en wensen. Om de doelgroep ouderen zolang mogelijk zelfredzaam en zelfstandig te laten zijn is het belangrijk dat er goede voorzieningen voor deze doelgroep zijn. In alle drie de interviews wordt genoemd dat de doelgroep ouderen moet weten waar ze terecht kunnen met vragen hierover en de gemeenten hier een 'regierol' in hebben, om ook deze voorzieningen te realiseren. Volgens de theorie past dit binnen het kader van de Wmo, dat de gemeenten de wettelijke plicht hebben om mensen met een beperking te helpen deel te nemen aan de maatschappij.

Aan de hand van de conclusies die we in dit hoofdstuk hebben beschreven willen we Sigma in het volgende hoofdstuk een aantal aanbevelingen doen. Er hoeven geen grote veranderingen plaats te vinden, maar om zo goed mogelijk bij de vraag van de doelgroep ouderen aan te sluiten hebben we een aantal belangrijke resultaten uit het onderzoek omgezet in aanbevelingen.

6. Aanbevelingen

1. De doelgroep ouderen in beeld

Uit het onderzoek is gekomen dat er op dit moment twee verschillende groepen ouderen te noemen zijn. We maken daarbij onderscheid in de 'jonge' ouderen (65 tot 75) en de 'oude' ouderen (75 plussers). Deze twee groepen hebben ook verschillende behoeften en wensen dit wordt bevestigd vanuit de theorie. Sigma zal hier rekening mee moeten houden om te kunnen blijven aansluiten op de vraag van de ouderen. In de theorie wordt genoemd dat de welzijnsbehoeften van ouderen verschuiven. De doelgroep ouderen worden feitelijk gezien steeds op een hogere leeftijd kwetsbaar. Ze zijn langer gezond en vitaal. De doelgroep ouderen zijn steeds hoger opgeleid. 'Laag' opgeleiden kunnen andere interesses hebben dan 'hoog' opgeleiden. Ouderen weten meer wat ze willen en geven steeds beter aan wat hun wensen en behoeften zijn. Deze ontwikkeling is een positief gegeven voor het vraaggericht werken waar Sigma naar streeft. Vanuit de interviews en enquêtes is te noemen dat de 'jonge' ouderen meer gericht zijn op actuele vraagstukken, gezondheid, bewegen (bijvoorbeeld Zumba) en creativiteit. De 'oude' ouderen zijn meer gericht op de traditionele activiteiten, zoals de Soos. Op de behoeften en wensen van de 'jonge' ouderen zou Sigma in kunnen spelen door 'pilot' workshops aan te bieden. Bijvoorbeeld sieraden/tasjes maken.

2. Interesses van de doelgroep ouderen

Creativiteit:

Uit het onderzoek is gekomen dat ouderen de behoefte hebben om zich creatief te kunnen uiten. Op dit moment heeft het activiteitenaanbod van het SWOH handwerken en schilderen als creatieve activiteiten. We willen adviseren meer variatie aan te bieden betreft creativiteit. Creativiteit in een breder perspectief. Bijvoorbeeld naast kaarten maken ook borduren en boetsen.

Muziek, kunst en cultuur:

Vanuit het onderzoek naar de interessegebieden van de doelgroep ouderen is gekomen dat naast, gezondheid, creativiteit, sport en spel, er interesse is naar muziek, kunst en cultuur. Deze drie interessegebieden (muziek, kunst en cultuur) zijn niet of weinig terug te vinden in het activiteitenaanbod van het SWOH. Om goed aan te kunnen sluiten bij de vraag van de doelgroep ouderen willen wij daarom adviseren deze interesses nadrukkelijker op te nemen in het activiteitenaanbod. Dit kunnen verschillende activiteiten zijn. Bijvoorbeeld een zanggroep of een aantal bezoeken aan musea/theater.

Gezondheid:

We vinden gezondheid een belangrijk signaal, deze heeft het hoogst gescoord op de interessegebieden. We kunnen concluderen dat dit iets is waar ouderen op dit moment veel mee bezig zijn. Uit het onderzoek is niet gekomen wat zij verstaan onder gezondheid en wat zij hiermee zouden willen. We willen dit als aandachtspunt meegeven, mogelijk kunnen er een aantal informatieve bijeenkomsten hierover gehouden worden. Dit wordt ook aangegeven door de potentiële deelnemers om het aantrekkelijker te maken om deel te nemen. Niet alleen met betrekking tot gezondheid, maar ook andere onderwerpen (zoals financiën, zelfredzaamheid, eenzaamheid en zelfstandig wonen) zouden kunnen worden belicht. Dit kan ook als gevolg hebben

dat de visie van de gemeente Nijkerk over deze onderwerpen ook duidelijk(er) wordt voor de doelgroep ouderen.

3. Belemmeringen

De vloer

We willen ook belichten dat er door de onderzoeksgroep meerder malen genoemd is dat de vloer een belemmering is om deel te nemen. De vloerbedekking is vooral lastig voor de bewegingsactiviteiten en de maaltijd. Ook geven veel vrijwilligers aan dat het lastig is om de tafels te verschuiven over de vloerbedekking, lichamelijk is dit zwaar voor hen. We willen daarom adviseren om de vloerbedekking te vervangen in bijvoorbeeld een linoleumvloer. Het is belangrijk dat de vloer glad is en men er makkelijk op kan bewegen en het goed schoon te houden is.

Prijs in verhouding met de kwaliteit

De deelnemers geven aan de prijs in verhouding te vinden met de kwaliteit van de activiteiten. Ze geven echter ook aan dat ze niet willen dat de prijzen voor deelname aan een activiteit hoger worden. Dit zeggen ook de vrijwilligers en docenten. De potentiële deelnemers geven als antwoord op wat het SWOH zou kunnen doen om het aantrekkelijker te maken om deel te nemen dat lage kosten belangrijk zijn. Als de prijs hoger wordt denken de vrijwilligers en docenten dat dit een negatief effect zal hebben op het aantal dat wil deelnemen of al deelneemt. De deelnemers en de vrijwilligers en docenten kunnen een 'spaarkaart' aangeboden krijgen. Zij kunnen sparen voor een gratis consumptie, zo zou Sigma hen tevreden kunnen houden en kunnen de prijzen acceptabel blijven.

4. Voorlichting

Uit het onderzoek is gebleken dat informatie over het activiteitenaanbod de potentiële deelnemers niet altijd bereikt. Om deze groep wel te bereiken zou het SWOH meer naar buiten kunnen treden, dit kan zij doen door bijvoorbeeld een activiteitenbeurs op te zetten. Dit zal dan dezelfde werking moeten hebben als een open dag, hier kan men kennismaken met de verschillende activiteiten die het SWOH aanbiedt. Voordeel is dat het vrijblijvend is, men hoeft niet persé meteen deel te nemen aan een groepsles. En daarbij komen de geïnteresseerden in contact met de betrokkenen van de activiteit. Zo kunnen de geïnteresseerden informeren naar mogelijkheden binnen het activiteitenaanbod van het SWOH en de sfeer proeven. Naast het adverteren, kan het proeven van de sfeer het aantrekkelijker maken om deel te nemen.

5. Preventie en signalering

We hebben ontdekt dat de vrijwilligers en docenten over het algemeen weinig signalen weten te benoemen. Dit is opmerkelijk, omdat zij zich het dichtst bij de doelgroep bevinden en belangrijk zijn voor de overdracht naar Sigma. Op het moment staat er in het vrijwilligersbeleid van het SWOH geen signalerende taakomschrijving voor de vrijwilligers. De taken zijn gericht op praktische vaardigheden, zoals koffie zetten en zorgen dat de zaal netjes achtergelaten wordt. Wij vinden het van groot belang dat de signaleringstaak opgenomen wordt in het vrijwilligersbeleid, omdat de vrijwilliger als het ware een verlenging zijn van Jenny Verbeek (consulent welzijn), zij 'signaleren' wat op de vloer speelt en geven dit door. Volgens de gemeente Nijkerk moeten activiteiten voor de doelgroep ouderen preventief werken, daarbij is het belangrijk dat er signalen opgevangen worden, zodat daar op

ingespeeld kan worden met de juiste middelen. Belangrijk is dus dat hun rol serieus genomen wordt en hier goede ondersteuning in krijgen. Een gevolg kan zijn dat bijv. eenzaamheid beter te signaleren is en hier op ingespeeld kan worden.

De gemeente Nijkerk biedt de vrijwilligers o.a. van Sigma verschillende cursussen aan om hun “werk gemakkelijker of beter te doen”. Op dit moment is het cursusaanbod van 2010/2011 toegespitst op computergebruik, verkeersregels en communicatie. Een cursus met als doel ‘preventie en signalering’ kunnen de vrijwilligers leren hoe zij signalen kunnen herkennen en wat ze hiermee moeten of kunnen doen. Het zou ook kunnen zijn dat Sigma zelf de vrijwilligers en docenten informeert over bepaalde thema’s die van belang zijn onder de doelgroep ouderen. Wij denken dan aan emotionele, lichamelijke en fysieke gesteldheid.

6. Vrijwilligers zien als toekomstige doelgroep

Volgens de theorie is het doen van vrijwilligerswerk voor veel ouderen een belangrijke keuze. Bijna de helft (ruim 47%) van het vrijwilligerswerk in Nederland wordt gedaan door ouderen tussen 55 en 80 jaar. Vanuit het onderzoek is gebleken dat 17 van de 22 vrijwilligers en docenten deel willen nemen in de toekomst. Dit betekent dat een deel van de huidige vrijwilligers en docenten de doelgroep van de toekomst van het SWOH worden. Als Sigma zich concentreert op het aantrekken van (jonge) vrijwilligers en docenten, kan dit als gevolg hebben dat dit ook de toekomstige deelnemers zullen worden. Een manier hiervoor is de mond-op-mond reclame te stimuleren binnen het Steunpunt Vrijwilligers of bij de huidige vrijwilligers van het SWOH. Uit de interviews is gekomen dat het merendeel van de vrijwilligers via via binnen zijn gekomen.

7. Zicht op de wensen en behoeften in de toekomst

Om zicht te krijgen op de wensen en behoeften onder de doelgroep ouderen, heeft Sigma gekozen voor een onderzoek. De Stichting Welzijn en Ondersteuning Ermelo heeft ervoor gekozen om naar alle 75 plussers in de gemeente Ermelo brieven te sturen met een uitnodiging voor een huisbezoek. Tijdens dit huisbezoek wordt er een vragenlijst doorgenomen om te kijken hoe het met de oudere gaat en waar het eventueel in ondersteunt wil en kan worden. De oudere kan direct om advies en informatie vragen. Zo houden zij het zicht op de behoefte en wensen van de doelgroep ouderen in Ermelo.

Voor Sigma zou dit ook een mooi systeem zijn, zodat de gemeente Nijkerk zicht blijft houden op de wensen en de behoeften van de doelgroep ouderen. Sigma verstuurt aan alle 60 plussers in de gemeente Nijkerk ‘de Wegwijzer’ (boekje met informatie over welzijn, zorg en wonen in de gemeente Nijkerk). Via de gemeente Nijkerk krijgt Sigma toestemming om de adresgegevens van de 60 plussers te gebruiken voor het versturen van ‘de Wegwijzer’. Dit is misschien ook mogelijk voor de 75 plussers in de gemeente Nijkerk, zodat Sigma een adresbestand krijgt voor het versturen van de brieven met een uitnodiging voor huisbezoek. De huisbezoeken kunnen gedaan worden door de ouderenadviseur die op deze manier ook out reachend (zelf naar de mensen toe) werkt. Hierdoor is er (meer) direct contact en weet men wie ze “voor zich heeft”, uit het onderzoek is gebleken dat de onderzoeksgroep het belangrijk vindt dat de lijntjes kort zijn. Sommigen vinden direct contact met de organisatie belangrijk. Om intern de wensen en behoeften onder de doelgroep ouderen te peilen, kan de al bestaande ideeënbus een nieuwe stimulans gebruiken. Deze staat nu op de achtergrond en zou op een zichtbare plek mogen worden geplaatst (bijv. bij het prikbord). Ook kan Sigma tijdens de activiteiten en in advertenties de ideeën(bus) promoten.

Het is belangrijk om de wensen en behoeften te blijven peilen, omdat de wensen en behoeften kunnen blijven veranderen.

7. Bijlagen

7.1. Literatuurlijst

Beleidsplan 2003 – 2005. Stichting Welzijn Ouderen Hoevelaken (april 2003).

Bijlsma, J. (2005). Over het voortreffelijke. Tien lezingen over de Ethica van Aristoteles. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Bijlsma J. & Janssen H. (2008), Sociaal werk in Nederland. Vijfhonderd jaar verheffen en verbinden. Bussum: Coutinho

Buijsen, H. (1999). Psychologische hulpverlening aan ouderen. Deel 1, psychosociale problematiek. (derde druk). Baarn: Intro.

Compennolle, T. (2006). Sociale steun is de veerkracht voor de gezondheid. Stress: vriend en vijand. (elfde druk). Schiedam: Scriptum.

Christiaans, H.H.C.M., Fraaij A.L.A., Graaff, E. de & Hendriks. F. (2004). Methodologie van technisch-wetenschappelijk onderzoek. Utrecht: Lemma.

Delfos, M.F. (2005). Ontwikkeling in vogelvlucht. (vierde druk). Amsterdam: Harcourt Assessment BV.

Dieleman, A. (2000). Als de toekomst wacht, vertrouwen en de sociale integratie van jongeren in West Europa. Assen: Koninklijke van Gorcum.

Faber, M. von. (2004). Ouderen centraal, vergrijzing als uitdaging voor politiek en wetenschap. Genemuiden: Hoekman Grafische Groep.

Gemeente Nijkerk (2005). Evaluatie nota ouderen en gehandicaptenbeleid Nijkerk en Programma voor de toekomst. Van doelgroepenbeleid naar integraal beleid voor kwetsbare burgers.

Henkens, K. & Solinge, H. (2003). Het eindspel: werknemers, hun partners en leidinggevenden over uittreden in het arbeidsproces. Assen: Koninklijke van Gorcum.

Hortulanus, R., Machielse, A. & Meeuwesen, L. (2003). Sociaal isolement. Een studie over sociale contacten en sociaal isolement in Nederland. Den Haag: Elsevier

Houben, P.P.J. (2009). Interactief levensloopbeleid. Amsterdam: SWP.

Jong, A. de & Duin, C. van. (2010). Regionale prognose 2009 – 2040: Vergrijzing en omslag van groei naar krimp.
http://www.regionalebevolkingsprognose.nl/rapportages/20100126_ArtikelBevolkingstrends.pdf.
Geraadpleegd op 17-02-2010

Knulst, W. & Eijck, K. van (2002). Vrijwilligers in soorten en maten II. Tilburg: uitgeverij universiteit Tilburg.

Linnenmann, M. & Peter van Linschoten. (2001). Eenzaam op leeftijd. Interventies bij eenzame ouderen. Utrecht: NIZW.

Maas, P. van der. (1999). Morele problemen in de ouderenzorg. Assen: Koninklijke van Gorcum.

Marcoen, A., Grommen, R. & Ranst, N. van. (2006). Als de schaduwen langer worden. Psychologische perspectieven op ouder worden en oud zijn. Leuven: Lannoo campus.

Medical facts (2009). Agnes Kant wijzigt wet en wat nu?.

<http://www.medicalfacts.nl/2009/06/07/agnes-kant-wijzigt-wet-en-wat-nu/> . Geraadpleegd op 13-05-2010.

Oostelaar, D. & Wolfswinkel, G. (2006). Ouderen in de samenleving. Basisboek voor hulp- en dienstverleners. (derde druk). Bussum: uitgeverij Coutinho.

Pennix, K. (2005). Innovatie programma welzijn ouderen. Kwetsbare ouderen in beeld.

http://www.vilans.nl/Site_Innovatiewelzijnouderen/docscontrol/PDF/kwetsbareouderen_feb2005.pdf. Geraadpleegd op 16-02-2010.

Putte, E. van de. (2008). Krachtig 80! Levensverhalen van tachtigplussers. (tweede druk). Den Haag: uitgeverij appelmoes.

Riet, N. van. (2006). Social work, om mensen tot hun recht te laten komen. Assen: Koninklijke van Gorcum.

Rijksinstituut voor Gezondheid en Milieu. (22 september 2009). Vergrijzing. Heden, verleden en toekomst. http://www.rivm.nl/vtv/object_document/o3015n21018.html. Geraadpleegd op 11-02-2010.

Rögels, N. (2005). Levensloopspsychologie. Jongvolwassenen, volwassenen en oudere volwassenen. (tweede druk). Soest: Uitgeverij Nelissen.

Sigma Nijkerk. (2010). <http://www.sigma-nijkerk.nl/organisatie>. Geraadpleegd op 7-01-2010.

Sigma Nijkerk (2010). http://www.sigma-nijkerk.nl/steunpunt_vrijwilligers/workshops Geraadpleegd op 11-05-2010.

Sigma Nijkerk. (2010). <http://www.sigma-nijkerk.nl/swoh>. Geraadpleegd op 7-01-2010.

Stevens, N. (1995). Partnerverlies en zingeving op oudere leeftijd. Baarn: Ambo.

Stichting Welzijn Ouderen Hoevelaken (februari 2004). Vrijwilligersbeleid.

Trouw. (2008). Koningin wijst op een gebrek aan solidariteit.

http://www.trouw.nl/nieuws/politiek/article1932637.ece/Koningin_wijst_op_een_gebrek_aan_solidariteit_.html. Geraadpleegd op 9-02-2010.

Van Dale. Gratis woordenboek.

<http://www.vandale.nl/vandale/zoekService.do?selectedDictionary=nn&selectedDictionaryName=Nederlands&searchQuery=Gezellig> Geraadpleegd op 6-05-2010.

Verhoeven, N. (2007). Wat is onderzoek?. Praktijkboek voor methoden en technieken voor het hoger onderwijs. (tweede druk). Amsterdam: Boom onderwijs.

Vilans kenniscentrum ouderen. (2007). De doelgroep ouderen verandert.
<http://www.vilans.nl/smartsite.dws?id=105507>. Geraadpleegd op 15-02-2010.

Vis, J. (2000). Verzilvering van de vergrijzing. Assen: Koninklijke van Gorcum.

Wegwijzer voor ouderen en voor volwassenen met een beperking (september 2009). Sigma te Nijkerk.

Wmo-beleidsplan 2008 - 2011 gemeente Nijkerk. Meer dan huishoudelijke hulp alleen! (maart 2008). Nijkerk.

7.2. Begrippenlijst

Afkortingen:

AOW:	Algemene Ouderdomswet
AWBZ:	Algemene wet bijzondere ziektekosten
CBS:	Centraal Bureau voor de Statistiek
MOgroep:	De Maatschappelijk Ondernemers Groep
PCOB:	Protestants Christelijke Ouderenbond
RIVM:	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
SWOB:	Stichting Welzijn Ouderen Barneveld
SWOE:	Stichting Welzijn en Ondersteuning Ermelo
SWOH:	Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken
UVV:	Unie voor Vrijwilligers
VNG:	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VVN:	Vrouwen Van Nu
Wpg:	Wet publieke gezondheidszorg
Wmo:	Wet maatschappelijk ondersteuning

Begrippen:

Betrouwbaar:	een meting is betrouwbaar, als het meetinstrument bij herhaalde toepassing op dezelfde, onveranderde onderzoekselementen dezelfde waarde bepaling van de variabelen oplevert (Christiaans e.a., 2004).
Doelgroep ouderen:	onder de doelgroep ouderen verstaan wij 55 plussers, tenzij anders in de tekst staat vermeld. We hebben de leeftijd gehanteerd die beschreven wordt volgens het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken.
Eenzaamheid:	eenzaamheid is het gevoel dat je alleen bent, van geïsoleerd te zijn van `de anderen`. Onderzoekers omschrijven eenzaamheid als: het ervaren verschil tussen gewenste en aanwezige contacten.
Kwetsbaarheid:	de mate van schade aan een gegeven risico-element of een

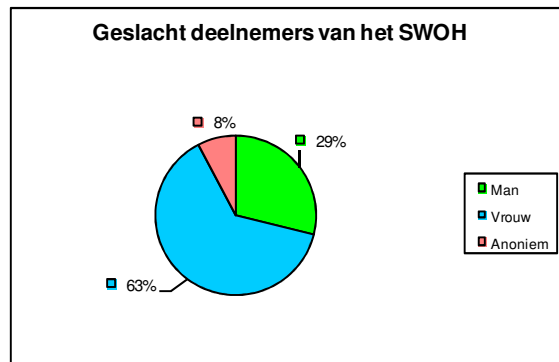
verzameling van zulke elementen.

Populatiegroep:	statistiek verzameling van elementen waarvan men de eigenschappen door steekproeven kan schatten.
Senioren:	mensen die 50 jaar of ouder zijn om niet over ouderen of bejaarden te spreken.
Sigma:	sigma Nijkerk is een stichting die informeert, adviseert en ondersteuning biedt aan vrijwilligers (-organisaties), mantelzorgers, ouderen en mensen met een beperking bij vragen en activiteiten op het gebied van welzijn, zorg en wonen.
Sociaal netwerk:	een verzamelnaam voor een netwerk van betekenisvolle figuren (familie, vrienden en kennissen) dat functioneert als ondersteuningsbron voor het eigen welzijn en welbehagen en dat van de personen in het netwerk.
Soos:	Sfeer Ontmoeting Ontspanning Samenzijn.
Valide:	de twee belangrijkste vormen van validiteit zijn de geldigheid van je meetinstrument en die van de onderzoeksgroep, volgens Verhoeven (2007).
Vilans:	onafhankelijk en landelijk kenniscentrum op het gebied van de langdurende zorg.
Vraaggericht werken:	vraaggericht werken houdt voor Sigma in dat zij willen inspelen op de vraag van de doelgroep en daar hun aanbod op willen laten aansluiten.
Zelfredzaamheid:	vermogen om dagelijkse algemene levensverrichtingen zelfstandig te kunnen doen.
Zingeving:	zingeving is de behoefte dat wat we doen in het leven een waarde heeft.

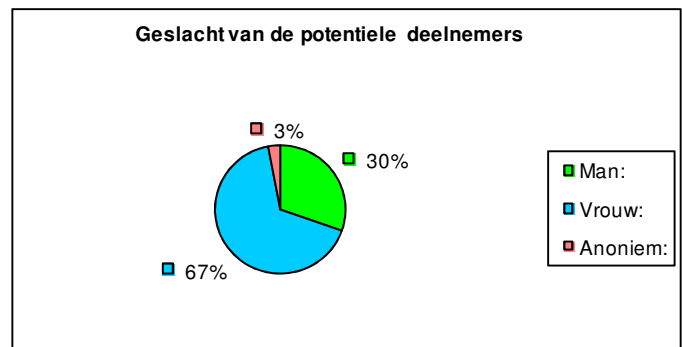
7.3. Grafieken

Grafieken Deelnemers, potentiële deelnemers en vrijwilligers en docenten.

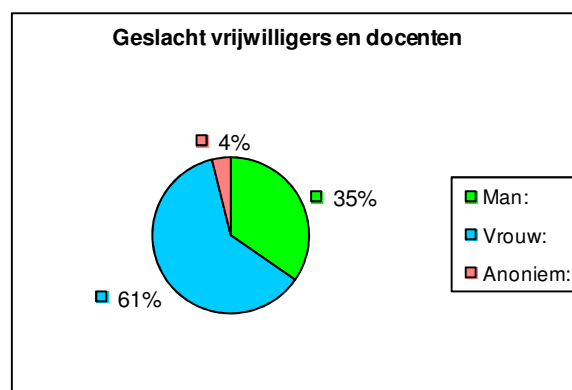
Geslacht geënquêteerden:

Figuur 15.

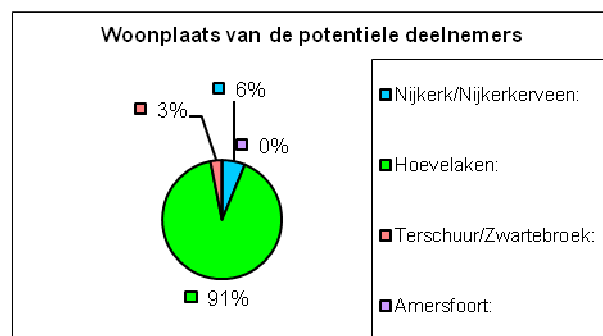
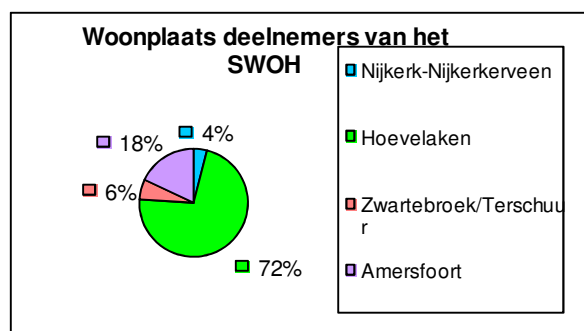

Figuur 16.

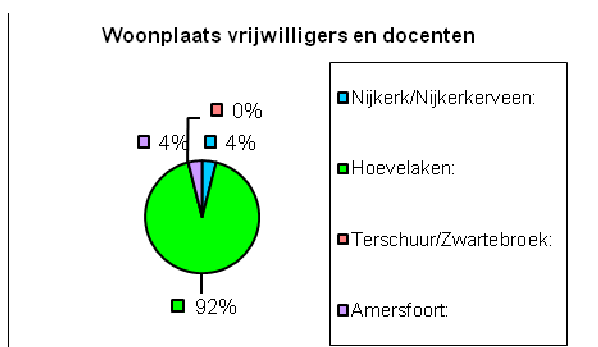
Figuur 17.

Woonplaats geënquêteerden:

Figuur 18.

Figuur 19.

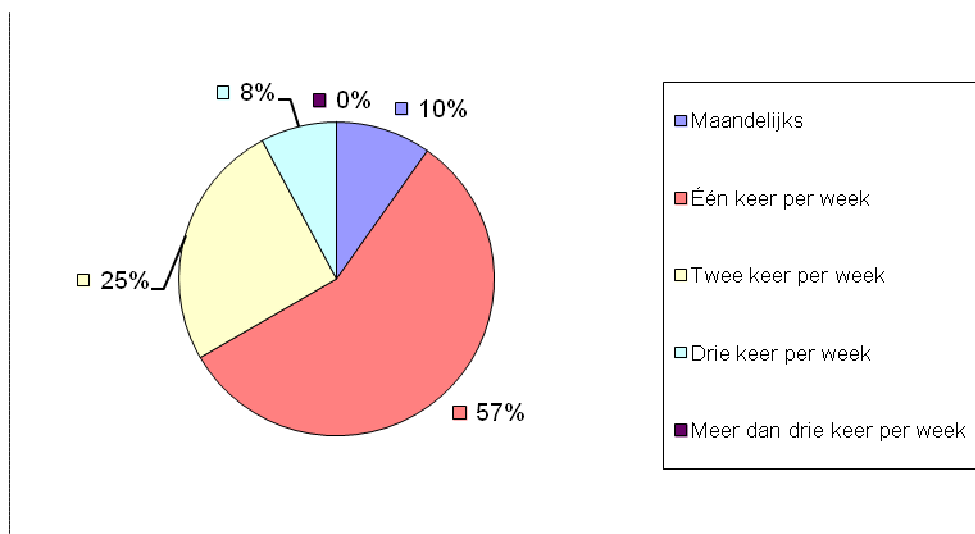
Figuur 20.

Respons deelnemers per activiteit van het SWOH:

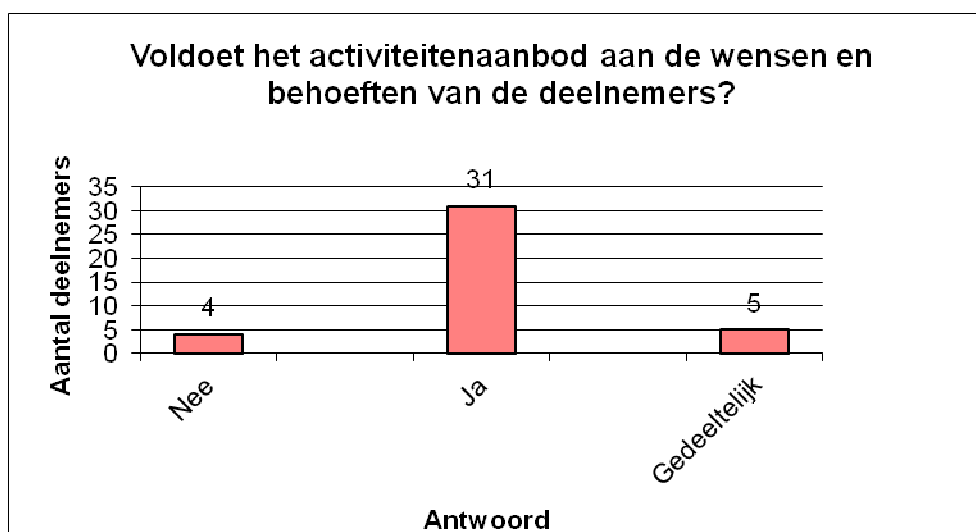

Figuur 21.

Hoe vaak per week nemen de deelnemers van het SWOH deel aan de activiteiten:

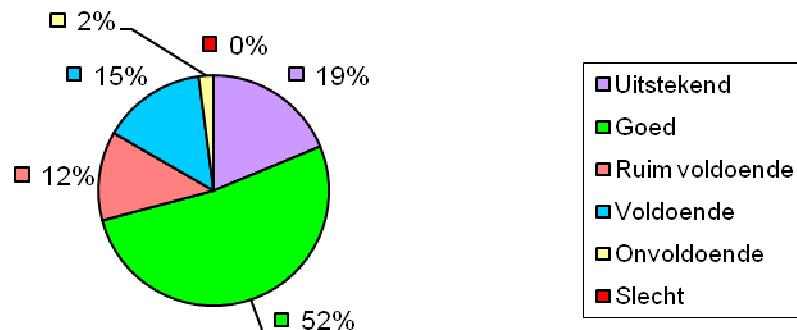

Figuur 22.

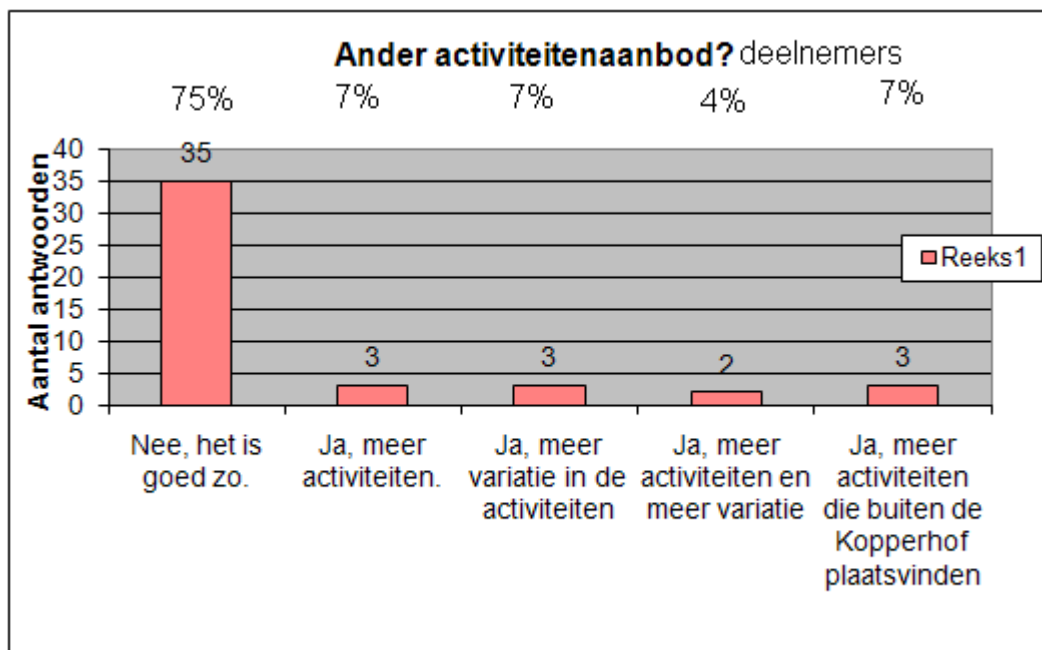

Figuur 23.

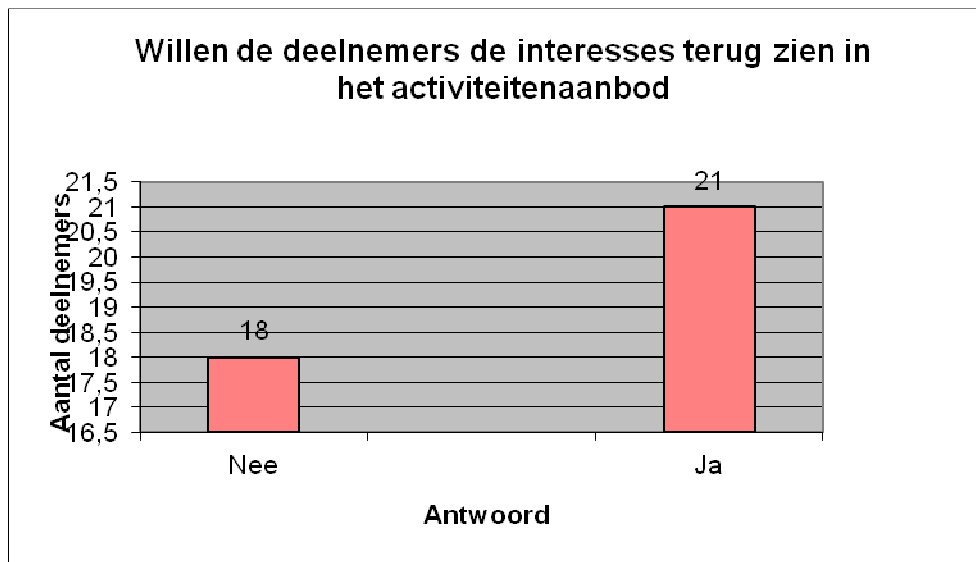
Prijs in verhouding met kwaliteit van de activiteiten

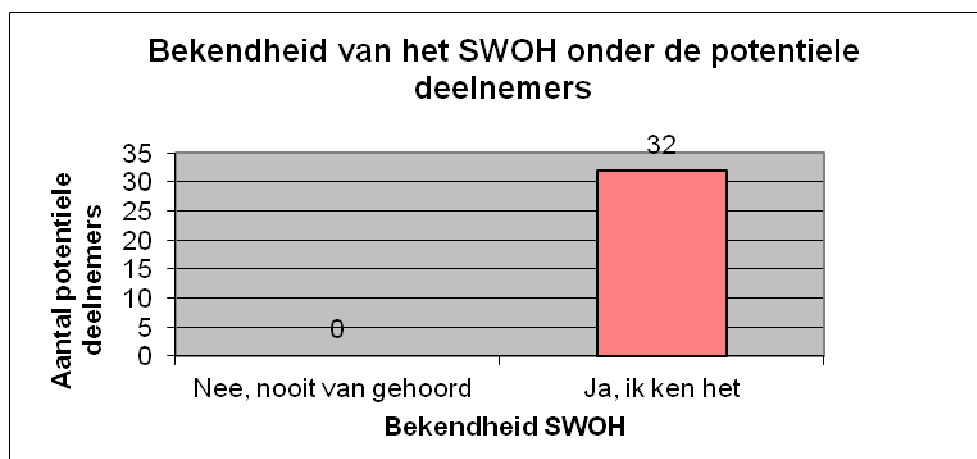
Figuur 24.

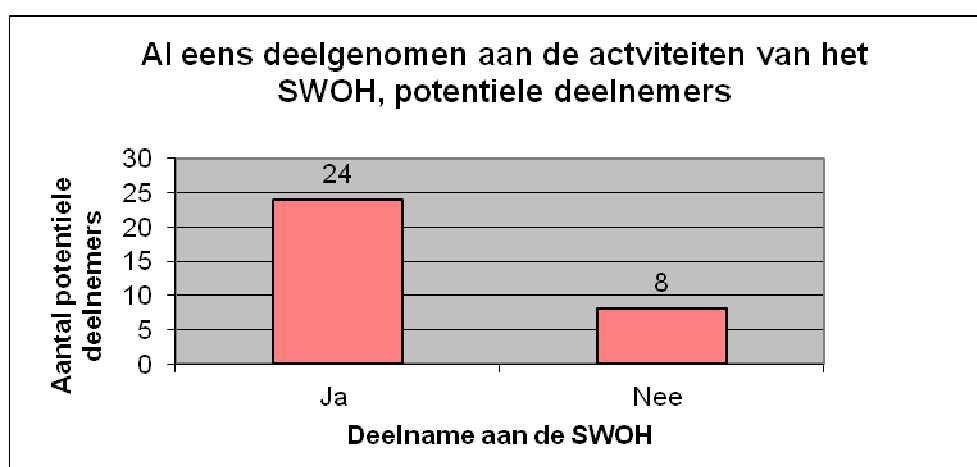
Figuur 25.

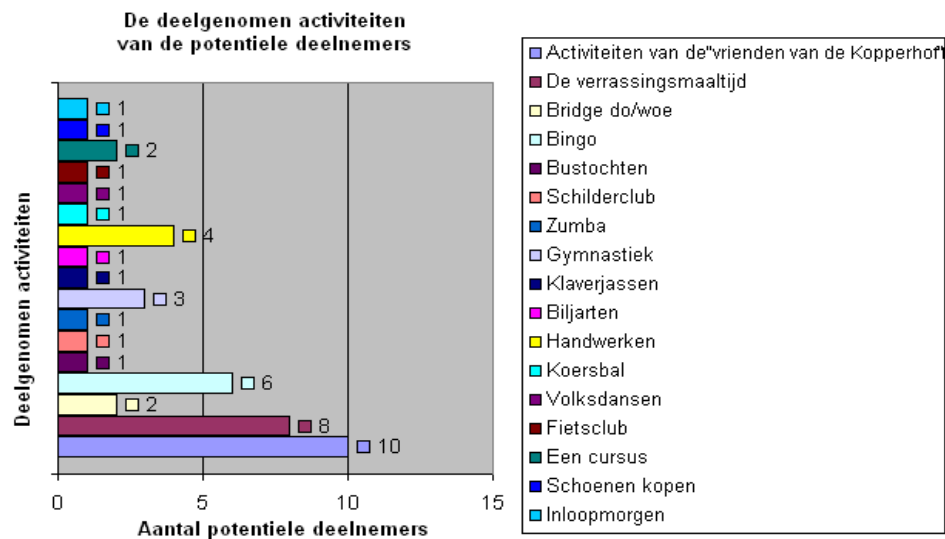
Figuur 26.

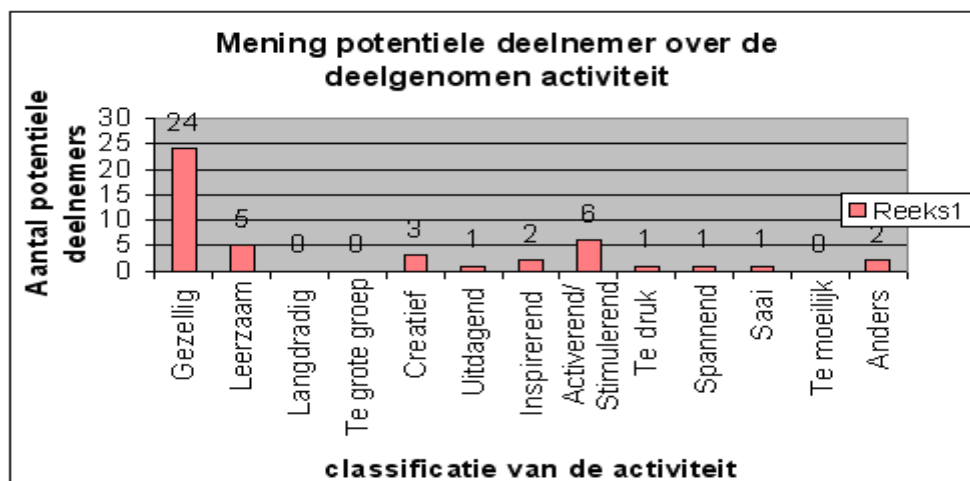
Figuur 27.

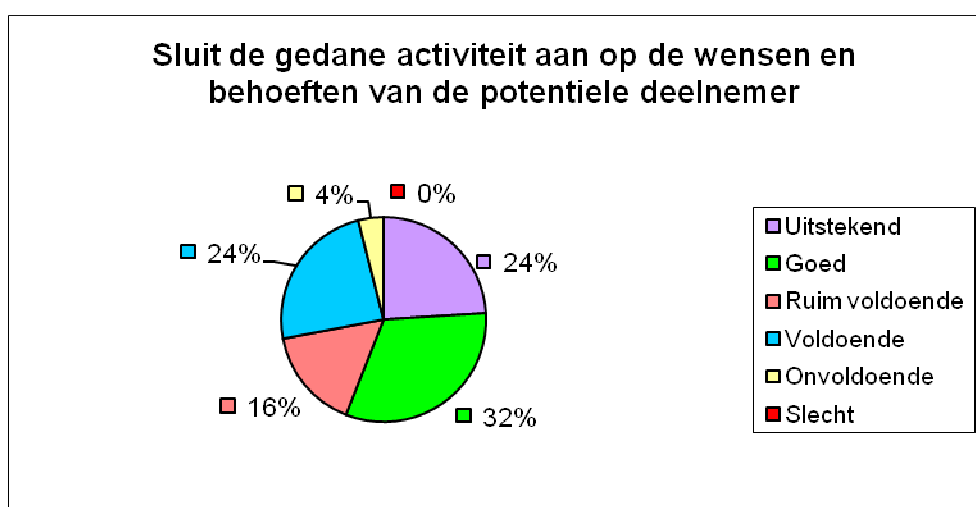
Figuur 28.

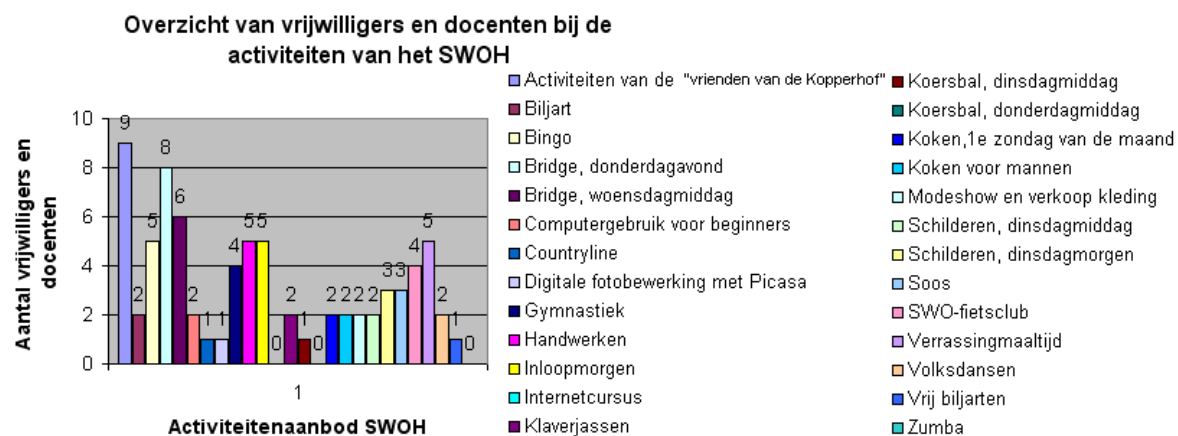
Figuur 29.

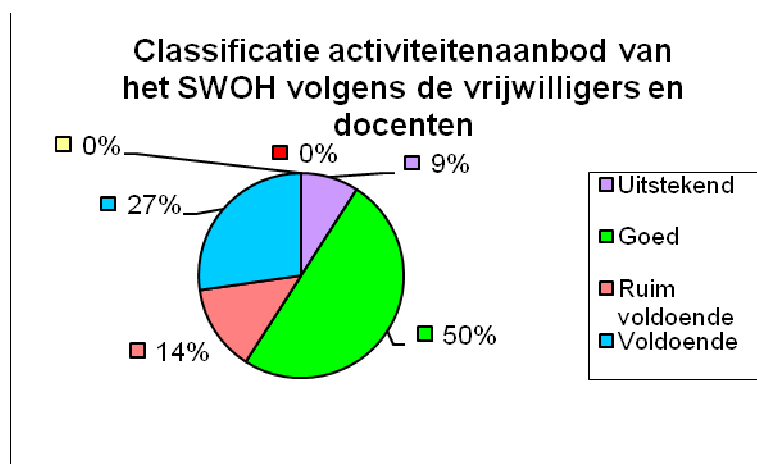
Figuur 30.

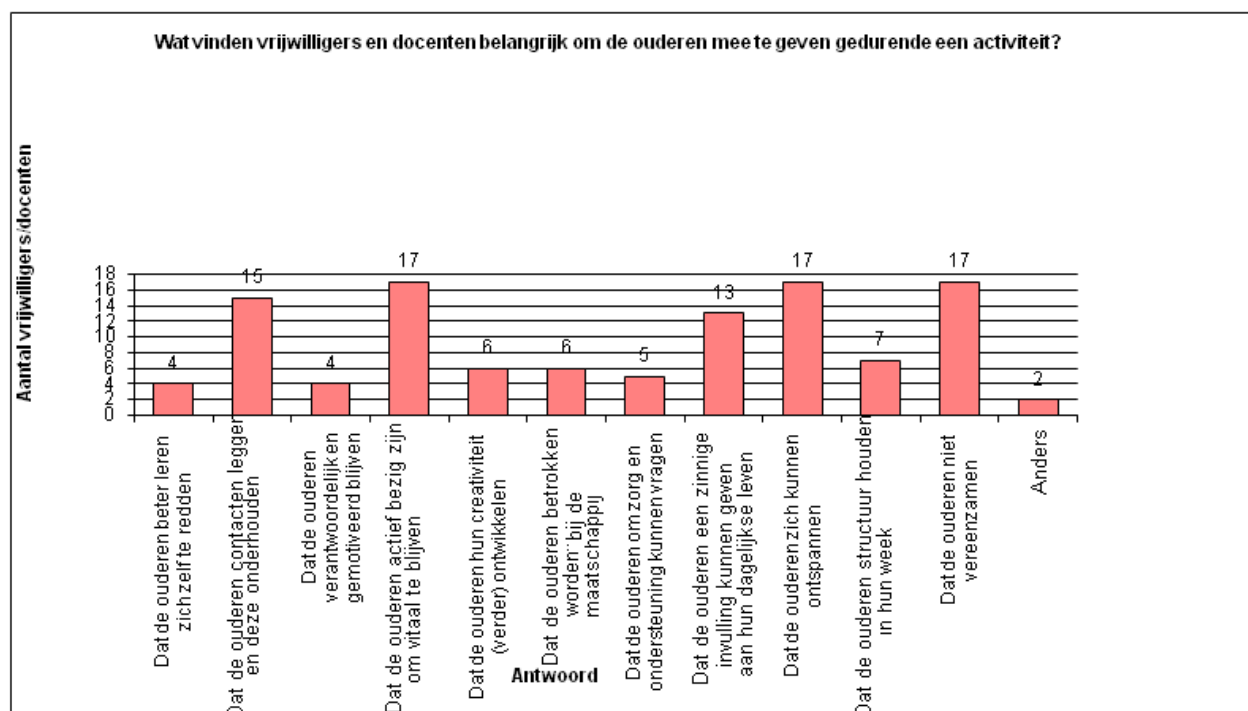
Figuur 31.

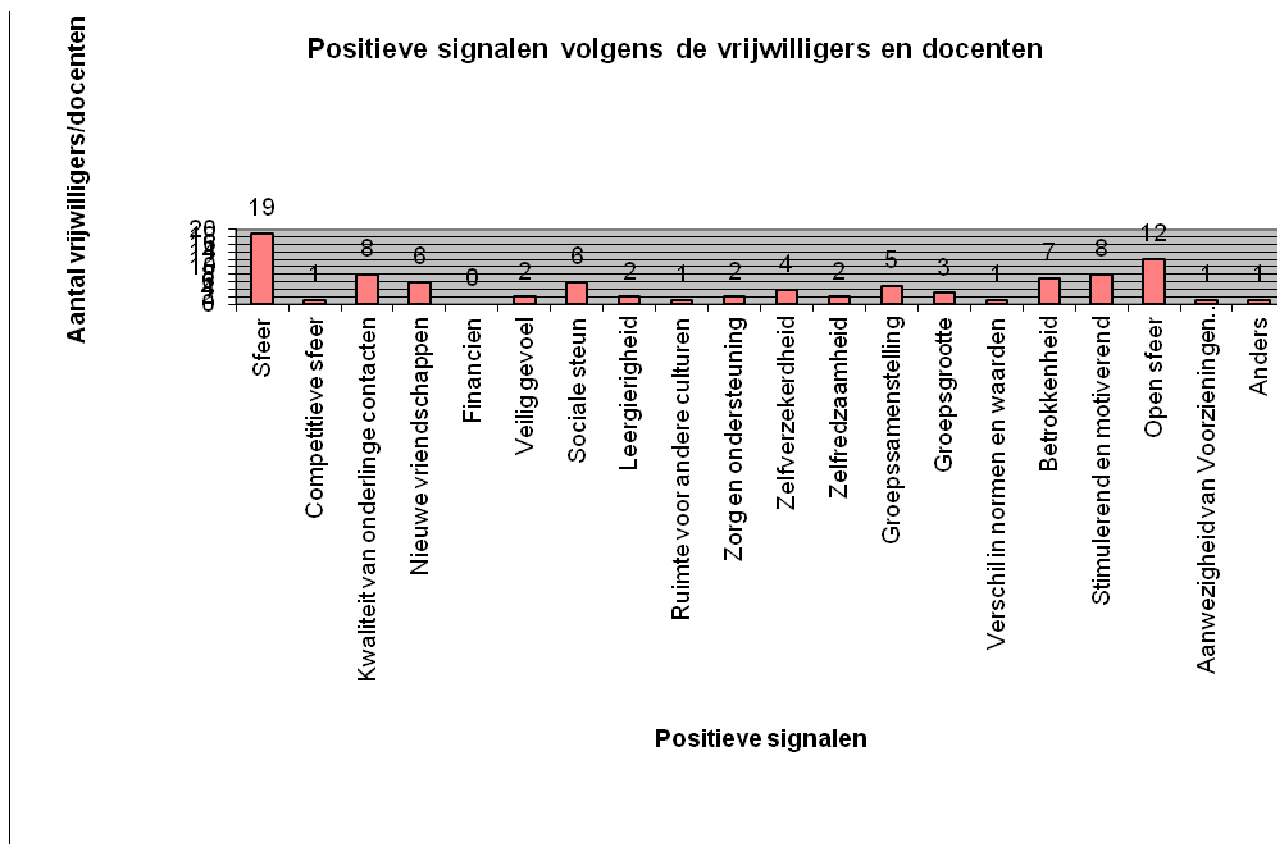
Figuur 32.

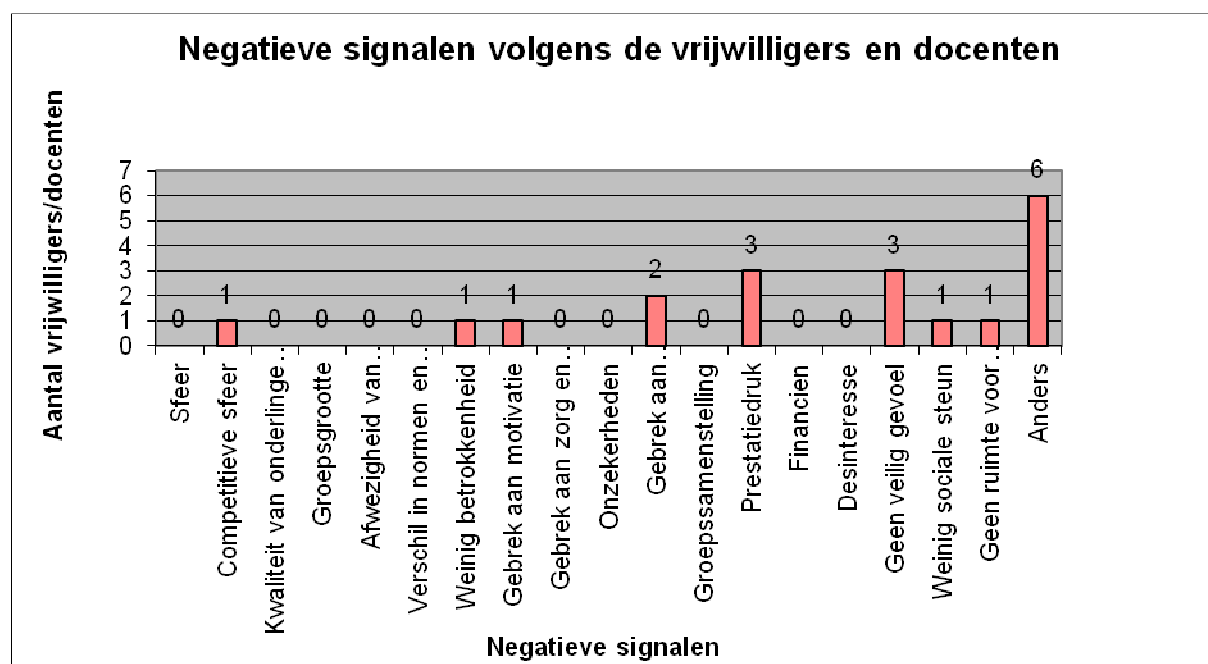
Figuur 33.

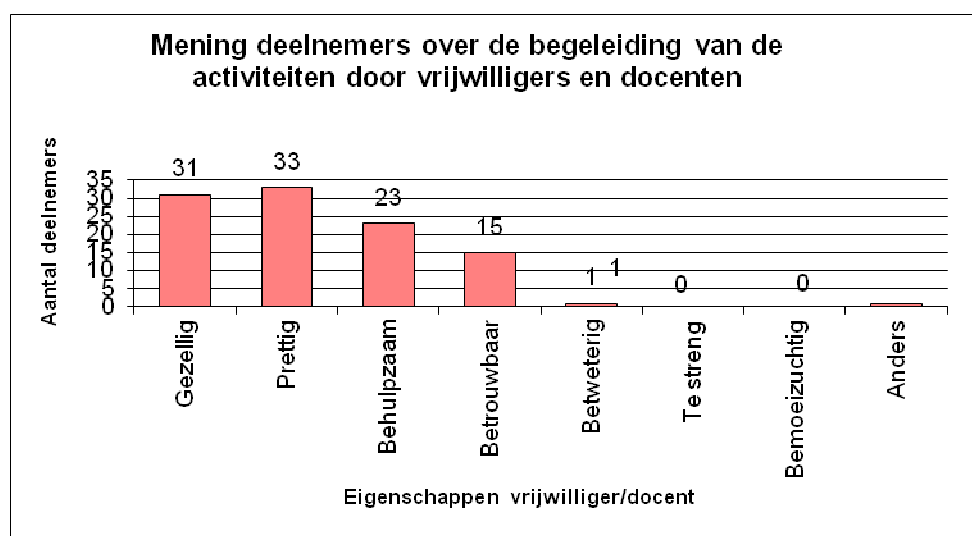
Figuur 34.

Figuur 35.

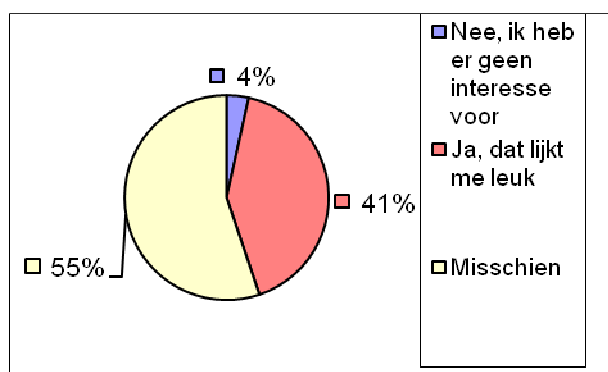

Figuur 36.

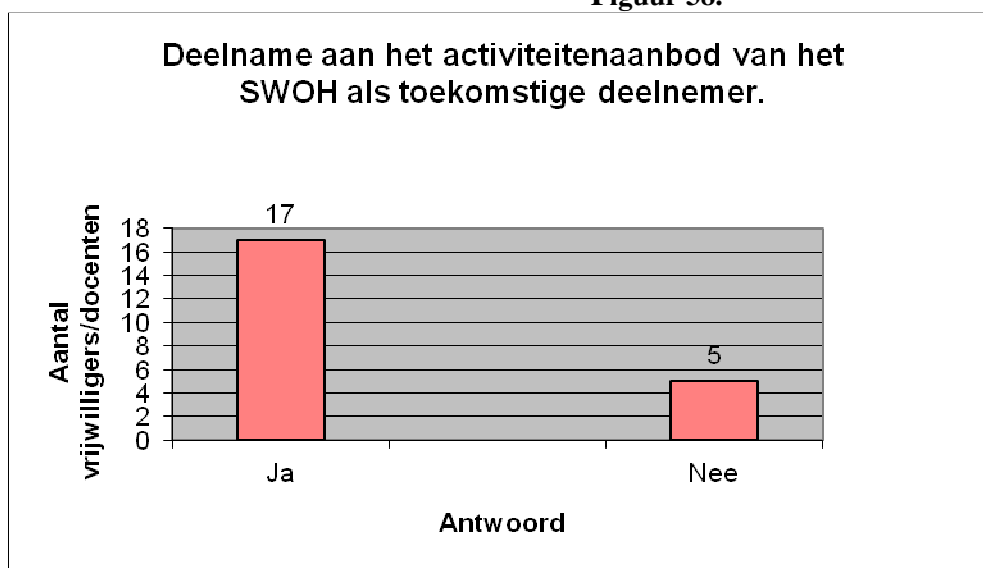

Figuur 37.

Toekomstige deelname potentiële deelnemers aan activiteiten van het SWOH

Figuur 38.

Figuur 39.

7.4. Uitgeschreven interviews

INTERVIEW A: DEELNEEMSTER

1. Aan welke activiteiten van het SWOH neemt u deel?

Maaltijd (eerste donderdag in de maand), gymnastiek (maandagmiddag), volksdansen en de vrijdagavond (één keer in de maand, vrienden van de Kopperhof).

2. Hoeveel jaar maakt u gebruik van de activiteiten van het SWOH?

Sinds het overlijden van mijn man, twee jaar. Ik wilde onder de mensen zijn, we deden eerder nog leuke dingen samen. Toen wilde ik niet in zo'n gat vallen.

3. Wat is uw motivatie om deel te nemen?

Ik had het gehoord van een vriendin die ook vrijwilligster is en zij vroeg of ik een keertje kwam kijken. Ik ben er heel blij dat ik dat gedaan heb.

4. Bezoekt u de activiteiten alleen of samen?

We spreken wel af, voor de vrijdagavond bijvoorbeeld weet ik dat er drie á vier van mijn "clubje" komen.

5. Wat vindt u fijn aan de activiteit(en)?

Leuke programma's, in het weekend voel ik me wel eens alleen en de vrijdagavond bijvoorbeeld is dan fijn om het weekend op te starten.

6. Wat vindt u niet fijn aan de activiteit(en)?

Er ontbreekt niet zozeer iets, maar de vloer is levensgevaarlijk. Letsel voor oudere mensen wanneer ze gaan bewegen is sneller opgelopen. De vloer is stroef.

7. Wanneer is volgens u een activiteit geslaagd?

Als ik mezelf amuseer, maar ook als ik zie dat mensen die weinig naar buiten komen (bijvoorbeeld met rolstoel) en dan hier veel plezier hebben.

8. Welke behoeften en wensen hebben de ouderen volgens u?

Ik zit zelf in een Rummikub club, met acht weduwen. We gaan ook met elkaar op vakantie, maar in het weekend zeggen we wel eens "zal ik iemand bellen" en ik weet je kan men zo opbellen, maar juist dan zal ik het leuk vinden dat er iets is wat we kunnen gaan doen. Een soort van soos/instuif, dat mag gemengd zijn of alleen vrouwen. We kunnen dan spelletjes gaan doen.

9. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en de behoeften van nu onder ouderen denkt u?

Toen we met z'n tweeën waren had je andere feesten. Wij hadden bijvoorbeeld een bedrijf en dan had je zo nu en dan wel een ander feest en andere contacten. Vroeger nam mijn man het initiatief en dan ging ik mee naar bijvoorbeeld een schouwburg. Nu ik alleen ben moet ik zelf echt het initiatief nemen.

10. Kunt u signalen benoemen die u opmerkt tijdens de activiteiten? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder leeftijdsgenoten op dit moment?

Geen opmerkingen, nou af en toe heb ik wel eens wat gehoord dat bijvoorbeeld op de vrijdagavond het geluid gecheckt moet worden. Dan gebeurt wel, maar aan het begin van de avond en gaandeweg wordt de spreker moe en wordt de volume ook minder en is het steeds minder goed te verstaan.

11. Als u het activiteitenaanbod van het SWOH mocht aanpassen, hoe zou dat er dan uitzien?

Als ik het heb over de ruimte, heeft het een kantine gevoel. Het is niet erg als er bijvoorbeeld schilderen is, maar over het algemeen wat meer aankleding (je hebt ook van die leuke Palmen bijvoorbeeld). Maar het activiteitenaanbod, zou ik het leuk vinden als de activiteit dat nu één keer in de maand op de vrijdagavond wordt georganiseerd naar twee keer in de maand gaat. Ik begrijp dat er ook kosten aan verbonden zijn en dat misschien niet mogelijk is. En de zondag vinden wij (de vrienden club) heel belangrijk dat er dan meer wordt aangeboden.

12. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Zie vraag 11.

13. Zouden er meer cursussen, meer activiteiten of meer diensten moeten worden aangeboden volgens u? Zo ja, welke?

Er is al handwerken?, maar het lijkt me leuk als het iets uitgebreider is. Kleien lijkt mij ook leuk, ik heb zelf Reuma en denk dat dát wel werkt en leuk is.

14. Heeft u behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes zoals de fietsclub?

Dat doe ik zelf wel in mijn groepje, maar ik denk wel dat het voor anderen die geen auto hebben of iets dergelijks dat wel leuk is. Al maak je een rondje door de Betuwe met een groepje en het vervoer wordt geregeld, dan ben je er ook even uit maar dan is die drempel ook weg.

15. Heeft u interesse in een weekendactiviteit of zomerprogramma?

Heel duidelijk voor de zondag, want op de zaterdag kun je nog wel een boodschapje doen. De derde zondag lijkt mij wel wat, de eerste zondag is het eten hier geloof ik en de tweede zondag kan ik dan thuis zitten en de vierde zondag ook. Dan heb ik twee zondagen in de maand wat te doen.

Zomerprogramma, ik kan me voorstellen dat gymnastiek en dergelijke stopt. De docent heeft ook haar programma en moet betaald worden, staat denk ik wel vast in het contract. Al zou het van mij door mogen gaan. Het lijkt mij wel leuk om elkaar nog eens te ontmoeten, om de twee weken een instuif of iets dergelijks. Maar wel met een verplichting van afzeggen, zodat je weet hoeveel er zijn.

16. Heeft u behoefte aan meer activiteiten met andere leeftijdsgroepen? (bijv. jeugd)

Dat lijkt me wel leuk, daar ben ik wel voor. Bijvoorbeeld zij doen een project samen met ons.

17. Wat doet u om zolang mogelijk zelfredzaam te blijven?

Ik ben vijf jaar lang gehandicapt geweest, achillespeescheuring. Ik kwam vanuit de elektrische stoel en zit nu op de fiets en loop trap. Mijn huis heeft twee trappen en ik denk wel eens wat zal ik eens doen en loop dan even heen en weer. Één keer per dag fiets ik, tussen tien en half elf 's avonds loop ik nog een half uurtje. Wanneer ik fiets, wil ik wel graag een doel hebben. Even naar een bos of ik kijk op mijn horloge en bepaal een tijd voor mezelf dat ik weer terug ben. Door de ziekte van mijn man, zorgde ik er wel voor dat ik hem zo min mogelijk kon belasten. Daardoor kreeg ik zelf wel meer te doen, ik moest. Het heeft me erboven op geholpen, sterker gemaakt om door te zetten.

18. Ervaart u terugloop bij de activiteit(en) waar u aan deelneemt?

Nee, bij volksdansen ook dan is het echt een gegarandeerde reden wanneer iemand niet komt. We zijn er altijd wel met een stuk of twaalf, een redelijke groep. Dat heeft ook te maken met vroeger, dan zei mijn moeder dat ik ook echt een jaar moest gaan waar ik me lid voor had gemaakt. Het aanbod is nu ook groter, gymnastiek was er wel en de soos was er meer voor mannen.

19. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Ja, het kan zijn dat ze na het overlijden van hun partner en dat is niet boos bedoeld maar dat zij in een slachtofferrol gaan zitten. Ze denken dan ik wil het niet en mijn kinderen komen, ik zou hen willen toeroepen dat ze in beweging moeten komen. Het is goed voor je darmenstelsel, je hersenen en het is goed om buiten te zijn (als het kan).

19.b Financiën?

Ja, dat zou heel goed kunnen, voor mij niet zozeer maar voor een ander kan dat zijn. Je zou bijvoorbeeld, wanneer je een keertje weggaat, kunnen aanvoelen of het inderdaad aan de financiën ligt (bijv. kopje koffie). Het hoeft niet duur te zijn.

19.b Vervoer?

Voor mij niet, we rijden zoveel mogelijk met elkaar mee. Wanneer het niet meer zou kunnen, zou de regiotaxi wel een oplossing zijn. Daar hoor ik goede berichten over, maar ook dat kost weer geld.

20. Biedt Sigma/SWOH u genoeg informatie aan met betrekking tot de activiteiten?

Ja, vind ik wel, het boekje is bijzonder goed en als je vragen hebt is er altijd wel iemand aan de telefoon die je vragen kan beantwoorden.

21. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers aan te trekken, denkt u?

Ik heb het niet gemerkt, maar misschien in hun boekje vermelden dat ze ook kunnen informeren bij hun vrienden/kennissen. Die staan dichterbij hen en kunnen hen informeren over wat mogelijk is en dan evt. doorverwijzen. Het moet niet zo zijn dat Sigma zegt, bij de tiende aanmelding komt er een prijsje. Het "via via" benaderen is de enige reclame die werkt.

22. Wat zou u dan in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Wat ik nu doe, als ik zie dat de oudste lid van gymnastiek 83 jaar is en die is nooit moe dan denk ik dat ik het ook nog lang kan en wil volhouden. Als je lekker bezig bent, gaat je lichaam goed mee en je hebt schik met elkaar. Ik zit goed in mijn vel.

23. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Ik ben heel tevreden met Sigma.

INTERVIEW B: DEELNEEMSTER

1. Aan welke activiteiten van het SWOH neemt u deel?

Aan volksdansen, gymnastiek op muziek en Zumba.

2. Hoeveel jaar maakt u gebruik van de activiteiten van het SWOH?

Ongeveer 4 jaar.

3. Wat is uw motivatie om deel te nemen?

Ik wil graag bewegen. Op dit moment wil ik graag afvallen, dus dat is een extra motivatie. Bewegen vind ik belangrijk. Als je thuis blijft en geen doel hebt om te doen, dan wordt je steeds trager. Het is een afspraak en daar ga je dan heen, dat motiveert. Het bewegen houdt je gezond, zowel lichamelijk als geestelijk. Een gezonde geest en een zo goed mogelijk gezond lichaam!

4. Bezoekt u de activiteiten alleen of samen?

Alleen. Maar ik ken alle mensen die deelnemen aan de activiteit(en).

5. Wat vindt u fijn aan de activiteit(en)?

Het leukste vind ik volksdansen en daarna gymnastiek. Zumba vind ik ook leuk, maar de muziek gaat aan één trein door. De muziek van volksdansen vind ik veel mooier.

Het bewegen. Dansen vind ik heerlijk. Ik ben altijd aan het bewegen. Ook met elkaar samen zijn en contacten leggen. Samen een activiteit doen dat geeft een intieme band. Dat is iets anders dan een kletspraatje bij de Albert Hein.

Ook even uit de 'rompslomp' zijn. Ik ben alleen en de muren praten nooit terug, ik vind het dan fijn om er even uit te kunnen. Ook door met elkaar in gesprek te raken, leer je weer nieuwe dingen om te doen of waar je iets voor kan gebruiken.

6. Wat vindt u niet fijn aan de activiteit(en)?

Persoonlijk zou ik wat langer willen dansen, binnen de activiteit. Ik hou ook persoonlijk niet erg van 'smartlappen', ik ben meer van de muziek met wat meer pit.

7. Wanneer is volgens u een activiteit geslaagd?

Als de mensen vrolijk en tevreden de deur uit gaan! Mensen moeten hier 'lol' hebben en als er iets fout gaat, dat we er met elkaar om kunnen lachen. Als alles goed zou gaan, dan is er niet zoveel meer aan denk ik.

8. Welke behoeften en wensen hebben de ouderen volgens u?

Ik denk dat ouderen behoefte hebben aan contact met anderen. Ik zou liever niet echt over de groep ouderen spreken. Ik voel me namelijk nog helemaal niet oud.

9. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en de behoeften van nu onder ouderen denkt u?

Vroeger was er veel meer contact onderling. Er was meer sociale controle op elkaar. De ouderen van nu hebben veel meer vrijheden. Ook voelen 'de ouderen' zich vaak nog te jong. Ik wil nog geen bingo spelen.

10. Als u het activiteitenaanbod van het SWOH mocht aanpassen, hoe zou dat er dan uitzien?

Meer variatie. Mijn dochter woont in Zwolle en die hadden heel veel activiteiten voor een lage prijs. Ze integreerde ook de buitenlanders. Wat we hier hebben is leuk en meegenomen, maar er mag van mij nog wel wat meer bij. Bijvoorbeeld een film draaien, zou een leuke activiteit zijn. Ik zou het ook

erg leuk vinden om een cabaret groepje of toneelgroepje te hebben. Ook hebben we geen zanggroep, dat zou ook leuk zijn. Wat ook erg leuk is, zijn rommelmarkten. Voor mensen uit de Kopperhof die hier nieuw komen wonen, zou dat ook erg leuk zijn. Ook misschien een quiz of computerspelletjes voor ouderen. Meer op het gebied van hersentraining.

11. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Ik zou heel graag activiteiten willen doen in het weekend. Ik ben alleen en ben dan bijna altijd op zaterdagavond en zondag thuis. Ik kan er wel op uit, maar waar kan ik naar toe? Elke zaterdagavond voor de tv is een 'crime'. Ik zou het erg leuk vinden om op zaterdagavond iets te kunnen doen met anderen, bijvoorbeeld rummikub. Zie verder vraag 11.

12. Zouden er meer cursussen, meer activiteiten of meer diensten moeten worden aangeboden volgens u? Zo ja, welke?

Cursussen kunnen een goed idee zijn, zoals een computercursus of de mobile telefoon. Dit gaat razend snel en ik vind dat de ouderen van nu daar wel een compliment voor verdienen. Wij moeten alles leren en kunnen dit niet meer op spelenderwijs. Ik vind wel dat het niet duur moet zijn. Want voor veel is een cursus al erg duur, ik vindt het te duur en zou het niet betalen. Workshops is ook leuk. Wat ik zelf wel leuk zou vinden is iets op sociaal vlak. Hoe je met de nieuwe tijd om kan gaan. Want als je leert hoe je naar dingen ook anders kan kijken, dat geeft zoveel meer plezier in het leven. Je hebt nu ook op woensdag de 'lotus' groep. Dit gaat over het paranormale en ik vind dat je daar mensen wel op voor moet bereiden. Wat houdt dit in? Anders komen er mensen niet naar toe.

13. Heeft u behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes, zoals de fietsclub of een museumbezoek?

Nee, ik voel me daar zelf nog te jong voor. Dat onderneem ik liever zelf, dan in een groep met ouderen. Het IVN (Vereniging voor natuur en milieueducatie) organiseert vaak ook wandelingen.

14. Heeft u interesse in een weekendactiviteit?

Ja. Zie vraag 12.

15. Heeft u interesse in een zomerprogramma?

Ja, dat zou ook wel leuk zijn. Maar als er al iets in het weekend te doen is, dat scheelt al een heleboel. Maar een bepaald programma met verschillende thema's zou leuk zijn. Je kunt dan zelf kiezen of je zin hebt om ergens aan mee te doen.

16. Heeft u behoefte aan activiteiten met andere leeftijdsgroepen? (bijv. jeugd)

Ja, dat zou wel leuk zijn. Dat deze groepen meer bij elkaar betrokken worden, lijkt me alleen maar goed!

17. Wat doet u om zolang mogelijk zelfredzaam te blijven?

Alles! Bewegen, timmeren, schilderen, echt van alles en nog wat.

18. Ervaart u terugloop bij de activiteit(en) waar u aan deelneemt?

Ja, er komen weinig 'jongere' ouderen naar volksdansen. We hebben de naam al veranderd in 'internationale dansen', maar dit heeft niet echt geholpen. Ik denk dat veel mensen volksdansen niet kennen, en daarom niet durven komen. Als je niet weet wat het is, zou je er ook niet zo snel interesse voor hebben. Eigenlijk zou de jeugd al moeten ervaren wat dit soort activiteiten zijn, en misschien komen ze dan later wel terug.

19. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Het kan te duur zijn voor ouderen. Het onbekende kan ook een rol spelen als drempel. Lichamelijke problemen (gezondheid). Bijvoorbeeld als je slechte knieën hebt dan kan je niet meer gemakkelijk volksdansen.

20. Is vervoer een probleem? Wat zou u doen als het een probleem wordt – kent u dan de oplossingen om toch te blijven komen?

Vervoer kan wel een probleem zijn. Ouderen kunnen wel gebruik maken van de hulpdienst, maar ik denk dat veel ouderen dit niet durven te vragen omdat het niet erg dringend is. Bijvoorbeeld voor het ziekenhuis, dan durven ze het wel te vragen. Je ziet veel bij deze generatie en vooral nog bij de generatie boven mij dat we anderen niet lastig willen vallen en dus moeilijk hulp durven vragen.

21. Zijn financiën een belemmering voor u of voor anderen?

Zie vraag 20.

22. Biedt Sigma/SWOH u genoeg informatie aan met betrekking tot de activiteiten? Kent u het boekje van SWOH/ wegwijzer?

Ja, het staat geregeld in de krant. Ook staat het op het bord hier, maar dan moet je hier wel komen. Misschien is het iets om de activiteiten op te hangen in de bibliotheek of de Albert Hein. In het boekje staan alleen de jaarlijkse activiteiten. De eenmalige staan er niet in, dat is wel een nadeel.

23. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers aan te trekken, denkt u?

Wat meer naar buiten treden. Laten zien wie we zijn! Door bijvoorbeeld een demonstratie te geven van activiteiten. Als je hier niet hoeft te zijn, dan weet je ook niet wat hier is. Het SWOH moet wat meer laten zien wat ze hebben. Activiteiten ophangen op openbare plekken, is daar ook een goed idee voor.

24. Wat zou u in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Ik zou graag met een groepje in het weekend willen rummikubben bijvoorbeeld. Ik zou ook best graag willen badmintonnen, maar dat gaat in de Kopperhof niet, dat zou je in een sporthal moeten doen. Biljarten voor vrouwen, lijkt me ook best leuk om te doen.

25. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Nee, je hebt knap wat vragen gesteld. Wat ik nog wel graag wil meegeven en voor wil pleiten is dat de 'middengroep' niet vergeten moet worden. De 'middengroep' zweeft vaak wat rond. Hier zou ik wel graag wat meer activiteiten voor willen. Dit kan ook in combinatie met 'oudere' ouderen, zodat er ook wat meer begrip komt naar elkaar.

En fijn dat er op deze manier wat meer aandacht komt voor de activiteiten.

INTERVIEW C: DEELNEEMSTER

1. Aan welke activiteiten van het SWOH neemt u deel?

De koffie morgen, de maaltijd één keer in de maand op donderdag en daar help ik ook altijd en op zondag één keer in de maand eten. Als er cabaret is of iets anders een avond, dan ga ik er ook altijd heen (vrijdagavond, 'Vrienden van de Kopperhof'.) En de Bingo op donderdagmiddag één keer in de maand.

2. Hoeveel jaar maakt u gebruik van de activiteiten van het SWOH?

Ongeveer 10 jaar. Al vanaf het begin dat ik hier ben komen wonen. ('De Stoutenborgh').

3. Wat is uw motivatie om deel te nemen?

Omdat ik het gezellig vind. Je hebt wat te doen, je bent niet de hele tijd alleen. En ik vind het leuk om mee te helpen met de maaltijd.

4. Bezoekt u de activiteiten alleen of samen?

Samen en alleen. Ik neem wel eens een paar vrouwtjes mee, vanuit 'de Stoutenborgh'. Bij de inloop niet dan krijg ik ze niet mee. Vroeger ging dat nog wel, maar nu niet meer. Op een gegeven moment doe je dat ook niet meer, als je het al een aantal keren hebt gevraagd. Ze hebben geen zin, denk ik of het kost geld.

5. Wat vindt u fijn aan de activiteit(en)?

Alles wel. Gezelligheid en de sfeer is goed en leuk. Onder me kaar is het allemaal heel gemoedelijk.

6. Wat vindt u niet fijn aan de activiteit(en)?

Niks eigenlijk, anders zou ik er ook niet heen gaan.
Je kent het hier nu allemaal, dus je weet ook hoe het allemaal gaat.

Er zijn wel activiteiten die ik nog wel leuk vindt, maar dat moet je wel betalen. Alles moet je betalen en dan word het toch wel vrij duur.

7. Wanneer is volgens u een activiteit geslaagd?

Bijna altijd. Maar soms is er iets dat ik niet leuk vindt, maar dat kan een ander wel leuk vinden. Dat is verschillend per mens. Bijvoorbeeld bij de vorige vrijdagavond, er was een trouwambtenaar die van alles vertelde, dat vond ik niet zo leuk. Het was te langdradig en ik houdt niet van al die gedichten. Eventjes is wel leuk, maar niet de hele avond. Maar ik ga altijd, want de vrijwilligers doen ook echt goed hun best.

8. Welke behoeften en wensen hebben de ouderen volgens u?

Dat is ook heel verschillend. Ik ben wel oud, maar ik ga nog met veel jongeren om. In de familie heb ik ze nog veel. Dat vind ik zelf heel leuk. Als hier jongere mensen komen om wat te organiseren dat lijkt me ook hartstikke leuk.

Er zijn er hier ('de Stoutenborgh') wel die nog naar activiteiten komen. Sommige gaan ook naar de dagopvang. Er zijn er maar weinig die helpen of meedoen aan activiteiten.

9. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en de behoeften van nu onder ouderen denkt u?

Er is nu meer te doen dan vroeger. Mensen werken tegenwoordig ook niet echt meer mee. Ze staan niet meer echt open voor nieuwe dingen. Dan vraag je dit of dat, maar dan zeggen ze dat ze daar

geen zin in hebben of dat ze het niet leuk vinden. Ik blijf liever thuis, zeggen ze dan. Ze zitten als het ware liever achter de geraniums.

10. Kunt u signalen benoemen die u opmerkt tijdens de activiteiten? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder leeftijdsgenoten op dit moment?

Vrouwtje van 92 die ik eerder altijd ophaalde, die vond dat altijd erg leuk. Misschien hebben anderen dat ook wel. Dat ze liever niet alleen gaan. Hebben misschien een duwtje in de rug nodig. Maar wie ben ik om dat altijd te doen, ik wil me ook niet opdringen.

Ook best veel positief signalen zoals bij de maaltijd komen er steeds meer. Ook de zondag is erg leuk.

11. Als u het activiteitenaanbod van het SWOH mocht aanpassen, hoe zou dat er dan uitzien?

Ik zou het niet weten. Een avondje erbij zou ik wel leuk vinden, met het een of ander dat maakt me niet zoveel uit. Het verschilt ook of je nog veel familie om je heen hebt of weinig familie of ver weg hebt wonen, dan kan je best heel alleen zijn. Ik heb veel kinderen om me heen en ik kan ook best heel goed alleen zijn op de dag.

12. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Zie vraag 11.

13. Zouden er meer cursussen, meer activiteiten of meer diensten moeten worden aangeboden volgens u? Zo ja, welke?

Nee, ik wil geen verplichtingen. Dan kan ik alles wel doen zoals kaarten maken. Maar dat moet je persé gaan en ik wil het dan ook kunnen volhouden.

Eenmalig zou wel kunnen, maar ik ben eigenlijk niet zo'n prutser.

14. Heeft u behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes, zoals de fietsclub of een museumbezoek?

Nee, dat hoeft niet. De kinderen halen me altijd op, daar ben je ook altijd wel druk mee.

15. Heeft u interesse in een weekendactiviteit?

Kan wel, maar ik denk dat daar geen hulp voor kan krijgen. En je moet wel vrijwilligers hebben anders is het niet te betalen. Zelf ben ik niet meer zo van het organiseren. Ik ben 80, dus kan het wel een keertje en mag iemand anders dat nu voor mij doen.

16. Heeft u interesse in een zomerprogramma?

Als hier een middagje zou zijn, dat zou ik wel leuk vinden. De bingo één keer in de maand is ook altijd leuk.

17. Heeft u behoefte aan activiteiten met andere leeftijdsgroepen? (bijv. jeugd)

Ja, zou ik leuk vinden. Als ik het kan, dan wil ik best samen wat doen met de jeugd.

18. Wat doet u om zolang mogelijk zelfredzaam te blijven?

Ja, doe ik heel veel voor. Zou niet snel iemand vragen. Ik ben heel graag zelfstandig. Zoals zelf boodschappen doen, koken, fietsen en lopen.

19. Ervaart u terugloop bij de activiteit(en) waar u aan deelneemt?

Maaltijd komen er alleen maar mensen bij. De donderdagmorgen 'inloop' wordt steeds minder. Dat vind ik erg jammer, ook voor de vrijwilligers. Soms hebben ze zelfs niemand.

Het zou kunnen dat het komt omdat eerder iemand anders het deed en daar hadden mensen wat mee. Als ze wisten dat zij er was dan kwamen ze wel. Net als Gea bij de bingo bijvoorbeeld.

20. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Geen zin of ze durven niet alleen. Geld kan ook een reden zijn.

Er is hier onderling niet zo veel contact. Sommige wel, maar dat is ook niet goed als je heel veel bij elkaar bent. Daar krijg je alleen maar geroddel van.

21. Is vervoer een probleem? Wat zou u doen als het een probleem wordt – kent u dan de oplossingen om toch te blijven komen?

Dat zou kunnen natuurlijk, maar dat weet ik eigenlijk niet. Ik kan me nog niet voorstellen hoe het zou zijn als ik niet meer zo goed zou kunnen komen. De tijd zal het leren. Dan kan iemand me vast wel brengen.

22. Zijn financiën een belemmering voor u of voor anderen?

Ik heb het heel goed, dus voor mij niet. Voor andere zou het kunnen.

23. Biedt Sigma/SWOH u genoeg informatie aan met betrekking tot de activiteiten? Kent u het boekje van SWOH/ wegwijzer?

Ja, vind ik wel. Ze laten het altijd weten als hier wat is, ruim van te voren.

24. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers aan te trekken, denkt u?

Dat vind ik een hele moeilijke vraag. Ik zou het niet weten, dat is heel lastig. Zou mooi zijn!

25. Wat zou u in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Zo lang mogelijk helpen bij het eten, als ik dat niet meer kan zou ik wel gewoon komen eten. Dat doe ik zondags ook. Gewoon gezellig bij elkaar dat vind ik erg leuk.

26. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Nou alleen met doorgeven dat ik wil eten hier moet ik met twee mensen apart afspreken. Bij de één moet je dan zijn voor het eten en bij de ander voor het gebak bijvoorbeeld. Zo weet je nooit waar je aan toe bent. En er zijn er meer die dat lastig vinden, die zeggen dat niet. Verder niet, vind ik alles goed.

INTERVIEW D: DEELNEMERS

1. Aan welke activiteiten van het SWOH nemen jullie deel?

A en B: Biljarten, klaverjassen, verrassingsmaaltijd en één keer per maand op de vrijdagavond zijn wij erbij.

2. Hoeveel jaar maken jullie gebruik van de activiteiten van het SWOH?

A en B: Van het SWOH tien jaar, maar daarvoor hadden we ook wel activiteiten. Negen jaar geleden zijn we begonnen met het biljarten.

3. Wat was jullie motivatie om deel te nemen?

B: Ik ben geen kroegloper geweest, ik heb wel eens een balletje gestoten maar de kroeg vind ik niet echt wat.

A: Ik wilde altijd ontzettend graag de natuur in, maar ja dat ging niet meer en biljarten kon ik wel en dat vond ik leuk.

4. Bezoeken jullie de activiteiten alleen of samen?

B: Nou er zijn ook bingomiddagen één keer in de maand en daar is mijn vrouw bij, en op 30 april heb je een bingo avond en dan ga ik wel mee. Ik ga niet de hele avond dan alleen thuis zitten.

A: Bij de gezellige avond (vrijdag avond) zijn wij altijd bij, samen. Daar helpen we ook altijd mee, mijn vrouw en ik.

5. Wat vinden jullie fijn aan de activiteit(en)?

B: Het is een prettige zaal.

A: Ik vind het ook prettig, ik heb goede ervaringen en ben tevreden.

6. Wat vinden jullie fijn aan de activiteit(en)?

A en B: We hebben eigenlijk nergens bezwaar tegen.

A: Alleen ik zelf moet wel eens schipperen, als er dingen klaar gezet moet worden. Dat red ik niet meer, dat vind ik erg jammer en dat mis ik wel. Maar dat geldt puur voor mijzelf.

B: ik kom tijd te kort, de weken gaan zo snel. Ik doe ook nog wel veel, penningmeester bij het biljarten en bijvoorbeeld puzzels maken voor de Reuma vereniging.

7. Wanneer is volgens jullie een activiteit geslaagd?

A: De vrienden van de Kopperhof vind ik zeer geslaagd. Wij betalen wel contributie. Ze hebben ook een groot ledenbestand.

B: Er is wel eens een avond die tegenvalt, maar ach je kan ook niet iedereen naar de zin maken.

A: De gezelligheid maakt het leuk. En wij helpen ook met veel plezier.

B: Inderdaad, een beetje kletsen met elkaar en een potje bier erbij.

8. Welke behoeften en wensen hebben de ouderen volgens u?

B: Nou er wordt hier vaak geklaagd (door de bewoners). Er zijn maar vier á vijf die hier uit het gebouw komen. En dan vragen ze aan mij "wat is hier nou te doen voor de bejaarden" en dan antwoord ik "er is hier voldoende te doen". Dan noem ik op wat er allemaal te doen is en dan vragen ze "is er niet anders?" en dan is mijn vraag "wat anders?". Als ze nou gewoon zeggen dat het ze niet

interesseert of iets dergelijks, dan weet je waar je aan toe bent. De mensen hier doen hun best om het voor de bejaarden aangenaam te maken. Soos, gymnastiek, koersbal en Rummikub, ik weet het niet allemaal precies, maar ze kunnen van alles doen. Wat wil je nog meer?.

9. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en de behoeften van nu onder ouderen denken jullie?

A: Mensen worden actiever, maar wat men precies tegen houdt nu dat zou ik niet weten.

B: Een paar activiteiten zijn hetzelfde, maar er is nu veel meer te doen. Ook was het zo dat je tegen andere plaatsen kon kaarten. In Nijkerk was er een bejaardenkaart club en dan moest je ook tegen Ermelo, Putten of Leusden. Dat hebben ze met de Bridge ook, dat is erg leuk. Dat was gewoon competitie tegen elkaar en aan het eind van het jaar had je een winnaar.

A: Bridge drive is er nog. En oh ja de fietsclub, dat vond ik ook zo leuk alleen ook dat lukt niet meer.

10. Kunnen jullie signalen benoemen die u opmerkt tijdens de activiteiten? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder leeftijdsgenoten op dit moment?

A: Er zijn altijd wel zeurende mensen, maar daar kunnen ze niet veel aan doen. Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd hen naar de zin te maken. Mijn vrouw heeft bijvoorbeeld een lijstje thuis waarop staat welke mensen er vergeetachtig zijn. Die belt ze dan vlak van te voren om te vragen of ze op hen kan rekenen en om ze er nog even attent op te maken dat de verrassingsmaaltijd die dag is en hoe laat. Maar over activiteiten niet eigenlijk, zoals ik zeg je kan het niet altijd iedereen naar hun zin maken.

We hebben het wel eens gehad dat de vrijdagavond uit loopt en dan willen wij opruimen, maar dan blijven er een paar zitten. Tja die wil je dan ook niet weg sturen, maar goed jij wil ook schoonmaken en de avond is eigenlijk voorbij. Dan wordt er ook wel eens gemopperd “we zitten hier lekker”. En dan zeg ik ook dat het geen kroeg is.

11. Als jullie het activiteitenaanbod van het SWOH mochten aanpassen, hoe zou dat er dan uitzien?

A en B: We hebben het naar ons zin, dus zoals het nu is.

12. Missen jullie bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Zie vraag 11.

13. Zouden er meer cursussen, meer activiteiten of meer diensten moeten worden aangeboden volgens u? Zo ja, welke?

B: Nee het aanbod is goed zo. Ik heb zelf nog bij de hulpdienst gezeten, maar ik weet niet of het voldoende is.

A: Ik dacht dat het al wel vol genoeg is zo. Wel heb ik vroeger eens aangegeven dat ik één aanspreekpunt wil hebben, dan kon ik het bij diegene neerleggen. Dat was ook gebeurd, maar zij is jong gestorven. Ahja dat doet er verder ook niet toe, dat is gebeurd maar soms was er wel eens wat.

14. Hebben jullie behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes zoals de fietsclub?

A: Dat zie je heel weinig.

B: Dat is een beetje doodgebloed. Toen Kok hier nog was gingen we één keer per jaar vijf dagen weg. Dan gingen we maandag weg en vrijdag avond kwamen we weer terug. Dat was heel leuk, vaak was het dan één bus. En dan zaten we in Zeeland, Limburg, Achterhoek of Nijmegen.

A: Dat hebben ze altijd heel leuk gedaan.

B: Maar toen Kok is weggegaan heeft hij het nog een paar keer volgehouden, een paar jaar er achteraan om het toch door te laten gaan. Maar ja op een gegeven moment zeiden een paar mensen “het is te kostbaar”, want tja het was niet goedkoop.

A: Nee dat was het inderdaad niet en daarnaast werd er teveel gefluisterd “hij zal er wel genoeg aan verdienen”.

15. Hebben jullie interesse in een weekendactiviteit of zomerprogramma?

A: Er is al een activiteit voor koken hè.

B: Ik ga hier zondag niet zitten kaarten, uit principe.

A: Ik geloof niet dat daar behoefte aan is inderdaad.

B: Er is hier één keer in de maand op zondagmiddag klaverjassen, maar daar zijn echt niet heel veel. En één keer in de maand is er eten.

A: Oh ja en natuurlijk de kooklessen voor mannen, daar heb ik ook aan meegedaan.

B: Nou ik niet hoor, ik kan zelf wel koken.

B: Zomerprogramma, ach de activiteiten mogen best wel stoppen dat vind ik wel lekker alleen ik vind het wel te lang. Ik ga het op een gegeven moment wel missen. Dan is dit afgelopen en dan weer dat, ook voetballen kijken op de zaterdag. Dan loop ik op zaterdag echt met mijn ziel onder mijn arm, ik kijk bij zeker twee van mijn drie kleinkinderen en soms bij het eerste als het weer het toelaat.

A en B: een maand hooguit stil leggen van activiteit is goed, maar niet langer.

16. Hebben jullie behoefte aan meer activiteiten met andere leeftijdsgenoten? (bijv. jeugd)

A: Ik weet niet of de ouderen daarop zitten te wachten. Ze (kinderen) gaan wel eens met een groepje naar de dagopvang (daar heb ik jaren trouwens voor gereden, voor de dagopvang. Maar fysiek was dat niet meer haalbaar.).

17. Wat doen jullie om zolang mogelijk zelfredzaam te blijven?

A: Er zijn er nog een paar die een scootmobiel hebben en dan gaan we wel eens met een clubje erop uit.

B: Dat hebben we verleden jaar wel eens gedaan, met de scootmobiel naar het bos.

18. Ervaren jullie terugloop bij de activiteit(en) waar jullie aan deelnemen?

B: Bij de Soos wel en het kaarten ook. Bij het kaarten zijn we bij wijze van spreken al acht man kwijt.

19. Hebben jullie een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Mijn vrouw bijvoorbeeld voelt zich “nog niet bejaard” en er zullen er nog wel meer wezen. Maar ik niet ik voel me gewoon bejaard.

19.b Financiën?

Deze vraag niet gesteld wegens tijdgebrek.

19.b Vervoer?

Deze vraag niet gesteld wegens tijdgebrek.

20. Biedt Sigma/SWOH jullie genoeg informatie met betrekking tot de activiteiten?

Deze vraag niet gesteld wegens tijdgebrek.

21. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers aan te trekken, volgens jullie?

B: Ik weet niet of reclames helpen, ik denk niet dat het uitmaakt.

22. Wat zouden jullie dan in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Deze vraag niet gesteld wegens tijdgebrek.

23. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die jullie belangrijk vinden om te vermelden?

A: Nee, ik ben tevreden.

B: Ik ben een tevreden mens.

INTERVIEW E: DEELNEMER

1. Aan welke activiteiten van het SWOH neemt u deel?

Biljarten, klaverjassen en bridge.

2. Hoeveel jaar maakt u gebruik van de activiteiten van het SWOH?

5 jaar beheerder en ben toen ook mee gaan doen met de activiteiten, daarvoor zat ik in de horeca.

3. Wat is uw motivatie om deel te nemen?

Ik ging met pensioen, dus wilde ik wat te doen hebben. Eerst zat ik in de horeca. Ik ben graag onder de mensen.

4. Bezoekt u de activiteiten alleen of samen?

Mijn vrouw kaart ook twee keer in de week bij bridge.

5. Wat vindt u fijn aan de activiteit(en)?

Dat je onder de mensen bent. Leuke mensen en de leeftijdsgroep is leuk.

6. Wat vindt u niet fijn aan de activiteit(en)?

Nou niks. Ik vind alles leuk.

7. Wanneer is volgens u een activiteit geslaagd?

Als mensen tevreden de deur uit gaan. En dat alles naar wens is.

8. Welke behoeften en wensen hebben de ouderen volgens u?

Dat ze samen zijn. Contact met anderen. Ontspanning. Ze willen iets te doen hebben.

9. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en de behoeften van nu onder ouderen denkt u?

Geen idee, zou ik niet weten.

10. Kunt u signalen benoemen die u opmerkt tijdens de activiteiten? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder leeftijdsgenoten op dit moment?

Ze willen ontspanning en ze willen niet de hele dag thuis zitten.

11. Als u het activiteitenaanbod van het SWOH mocht aanpassen, hoe zou dat er dan uitzien?

Men is tevreden met wat er is. Er is genoeg. Ik zou zelf niet op volksdansen gaan en als er iets is wat ze zouden willen doen, dan staan wij daar open voor en kunnen ze dat altijd aangeven.

12. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Niet. Ze kunnen het altijd aangeven, maar ik hoor daar niks over.

13. Zouden er meer cursussen, meer activiteiten of meer diensten moeten worden aangeboden volgens u? Zo ja, welke?

Één keer in de maand is de maaltijd en dat is meer dan zat denk ik. Een eigen bijdrage kost voor hen ook al genoeg. Voor de doelgroep die deelneemt, kunnen de kosten van de activiteiten en de kosten van een maaltijd best duur zijn.

Cursussen? Nee.

14. Heeft u behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes, zoals de fietsclub of een museumbezoek?

Uitstapjes dat regelen ze zelf wel. Bijvoorbeeld gaan ze nu ook mee met een reisje van de Zonnebloem en dat organiseren wij niet.

15. Heeft u interesse in een weekendactiviteit?

Weekend, dat denk ik niet. Dat is een rustdag. Er is wel klaverjassen één keer in de maand en koken.

16. Heeft u interesse in een zomerprogramma?

Klaverjassen en bridge gaan gewoon door. Voor een zomerprogramma staan wij wel open, als de mensen dat zouden willen.

17. Heeft u behoefte aan activiteiten met andere leeftijdsgroepen? (bijv. jeugd)

De jeugd mag hier niet komen, je moet 55+ zijn. De Soos is de enige groep die hier misschien wel in aanmerking voor komen, de anderen willen gewoon kaarten. De oudere groep zou het wel leuk vinden.

18. Wat doet u om zolang mogelijk zelfredzaam te blijven?

Ik ben hier lekker bezig. Ik ben hier elke dag. Ik zorg dat er genoeg voorraad is, de afwas etc. Als ik een jaar of 80 zou zijn, dan zou ik hier wel willen wonen.

19. Ervaart u terugloop bij de activiteit(en) waar u aan deelneemt?

Nee, het is stabiel. Er gaat wat af en er komt weer wat bij.

20. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Ik denk dat mensen graag op zichzelf willen blijven.

21. Is vervoer een probleem? Wat zou u doen als het een probleem wordt – kent u dan de oplossingen om toch te blijven komen?

Vervoer is voor mij geen probleem, ik woon hier om de hoek. Voor anderen denk ik niet, er zijn altijd mensen die ze kunnen ophalen en thuisbrengen.

22. Zijn financiën een belemmering voor u of voor anderen?

De eigen bijdrage van €1,30 kan voor ouderen wel veel zijn. Als ze daarnaast nog twee kopjes koffie drinken en nog wat anders drinken dan is het een aardig bedrag bij elkaar. Een eigen bijdrage moeten ze niet verhogen. Er komt genoeg beginnen. Ik vind dat de gemeente wel subsidie zou kunnen geven, zodat het voor de ouderen gratis wordt. Dat doen ze bij evenementen voor de jeugd bijvoorbeeld ook.

23. Biedt Sigma/SWOH u genoeg informatie aan met betrekking tot de activiteiten? Kent u het boekje van SWOH/ wegwijzer?

Ja, daar heb ik goed contact mee. Er komt ook ieder jaar een boekje uit. Mensen weten wat er te doen is en de gastvrouwen hebben hier ook een taak in. Ook voor de mensen die hier niet komen is er genoeg informatie.

24. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers aan te trekken, denkt u?

Andere vloer. Er zijn veel dansgroepen en zeker voor de oudere mensen is de vloer lastig om op te bewegen.

25. Wat zou u in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Gezond zijn en gezond blijven. Deelnemen aan activiteiten. Als ik geen beheerder meer ben, zal ik hier wel blijven komen voor de activiteiten.

26. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Ik krijg vanuit Sigma hier veel de ruimte om de boel te regelen. Dat vind ik prettig werken, ik wil niet iemand die zich constant met me bemoeit, dan ben ik snel weg denk ik. Één keer in het halve jaar heb ik een gesprek met Jetty, dan spreken we wat dingetjes door en dat gaat allemaal goed. Als Jenny wat heeft dan hoor ik het en anders dan is het goed zo.

INTERVIEW A: VRIJWILLIGSTER

1. Bij welke activiteiten bent u betrokken?

Bij 'de bingo', 'de verrassingsmaaltijd', en bij activiteiten van 'de vrienden van de Kopperhof'. Ik neem zelf deel aan koersbal en klaverjassen.
Als een vrijwilliger uitvalt, dan val ik ook vaak in.

2. Hoeveel jaar doet u nu vrijwilligerswerk?

10 jaar.

3. Wat is uw motivatie om vrijwilligerswerk voor ouderen te doen?

Ik heb eigenlijk altijd vrijwilligerswerk gedaan. Ik heb altijd in een schoolbestuur gezeten. Mijn vriendin gaf hier (in de Kopperhof) een feestje toen ze 55 was geworden en toen zeiden ze tegen mij: '... dit is echt iets voor jou'. Ik ben begonnen met feestjes en partijen die hier gehouden werden en ben er zo verder ingerold.

4. Welke rol of taak heeft u als vrijwilliger? Bijv. Gastvrouw

Gastvrouw. En ik zit in het bestuur van 'de vrienden van de Kopperhof'.

5. Wat zijn belangrijke aandachtspunten voor het werk van vrijwilliger, volgens u?

Als eerste doe je het voor de ouderen. Ze moeten kunnen genieten en het moet gezellig zijn. Zorgen dat ze lekker bezig zijn en daarvan genieten.

6. Welke behoeften en wensen zijn er bij ouderen volgens u?

Ze willen graag gezelligheid en een beetje lol in het leven.

7. Kunt u signalen benoemen die u opmerkt tijdens het begeleiden van de activiteiten? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder ouderen op dit moment?

Je merkt wel eenzaamheid onder ouderen. Je wordt bijvoorbeeld uitgenodigd om op visite te komen. Vroeger was er meer tijd voor onderling contact.

8. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en van nu in activiteiten?

De houding van mensen is veranderd.

Ze zijn bijvoorbeeld bang om hun kinderen 'lastig te vallen'. Hun kinderen werken allemaal en moeten dit ook om het financieel voor elkaar te krijgen. Vroeger werkten moeders niet en was er dus meer onderling contact. Ouderen durven nu minder afhankelijk te zijn.

9. Moet het aanbod aan activiteiten hierop aangepast worden volgens u?

Ik denk het niet, het loopt allemaal wel. We moeten oppassen niet te gaan betuttelen. Het zijn volwassen mensen en die moeten zelf ook actie durven ondernemen en durven komen met vragen als ze die hebben. Als ze behoefte hebben aan activiteiten is er genoeg voor ze.

10. Zo ja, heeft u een idee hoe? Hoe moet het aanbod eruit zien?

N.v.t.

11. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Het zou erg leuk zijn om voor de mensen een toneelstuk of cabaret te regelen. Dat lijkt me erg leuk voor de ouderen. Ook naar een busreisje met activiteit is veel behoefte. Vorig jaar zijn we met twee grote bussen met 'de vrienden van de Kopperhof' ergens naar toe geweest. Hier was veel animo voor en het was ontzettend leuk. Ook zouden eenmalige activiteiten, bijvoorbeeld een Fancy Faire erg leuk zijn. Deze organiseren ze ook in 'Zilverschoon' in Nijkerk en dat schijnt erg leuk te zijn. Dat

bijvoorbeeld mensen bij de activiteit handwerken iets maken en dat later kunnen verkopen op de Fancy Faire. Een kerstmarkt was ook altijd een succes.

12. Zou er interesse of behoefte zijn aan een weekendprogramma?

In het weekend zou kunnen, maar het lijkt me lastig om daar vrijwilligers voor te vragen.

13. Zouden er meer of andere cursussen, activiteiten of diensten moeten worden aangeboden?

Zou kunnen. Ik vond zelf de computercursus niet erg op het niveau van ouderen. Het ging erg snel. Iemand moet echt geduld hebben om het ouderen te leren. Er zijn genoeg diensten. Mensen kunnen bijvoorbeeld een beroep doen op de hulpdienst. Voorlichting zou goed zijn, maar de PCOB doet daar ook al veel voor.

14. Is er behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes, zoals de fietsclub, museumbezoek of wandeling?

Ja daar is wel interesse voor. Zie ook vraag 11.

15. Is er behoefte aan activiteiten met andere leeftijdsgroepen(bijv. jeugd)?

Zou kunnen. Maar dan in een bepaalde periode. Niet voor altijd. Bijvoorbeeld een stagiaire.

16. Aan welke aspecten moet een activiteit voldoen om succesvol te zijn, volgens u?

Het moet gezellig zijn. Met elkaar samen zijn.

17. Ervaart u terugloop bij de activiteit die u begeleidt?

Nee, ik ervaar geen terugloop bij activiteiten. Wij zorgen ook altijd voor een soort sociale controle. We vragen aan ouderen waarom ze er bijvoorbeeld niet waren of hoe het gaat als er iets speelt met echtgenoot bijvoorbeeld.

18. Wat beweegt ouderen om deel te nemen aan activiteiten, volgens u?

Even uit de 'rompslomp'. Even een praatje met andere mensen.

19. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Dat kan zijn omdat ze activiteiten elders hebben. Ik denk dat veel ouderen in Hoevelaken kerkelijke activiteiten hebben. Het kan om gezondheid gaan, dus ziekte bijvoorbeeld. Mobiliteit, maar ze kunnen dan altijd een beroep doen op ons of de hulpdienst. Die kunnen ze ophalen en weer thuis brengen. Ook financiën kunnen een reden zijn waarom ouderen niet naar een activiteit komen. Ze moeten standaard €1,30 betalen en daarnaast hun eigen drankje betalen. Ik vind dat best duur.

20. Kunnen financiën of vervoer een belemmering zijn voor ouderen om niet deel te nemen aan activiteiten?

Zie vraag 19.

21. Biedt Sigma/SWOH genoeg informatie voor ouderen? Weten ouderen in Hoevelaken waar ze terecht kunnen met hun vragen? Hebben jullie daar zelf een verwijzende functie in?

Ja, dit loopt goed. De wegwijzer is een duidelijk boekje, waar alles voor de ouderen in beschreven staat.

22. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers te motiveren deel te nemen aan activiteiten?

Mensen van 55 jaar tot 65 jaar die zie je hier voorlopig nog niet. De meeste 'voelen zich daar nog te jong voor'. Mond-op-mond reclame is de beste manier om nieuwe deelnemers te motiveren, denk ik. Ze moeten vaak zelf ontdekken hoe het is hier.

23. Ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen, hoe kunnen activiteiten hierbij bijdragen?

Door activiteiten te bieden die ze (nog) goed kunnen. En dat er bijvoorbeeld kleine voorzieningen zijn zoals een rolstoel. De echte zorg is voor ons moeilijk. We kunnen moeilijk een katheter verwisselen, daar moet je kennis en ervaring in hebben.

24. En hoe kan het SWOH hier het beste op aansluiten, volgens u?

Zie vraag 23.

25. Merkt u eenzaamheid onder de doelgroep ouderen? Hoe kan dit komen?

Ja, ik merk wel eenzaamheid. Bijvoorbeeld als ik bij mensen op visite ga dan zeggen ze dat ze de hele week nog niemand gezien of gesproken hebben, of 'fijn dat ik er even uit ben'. Ouderen wachten vaak tot iemand komt, ze nemen vaak niet zelf het initiatief om actie te ondernemen. Bijvoorbeeld om te vragen of iemand nog langs komt. Ze zijn bang om als 'zeuders' te worden gezien.

26. Zou u zelf blijven deelnemen aan activiteiten, als u geen vrijwilliger meer bent?

Zeker weten, ik ben iemand die graag onder de mensen is. Ik heb altijd in een winkel gewerkt en zo heb ik al heel veel mensen leren kennen.

27. Wat zou u dan in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Koersbal en het liefst klaverjassen.

28. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Nee.

INTERVIEW B: VRIJWILLIGSTER

1. Bij welke activiteiten bent u betrokken?

Bij de 'verrassingsmaaltijd' en bij activiteiten 1 keer in de maand van 'de vrienden van de Kopperhof'. Zelf neem ik deel aan gymnastiek en volksdansen.

2. Hoeveel jaar doet u nu vrijwilligerswerk?

Ongeveer 8 jaar.

3. Wat is uw motivatie om vrijwilligerswerk voor ouderen te doen?

Lekker bezig zijn en de gezelligheid. Doordat de SWOH ondergebracht werd in de stichting Sigma, ben ik meer gaan doen. Ik ben er eigenlijk ingerold, doordat ik brieven rondbracht naar vrijwilligers en ben toen gevraagd door vrijwilligers.

4. Welke rol of taak heeft u als vrijwilliger? Bijv. gastvrouw

Gastvrouw bij de maaltijd.

5. Wat zijn belangrijke aandachtspunten voor het werk van vrijwilliger, volgens u?

Dat het aangenaam is voor ouderen. Een leuk gesprekje aangaan met de ouderen. Aandacht voor nieuwe mensen die komen of mensen waar iets mee is. Het sociale aspect is erg belangrijk.

6. Welke behoeften en wensen zijn er bij ouderen volgens u?

Kan ik moeilijk een antwoord op geven. Ik heb daar niet echt zicht op. Ik heb het idee dat veel ouderen thuis ook nog wel het een en ander hebben. Het aanbod is voldoende, vind ik. We moeten niet te veel willen stimuleren. We moeten tevreden zijn met de ouderen die er zijn.

7. Kunt u signalen benoemen die u opmerkt tijdens het begeleiden van de activiteiten? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder ouderen op dit moment?

Weinig zicht op. Ik merk niet echt dat ze iets tekort komen. Vaak krijgen we positieve reacties over dat ze het fijn vinden.

8. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en van nu in activiteiten?

Ik denk dat er zeker een verschil is. 'Vroeger was alles beter' zeggen ze wel eens. Bepaalde activiteiten kunnen niet meer worden uitgevoerd. Maar toen was alles ook veel kleinschaliger en was er veel wat kon en zette veel mensen zich daarvoor in. Er was meer tijd voor. De tijden veranderen. Het is echt een forenzen dorp geworden, mensen werken in andere plaatsen. Gaan 's ochtends vroeg weg en komen 's avonds weer thuis. De verhoudingen onderling zijn veranderd.

9. Moet het aanbod aan activiteiten hierop aangepast worden volgens u?

Nee, het aanbod vind ik goed. Het is ook de vraag of en plaats en tijd is voor nieuwe activiteiten. Bijna alles zit al vol.

10. Zo ja, heeft u een idee hoe? Hoe moet het aanbod eruit zien?

Zie vraag 9.

11. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Ik mis niet echt activiteiten. Het zou misschien leuk zijn om sjoelen te introduceren. Stoelgym of misschien schaken? Competitie trekt mannen aan, die vinden dat leuk.

12. Zou er interesse of behoefte zijn aan een weekendprogramma?

De zondag is wel een lange dag voor ouderen. Ze kunnen dan ook niet even naar de winkel.

13. Zou er interesse of behoefte zijn aan een zomerprogramma?

Dat zou wel leuk zijn ja.

14. Zouden er meer of andere cursussen, activiteiten of diensten moeten worden aangeboden?

Cursussen of diensten zou kunnen. Maar er is al veel. Ouderen kunnen bijvoorbeeld ook naar het theater of naar de film voor een lage prijs. Ze kunnen met de kunstbus mee. We hebben ook al het een en ander gepromoot. Bijvoorbeeld jeu de boules, maar er was geen animo voor.

15. Is er behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes, zoals de fietsclub, museumbezoek of wandeling?

De kunstbus is er al. Maar uitstapjes vinden mensen altijd leuk. Incidentele activiteiten zouden leuk zijn.

16. Is er behoefte aan activiteiten met andere leeftijdsgroepen(bijv. jeugd)?

De voorleesochtend met de jongeren vonden ze wel leuk. Een stage zou leuk kunnen zijn.

17. Aan welke aspecten moet een activiteit voldoen om succesvol te zijn, volgens u?

Dat de ouderen het naar hun zin hebben is belangrijk om succesvol te zijn. En dat ze er gebruik van maken. Het moet aantrekkelijk zijn om te komen.

18. Ervaart u terugloop bij de activiteit die u begeleidt?

Nee, ik ervaar geen terugloop.

19. Wat beweegt ouderen om deel te nemen aan activiteiten, volgens u?

Ligt eraan welke activiteit ze deelnemen. Gezelligheid en het sociale gebeuren, denk ik. Of bijvoorbeeld bewegen om gezondheidsredenen.

20. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Geen behoefte of geen interesse. Mensen die misschien moeilijk ter been zijn.

21. Kunnen financiën of vervoer een belemmering zijn voor ouderen om niet deel te nemen aan activiteiten?

Ze kunnen altijd de hulpdienst inschakelen. Dat moet dus geen belemmering kunnen zijn. Financiën kunnen een probleem zijn.

22. Biedt Sigma/SWOH genoeg informatie voor ouderen? Weten ouderen in Hoevelaken waar ze terecht kunnen met hun vragen? Hebben jullie daar zelf een verwijzende functie in?

Elk jaar wordt het boekje de wegwijzer rondgebracht en daar staat alles heel duidelijk in beschreven. Ook beneden in het prikbord is er altijd informatie en dat wordt vaak gelezen. Je hoort bijvoorbeeld als er iets is geweest dat niet op het prikbord hing, dat mensen zeggen dat ze het niet gelezen hadden. Ook staat er wel eens wat in de krant.

23. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers te motiveren deel te nemen aan activiteiten?

Vaker iets in de krant zetten. Op de kabelkrant zetten daar wordt ook wel veel naar gekeken in Hoevelaken. Bijvoorbeeld voor een bepaalde activiteit een extra blad in de wegwijzer.

24. Ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen, hoe kunnen activiteiten hierbij bijdragen?

Uitgaan van wat ze kunnen. Op het gebied van zorg biedt mantelondersteuning, activiteiten van de Zonnebloem of de hulpdienst meer hulp bij langer zelfstandig blijven wonen. Zij zijn meer gespecialiseerd in zorg.

25. Merkt u eenzaamheid onder de doelgroep ouderen? Hoe kan dit komen?

Weinig zicht op. De zondagen zijn voor ouderen wel een moeilijke dag. Maar ouderen die eenzaam zijn nemen ook weinig initiatief. Er is namelijk veel voor ze en dan is het hard gezegd wel een beetje hun eigen schuld.

26. Zou u zelf blijven deelnemen aan activiteiten, als u geen vrijwilliger meer bent?

Ja bepaalde dingen wel zoals sporten. Verder ben ik ook nog lid van de plattelandsvrouwen, waar ik mee doe aan activiteiten.

27. Wat zou u dan in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Sporten. Gynastiek/volksdansen.

28. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Ik hoop dat er in de toekomst iets gedaan kan worden aan de vloerbedekking. In de vloerbedekking zitten vieze vlekken. Met de maaltijd is het niet handig als er geknoeid is, je krijgt het er bijna niet uit. En ondanks dat je gladde schoenen aan hebt voor het volksdansen of gymmen is het niet fijn bewegen om de vloerbedekking. Een soort dik zeil of iets zou fijn zijn. Er hoeft van mij echt geen laminaat of iets ingelegd te worden.

INTERVIEW C: VRIJWILLIGSTER

1. Bij welke activiteiten bent u betrokken?

Ik ben gastvrouw bij het biljarten op de maandag avond, verassingmaaltijd en val soms in bij een activiteit als een gastvrouw wegvalt. Daarnaast help ik ook één keer in de maand op de vrijdag avond. Activiteit "vrienden van de Kopperhof".

2. Hoeveel jaar doet u nu vrijwilligerswerk?

De SWOH bestaat 10 jaar, ik ben er negen jaar bij betrokken.

3. Wat is uw motivatie om vrijwilligerswerk voor ouderen te doen?

Ik werd gevraagd, ik was eerst niet gemotiveerd. Ik werd gevraagd voor te helpen bij verjaardagen en zo ben ik erin gerold. Ik ben begonnen bij het biljarten, dat is zo'n acht jaar geleden.

3.a Wat is er leuk?

Het is dankbaar en gezellig werk. Ze kennen je allemaal en zijn heel meelevend.

4. Welke rol of taak heeft u als vrijwilliger? Bijv. gastvrouw

De ouderen bedienen.

5. Wat zijn belangrijke aandachtspunten voor het werk van vrijwilliger, volgens u?

Belangrijk is dat ze van je op aan kunnen. Je moet er zijn, afspraken moet je nakomen. Signalerende functie heb ik ook.

6. Welke behoeften en wensen zijn er bij ouderen volgens u?

Dat is moeilijk, je weet niet goed voor welke ouderen. Maaltijd was bijvoorbeeld in de eerste instantie bedoeld voor de bewoners van de "Stoutenborgh". Maar er was weinig animo, toch kwamen er ook mensen van buiten af. Dat is nu de grootste groep, er zijn nu ongeveer drie die uit de "Stoutenborgh" zelf komen. Dit geldt ook voor de maandelijkse activiteit op de vrijdag avond.

6.a Wat is de drempel denkt u?

Geen idee. Bingo loopt altijd, maandelijks is goed dat moet ook niet teveel zijn. Aan het aanbod moet het niet liggen en de Stoutenborgh staat centraal in Hoevelaken. Er zijn ook genoeg mensen die twee of drie keer per week naar een activiteit komen. De donderdagochtend loopt niet. Belangrijk is ook dat er niet teveel activiteiten op één dag zijn, dat wordt teveel voor hen.

7. Kunt u signalen benoemen die u opmerkt tijdens het begeleiden van de activiteiten? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder ouderen op dit moment?

Zou het niet weten, het loopt nu allemaal goed.

8. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en van nu in activiteiten?

Nu meer uitgebreid activiteitenaanbod, vroeger was er alleen soos. Bijvoorbeeld nu is er Zumba, maar de eerste geluiden zijn dat het erg heftig is.

8.a. Zijn de activiteiten toegespitst op nieuwe trends?

De computercursus is er, ik begin hier niet aan. De ouder ouderen beginnen hier denk ik ook niet meer aan. Er is een duidelijke scheiding tussen de "jonge ouderen" en "oude ouderen".

8.b. Wat vindt u ervan dat ouderen zolang mogelijk zelfstandig moeten blijven wonen?

Heel goed, de hulpdienst Hoevelaken is er ter ondersteuning. Je kan hen altijd bellen voor hulp.

9. Moet het aanbod aan activiteiten hierop aangepast worden volgens u?

Nee, het aanbod is voldoende naar wat zij vragen.

10. Zo ja, heeft u een idee hoe? Hoe moet het aanbod eruit zien?

Zie vraag negen.

11. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Nou de vrienden van de Kopperhof heeft vorig jaar twee bussen vol gehad voor een uitje. Toen is dat daarna een beetje blijven liggen, nu in het nieuwe bestuur willen ze dat misschien weer gaan oppakken om zoiets weer te organiseren.

12. Zou er interesse of behoefte zijn aan een weekendprogramma?

Weekendprogramma geen interesse, de zondag vrij bijvoorbeeld vinden ze wel lekker denk ik.

13. Zou er interesse of behoefte zijn aan een zomerprogramma?

Vinden ze wel goed. Er was vraag om de maaltijd door te laten lopen in de vakantie en dat gebeurd ook. Biljarten stopt twee maanden, voor de rest loopt dat ook door. En Klaverjassen en Bridge lopen ook de hele zomer door.

14. Zouden er meer of andere cursussen, activiteiten of diensten moeten worden aangeboden?

Creatieve workshops is leuk, maar moet wel goed gekeken worden naar de leeftijden. Qua diensten, de hulpdienst is er die doet klusjes en regelen bijvoorbeeld het vervoer.

14. a. Zou het een belemmering zijn om de hulpdienst om hulp te vragen?

Een paar mensen maken daar wel gebruik van. Ook worden ouderen wel gebracht door eigen kinderen of anderen.

15. Is er behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes, zoals de fietsclub, museumbezoek of wandeling?

Een dagje weg lijkt mij leuk, bijvoorbeeld fietsen. Er moet toch wat te doen zijn ook in de zomer.

16. Is er behoefte aan activiteiten met andere leeftijdsgroepen(bijv. jeugd)?

Ik weet dat er bij de dagopvang rond Pasen kinderen komen met hun Paasstocken. De peuterspeelzaal heeft contact met de dagopvang, soms gaan de ouderen daar even heen of andersom. Een activiteit moet niet te langdradig zijn, scholieren erbij is wel leuk. Kinderen trekken altijd aan, een combinatie lijkt mij leuk. Een stagiaire is leuk voor een paar keer ter ondersteuning of die een project leiden.

17. Aan welke aspecten moet een activiteit voldoen om succesvol te zijn, volgens u?

Gezellig, het moet klikken met de mensen en het moet aantrekkelijk zijn.

18. Ervaart u terugloop bij de activiteit die u begeleidt?

Nee, de inloop bijvoorbeeld is nooit heel veel drukker geweest. Twee á drie keer per jaar is er een kledingverkoop, maar wat daar op af komt loont niet. Dat is namelijk een bedrijf dat helemaal uit Leiden komt. Daarvoor hebben we eens de dagopvang gevraagd ter opvulling van de ruimte.

19. Wat beweegt ouderen om deel te nemen aan activiteiten, volgens u?

Afleiding, dag breken.

20. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Een drempel kan zijn dat ze geen zin hebben en liever thuis zitten. Vervoer lijkt mij geen drempel te zijn, daar zijn allerlei oplossingen voor.

21. Kunnen financiën of vervoer een belemmering zijn voor ouderen om niet deel te nemen aan activiteiten?

Om hier te komen niet, maar eigen bijdrage en de kosten voor consumpties kunnen te duur voor hen zijn.

22. Biedt Sigma/SWOH genoeg informatie voor ouderen? Weten ouderen in Hoevelaken waar ze terecht kunnen met hun vragen? Hebben jullie daar zelf een verwijzende functie in?

Ja voldoende, ze kunnen zelf ook naar Sigma toe stappen voor informatie. Wij verwijzen door naar Sigma of Jenny.

23. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers te motiveren deel te nemen aan activiteiten?

Sigma doet goed haar best.

24. Ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen, hoe kunnen activiteiten hierbij bijdragen?

Mensen kunnen opgehaald en thuisgebracht worden. Ouderen kun je niet dwingen te komen, zij komen wel als zij willen. De ene heeft behoefte aan praten en de ander is meer op zichzelf.

25. En hoe kan het SWOH hier het beste op aansluiten, volgens u?

N.v.t.

26. Merkt u eenzaamheid onder de doelgroep ouderen? Hoe kan dit komen?

Er zijn wel ouderen die eenzaam zijn, maar dat is kort gezegd ook wel een beetje hun eigen schuld. Het kan komen door een klein netwerk (wegvallen partner of familie). Ik denk zelf dat er niet zoveel zijn die eenzaam zijn, het is eigenlijk niet nodig want er is genoeg.

27. Zou u zelf blijven deelnemen aan activiteiten, als u geen vrijwilliger meer bent?

Ja, dan ga ik meer doen.

28. Wat zou u dan in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Ik doe al tien jaar aan line dansen, maar dan bij een andere vereniging. Gymnastiek en country line dansen lijkt mij wel wat. Ik verzorg nu mijn man, maar mocht ik er in de toekomst alleen voor komen te staan dan ga ik er zeker op uit. Ik ben graag onder de mensen.

29. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Nee, je hebt knap wat vragen gesteld.

INTERVIEW D: VRIJWILLIGER(S)

Interview met drie gastvrouwen:

1. Bij welke activiteiten zijn jullie betrokken?

Bij 'de Soos'.

2. Hoeveel jaar doet u nu vrijwilligerswerk?

13/14 jaar, 7 jaar en 2 jaar.

3. Wat is uw motivatie om vrijwilligerswerk voor ouderen te doen?

We werden gevraagd door de mensen (andere vrijwilligers) die het hebben opgezet. Er was versterking nodig. We waren gestopt met werken en zochten naar een andere invulling. 'De Soosgroep' was in het begin nog veel groter. Wel 40 man. Er was toen nog weinig anders te doen voor ouderen en was het heel gewoon dat je naar 'de Soos' ging.

4. Welke rol of taak heeft u als vrijwilliger? Bijv. Gastvrouw

Gastvrouw.

Ik voel me nog te jong om deel te nemen aan de activiteiten. Daar zie je duidelijk een verschuiving in. De groep van 'de Soos' is daarom ook kleiner geworden. Mensen voelen zich daar nog te jong voor en hebben nog activiteiten thuis, zoals oppassen op de kleinkinderen of sporten.

5. Wat zijn belangrijke aandachtspunten voor het werk van vrijwilliger, volgens u?

Gezelligheid bieden. En door iets extra's te bieden. Wij doen dat in de vorm van afsluiting van het seizoen met dit jaar een lunch en met kerst bijvoorbeeld een diner. We kunnen dit doen door de fooi van de deelnemers en geld van de entree. We hebben hier speciaal een potje voor. Als mensen vaker als één keer er niet zijn dan bellen we even om te vragen waarom hij of zij er niet is. We houden dit bij door een deelnemerslijst. Als mensen ziek zijn dan gaan we altijd even langs met een bloemetje of fruit. Met verjaardagen krijgen de deelnemers altijd een kaart en ook bij afscheid wordt er een kleinigheidje gegeven. Sociale controle is dus erg belangrijk voor het werk van vrijwilliger.

6. Welke behoeften en wensen zijn er bij ouderen volgens u?

Hier merk je weinig van bepaalde behoeften of wensen. We zouden het niet weten. De ouderen komen hier echt speciaal voor spelletjes en zijn daar vaak ook heel fanatiek in. Je mag ze zelfs niet storen af en toe. Ze komen hier altijd met veel plezier.

7. Kunt u signalen benoemen die u opmerkt tijdens het begeleiden van de activiteiten? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder ouderen op dit moment?

We merken weinig negatieve signalen. De positieve signalen zijn dat ze het leuk vinden om te komen en het gezellig vinden.

8. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en van nu in activiteiten?

Er is minder behoefte aan activiteiten dan vroeger. Maar aan de andere kant is er wel eenzaamheid onder ouderen. Dit is wel tegenstrijdig. Ouderen hebben thuis nog wel activiteiten of hebben geen interesse.

9. Moet het aanbod aan activiteiten hierop aangepast worden volgens u?

Belangrijk is dat het niet duurder moet worden.

10. Zo ja, heeft u een idee hoe? Hoe moet het aanbod eruit zien?

N.v.t.

11. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Nee. Vroeger was er bij 'de Soos' ook sjoelen en puzzelen. Sjoelen was voor mensen die wat beter ter been waren. En die doelgroep zit hier nu niet meer. De leeftijd in deze groep wordt steeds ouder. De oudste vallen uit en we krijgen er niet echt nieuwe (jongere) ouderen erbij.

12. Zou er interesse of behoefte zijn aan een weekendprogramma?

In deze groep niet. Het zou te veel kunnen worden en ouderen vinden dit niet echt nodig. Met jongere ouderen zou het misschien wel meer effect hebben. Die zouden het misschien wel leuk vinden om in het weekend een activiteit te doen.

13. Zou er interesse of behoefte zijn aan een zomerprogramma?

Even een kleine periode geen activiteiten vinden ouderen ook wel fijn. Bijvoorbeeld als het erg warm is hebben de ouderen ook geen zin om naar activiteiten te komen. 'De Zonnebloem' doet ook aan reisjes voor ouderen en ook gaan veel activiteiten gewoon door. Als we het zelf zouden moeten organiseren is daar geen geld voor.

14. Zouden er meer of andere cursussen, activiteiten of diensten moeten worden aangeboden?

Nee. Voor deze doelgroep zijn cursussen niet geschikt. Het hoeft allemaal niet.

15. Is er behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes, zoals de fietsclub, museumbezoek of wandeling?

Veel hebben er nog wel van dit soort activiteiten, bijvoorbeeld van 'de Zonnebloem' of kerkactiviteiten. Het zal dus niet echt nodig zijn.

16. Is er behoefte aan activiteiten met andere leeftijdsgroepen(bijv. jeugd)?

Eenmalige activiteiten met andere leeftijdsgroepen zou wel leuk zijn. Bijvoorbeeld hadden we een keer een clubje kinderen dat viool speelde tijdens een afsluiting van het seizoen. Die wisselwerking tussen de kinderen en ouderen was erg leuk. Ook hebben we een keer een actie gehad van de Albert Hein: 'wereldrecord puzzelen'. Dit vonden de deelnemers ook erg leuk!

17. Aan welke aspecten moet een activiteit voldoen om succesvol te zijn, volgens u?

Het moet gezellig zijn. De spelletjes maken deze activiteit succesvol. Mensen zijn in deze generatie (de 'oudere' ouderen) nog snel tevreden. Ook zijn de plattelandsmensen wat makkelijker in aanpassen.

18. Ervaart u terugloop bij de activiteit die u begeleidt?

Ja. Door ouderdom vallen ouderen uit en we krijgen er weinig nieuwe ouderen erbij. We hebben het al een keer geprobeerd te promoten met briefjes door de brievenbus te doen bij ouderen, maar we hebben hier bijna geen respons op gehad. Het beste werkt nog als een andere oudere iemand meevraagt, dan komen ze wel. Er is wel eens een voorstel gedaan om de naam te veranderen, maar dat veranderd niet het karakter van de ochtend.

19. Wat beweegt ouderen om deel te nemen aan activiteiten, volgens u?

Gezelligheid. Met elkaar samen zijn. Lachen en lekker kunnen kletsen. Het is een leuke club zo samen en ze zoeken elkaar altijd op.

20. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Geld zou een reden kunnen zijn. Ze betalen € 3,50 voor 'de Soos'. Dat is entree, koffie en iets extra's voor 'het potje'. Veel deelnemers betalen vaak € 4,00 of zelf € 5,00. Maar misschien dat het voor anderen wel veel is. Vier keer €3,50 in de maand, dat is best een bedrag. Als je kijkt naar de inloop is het gratis en dat trekt ook niet. Dus dat is wel gek eigenlijk. Het is vooral de drempel dat er je er alleen niet naar toe zou gaan. Het vreemde, het onbekende. Ook voelen veel ouderen zich nog 'te jong'.

21. Kunnen financiën of vervoer een belemmering zijn voor ouderen om niet deel te nemen aan activiteiten?

Zie vraag 20 voor financiën. Vervoer is voor deze groep geen probleem. Iemand haalt een paar andere deelnemers op. Ze zorgen wel dat ze hier kunnen komen.

22. Biedt Sigma/SWOH genoeg informatie voor ouderen? Weten ouderen in Hoevelaken waar ze terecht kunnen met hun vragen? Hebben jullie daar zelf een verwijzende functie in?

Ja, er staan regelmatig advertenties en in de wegwijzer staat ook alles. Ook vragen ze het wel eens aan ons en wij kunnen hen dan ook wel het één en ander vertellen. Ook zijn er veel ouderen die het aan hun kinderen vragen.

23. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers te motiveren deel te nemen aan activiteiten?

Jenny heeft wel eens een voorstel gedaan dat wij bij de ouderen waar zij zicht op heeft die eenzaam zijn op huisbezoek te gaan. Wij zouden hen dan kunnen uitnodigen voor 'de Soos'.

24. Ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen, hoe kunnen activiteiten hierbij bijdragen?

Door een stukje sociale controle die er bij de activiteit is. Informeren hoe het gaat en langs gaan als iemand ziek is bijvoorbeeld.

25. En hoe kan het SWOH hier het beste op aansluiten, volgens u?

Als mensen niet willen komen, dan doen ze het ook niet. Mond op mond reclame is het beste middel om mensen naar de activiteiten te krijgen. Geen idee hoe je de drempel verder kan verlagen.

26. Merkt u eenzaamheid onder de doelgroep ouderen? Hoe kan dit komen?

In deze groep niet zo zeer. Wel merk je dat het weekend best moeilijk is voor ouderen. Als de kinderen/kleinkinderen niet op bezoek komen dan zijn ze soms een heel weekend alleen. Ouderen zeggen ook dat eenzaamheid nooit went. Als je zo lang samen met iemand bent geweest, is het niet makkelijk om alleen thuis te zitten en je verhaal niet kwijt te kunnen. Ook willen ze een ander niet belasten. Ik denk dat er best veel eenzaamheid is onder ouderen.

27. Zou u zelf blijven deelnemen aan activiteiten, als u geen vrijwilliger meer bent?

Ik zou het wel leuk vinden.

Ik zou het denk ik niet doen, maar misschien zou ik het wel leuk vinden als iemand me mee vroeg.

28. Wat zou u dan in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Zo lang mogelijk gastvrouw blijven. Ik zou wel een activiteit willen doen, maar ik zou niet graag ergens aan vast willen zitten. Je weet niet wat er op je pad komt, zoals het blijven oppassen of mantelzorg voor mijn moeder. Je moet niet teveel hebben, waardoor je vast zit aan van alles.

29. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Nee, geen punten.

INTERVIEW :DOCENT

1. Hoeveel jaar bent u al docent?

6 jaar.

2. Wat is uw motivatie om les te geven aan de doelgroep ouderen?

Ik was gevraagd door iemand die al les gaf, dat was eigenlijk voor één keer en ik ben er nu nog steeds.

3. Wat zijn belangrijke aandachtspunten voor het werk van docent voor de doelgroep ouderen, volgens u?

Niet zozeer de doelgroep, maakt me niet veel uit als we maar gewoon kunnen schilderen. Ik geef les zoals ik les geef aan volwassenen.

3.a Is deze groep in verschillende opzichten anders voor u?

Je komt als docent wel in een gevestigde groep, dat is wel even zoeken. Ik begeleid nu twee groepen, de ochtendgroep werkt met hetgeen ik uitgewerkt heb als opdracht. De middag groep schildert meer voor hun zelf, ze doen graag wat ze zelf willen schilderen. De ochtendgroep krijgt les aan de hand van thema's en staan hier wat meer voor open.

4. Welke behoeften en wensen zijn er bij ouderen, volgens u?

Dat kan ik wel inschatten, er moet belangstelling zijn voor elkaar. Interesse. Ze willen graag net als iedereen met een leuk en toonbaar werk naar huis.

5. Kunt u signalen benoemen die u opmerkt tijdens het les geven? (positieve of negatieve signalen?) Anders gezegd, wat speelt er onder ouderen op dit moment?

Eenzaamheid. Als ik er ben, dan ben ik er ook. Daarmee bedoel ik dat ze naar me toe komen en hun verhaal kwijt kunnen.

6. Wat is het verschil tussen de behoeften van vroeger en van nu in activiteiten?

Dat kan ik niet 1,2,3 zeggen. Zie vraag 15.

7. Moet het aanbod aan activiteiten hierop aangepast worden volgens u?

Nee, de mensen moeten kunnen doen wat zij willen. Voor schilderen is het belangrijk dat ze geprikkeld worden of dat er ruimte is voor hun eigen inbreng.

8. Mist u bepaalde activiteiten? Of zou er volgens u niks veranderd moeten worden?

Er is voldoende, ik weet niet of er belangstelling voor is maar iets eenmaligs is ook leuk of in de zomer. Men vindt de zomer erg lang duren.

9. Zouden er meer cursussen, meer activiteiten of meer diensten moeten worden aangeboden?

Een workshop (het woord workshop, misschien moet het anders genoemd worden) schrikt misschien af, je moet er een thema aan verbinden. Een algemeen thema waar iedereen iets mee kan. Maar in feite zijn mijn lessen al een soort van workshop idee, per les heb ik een ander thema.

10. Is er behoefte aan meer buitenactiviteiten of uitstapjes zoals de fietsclub?

Ik zou wel eens een keer naar een museum met de groep willen. Je bent natuurlijk aan kosten verbonden en het vervoer moet geregeld worden. Dichterbij zal wel haalbaar zijn, bijvoorbeeld Amersfoort en Barneveld.

11. Zou er interesse of behoefte zijn aan een weekendprogramma?

Weekend?, vooral de mensen die alleen zijn vinden de zondag een nare dag. Dus misschien iets voor de middag. Mensen willen wel bij elkaar langs, maar zeggen dan vaak dat de kinderen bij een ander op bezoek zijn. Ze willen elkaar niet belasten.

12. Zou er interesse of behoefte zijn aan een zomerprogramma?

Zie vraag 8.

13. Is er meer behoefte aan meer activiteiten met andere leeftijdsgenoten?

Voor de schildersgroep niet denk ik, dat is individueel werk.

14. Aan welke aspecten moet een activiteit voldoen om succesvol te zijn, volgens u?

Voorzien in de behoefte van de mensen. Er moet ruimte zijn voor sociaal contact. De eigenwaarde kan opgekrikt worden, men staat versted van wat diegene allemaal kan. Resultaat en creativiteit vinden ze ook belangrijk. Daarnaast probeer ik het positieve te benadrukken en opbouwend te zijn. Aan het eind van les bekijken we altijd elkaars werk en benoemen we wat we ervan vinden.

15. Ervaart u terugloop bij de activiteit die u aanbiedt?

Bij de middagclub wel, die zou wat groter moeten zijn. Ik maak mee dat mensen wat vluchtiger zijn en makkelijker afzeggen. Als iemand wat leukers te doen heeft, dan wordt daarvoor gekozen. Vroeger was het meer "afspraak is afspraak". Er is ook niet echt een drempel denk ik, het zijn open groepen (staan open voor andere deelnemers). Ook mis je dan een stimulans naar elkaar toe. Als één iemand in dit geval maar bezig is met de themas, dan kan die niet even bij een ander kijken hoe die het doet, dat is wel jammer.

16. Wat beweegt ouderen om deel te nemen aan activiteiten, volgens u?

Men komt niet zo snel toe aan schilderen thuis, maar willen toch creatief bezig zijn en hier is daar de ruimte voor. Het even uit huis zijn en sociale contacten oppakken is ook een drijfveer.

17. Heeft u een idee welke redenen ouderen hebben om niet naar een activiteit te komen?

Faalangst, vaak zeggen mensen "ik kan niet tekenen of schilderen". Misschien komt het ook doordat men er vroeger niet mee in aanraking kwam, daarom zou een inloop wel leuk zijn. Mensen kopen bijvoorbeeld een schildersetje in een 'goedkope' winkel, dat is zonde. Je krijgt niet het gewenste effect, omdat je niet de juiste materialen hebt (slechte kwaliteit verf, kwast etc.). Het is denk ik het onbekende.

18. Biedt Sigma/SWOH genoeg informatie voor ouderen? Weten ouderen in Hoevelaken waar ze terecht kunnen met hun vragen?

Dat denk ik wel, al is de promotie wel aan de late kant vaak. We beginnen in september en in augustus wordt men aangeschreven, dat is vrij kort. Dat kun je beter nu al doen, omdat men nu al wel weet of ze volgend seizoen doorgaan ja of nee.

19. Wat kan Sigma/SWOH doen om nieuwe deelnemers te motiveren deel te nemen aan activiteiten?

Misschien een activiteitenmarkt, dan krijgen mensen meteen een goede indruk. Dat is al eens gebeurd en dat is leuk om weer eens te doen. Het is belangrijk te kunnen laten zien dat je er bent.

20. Ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen, hoe kunnen activiteiten hierbij bijdragen?

De mensen moet je af en toe sturen, soms blijven ze lang in hun verhalen hangen en dan probeer je hen te prikkelen weer (positief) door te gaan.

21. Merkt u eenzaamheid onder de doelgroep ouderen? Hoe kan dit komen?

De ouderen weten dat hun kinderen over het algemeen hun eigen activiteiten hebben en willen ze niet tot last zijn. Daar is wel verdriet om, maar de één kan daar ook beter mee omgaan dan de ander. Het ligt er ook aan hoe je zelf bent.

22. Zou u zelf willen deelnemen aan activiteiten, als u geen docent meer bent?

Dat denk ik wel op creatief vlak.

23. Wat zou u dan in de toekomst graag willen doen of blijven doen?

Zie vraag 22.

24. Zijn er nog punten, die in het interview niet naar voren zijn gekomen, die u belangrijk vindt om te vermelden?

Ik zou wel wat meer contact vanuit Sigma willen, vaak komt het dan vanuit mezelf. Het zou wel leuk zijn als één keer per seizoen iemand even om het hoekje komt kijken en te zien hoe het is. Op zich is het verder wel goed geregeld allemaal.

7.5. Voorbeeldenquête

Enquête voor vrijwilligers en docenten van de activiteiten van het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken

Doel van de enquête:

Voor u ligt een vragenlijst met als onderwerp het activiteitsaanbod van Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken. Deze enquête wordt verstrekt door twee vierdejaars studenten sociale sector, in opdracht van Sigma. Sigma is verantwoordelijk voor het SWOH. Het doel van deze enquête is het verkrijgen van informatie over de wensen en behoeften van ouderen.

Hulp bij het invullen:

Het invullen van de vragenlijst zal tien minuten van uw tijd in beslag nemen. De enquête is geheel anoniem en er zal vertrouwelijk worden omgegaan met de informatie. Mocht u een vraag niet kunnen beantwoorden, laat u deze dan onbeantwoord.

Streep door wat niet van toepassing is

Geslacht: M / V

Woonplaats:

Leeftijd :

1. Bij welke activiteit(en) bent u betrokken?

(aankruisen wat van toepassing is)

☐ Activiteiten van de 'vrienden van de Kopperhof'	☐ Klaverjassen
☐ Biljart	☐ Koersbal, dinsdagmiddag
☐ Bingo	☐ Koersbal, donderdagmiddag
☐ Bridge, donderdagavond	☐ Koken, 1 ^e zondag van de maand
☐ Bridge, woensdagmiddag	☐ Koken voor mannen
☐ Computergebruik voor beginners	☐ Modeshow en verkoop kleding
☐ Countryline	☐ Schilderen, dinsdagmiddag
☐ Digitale fotobewerking met Picasa	☐ Schilderen, dinsdagmorgen
☐ Gymnastiek	☐ Soos
☐ Handwerken	☐ SWO-fietsclub
☐ Inloopmorgen	☐ Verassingmaaltijd
☐ Internetcursus	☐ Volksdansen
	☐ Vrij biljarten

2. Hoelang bent u betrokken bij het SWOH?

..... jaar

3. Welk doel heeft de activiteit die u begeleidt volgens u?

(meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Gezelligheid	☐ Anderen ontmoeten
☐ Gezondheid	☐ Andere omgeving
☐ Bewegen	☐ Nieuwe vaardigheden ontwikkelen
☐ Creativiteit (verder) ontwikkelen	☐ Ontspanning
☐ Zingeving	☐ Vriendschappen maken
☐ Competitiviteit	☐ Jezelf uitdagen
☐ Coördinatie verbeteren	
☐ Anders namelijk,	

4. Wat vindt u belangrijk om ouderen mee te geven gedurende een activiteit?

(meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ Dat de ouderen beter leren zich zelf te redden
- ☐ Dat de ouderen contacten leggen en deze onderhouden
- ☐ Dat de ouderen verantwoordelijk en gemotiveerd blijven
- ☐ Dat de ouderen actief bezig zijn, om vitaal te blijven
- ☐ Dat de ouderen hun creativiteit (verder) ontwikkelen
- ☐ Dat de ouderen betrokken worden bij de maatschappij
- ☐ Dat de ouderen om zorg en ondersteuning kunnen vragen
- ☐ Dat de ouderen een zinnige invulling kunnen geven aan hun dagelijkse leven
- ☐ Dat de ouderen zich kunnen ontspannen
- ☐ Dat de ouderen structuur houden in hun week
- ☐ Dat de ouderen niet vereenzamen
- ☐ Anders namelijk,
-

5. Wat vindt u van het huidige activiteitenaanbod?

- ☐ Uitstekend
- ☐ Goed
- ☐ Ruim voldoende
- ☐ Voldoende
- ☐ Onvoldoende
- ☐ Slecht

Toelichting:.....
.....
.....
.....
.....

6. Zou u zelf in de toekomst deel willen nemen aan de activiteiten van het SWOH?

- ☐ Nee, omdat
-
- ☐ Ja, omdat
-
-

7. Zou u het activiteitenaanbod van het SWOH anders willen zien?

- ☐ Nee, het is goed zo
- ☐ Ja, meer activiteiten
- ☐ Ja, meer variatie in de activiteiten
- ☐ Ja, meer activiteiten en meer variatie
- ☐ Ja, meer activiteiten die buiten 'de Kopperhof' plaatsvinden
- ☐ Ja, namelijk.....
-

8. Wat heeft de doelgroep ouderen nodig om zelfredzaam te blijven?

(meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Een zinvol sociaal netwerk	☐ Onafhankelijk zijn
☐ Middelen om hun eigen huishouding te kunnen doen	☐ Vitaal voelen
☐ Hun eigen keuzes kunnen maken	☐ Zelfstandig wonen
☐ Het leven op eigen manier zin geven	☐ Zelf problemen oplossen
☐ Administratie bij kunnen houden	☐ Deelnemen aan de samenleving
☐ Activiteiten kunnen ondernemen	☐ Eigen vervoer regelen
☐ Aanpassen aan veranderingen (bijvoorbeeld mobiele telefoon, computer)	☐ Voor zichzelf zorgen
☐ Anders namelijk,	☐ Hun eigen belangen kunnen behartigen

9. Welke positieve signalen vangt u op tijdens de activiteit(en)?

(meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Sfeer	☐ Zelfverzekerdheid
☐ Competitieve sfeer	☐ Zelfredzaamheid
☐ Kwaliteit van onderlinge contacten	☐ Groepssamenstelling
☐ Nieuwe vriendschappen	☐ Groepsgrootte
☐ Financiën	☐ Verschil in normen en waarden
☐ Veilig gevoel	☐ Betrokkenheid
☐ Sociale steun	☐ Stimulerend en motiverend
☐ Leergierigheid	☐ Open sfeer
☐ Ruimte voor andere culturen	☐ Aanwezigheid van voorzieningen
☐ Zorg en ondersteuning	(bijvoorbeeld: aangepast toilet)
☐ Anders namelijk,	

10. Welke negatieve signalen vangt u op tijdens de activiteit(en)?

(meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Sfeer	☐ Onzekerheden
☐ Competitieve sfeer	☐ Gebrek aan zelfredzaamheid
☐ Kwaliteit van onderlinge contacten	☐ Groepssamenstelling
☐ Groepsgrootte	☐ Prestatiedruk
☐ Afwezigheid van voorzieningen	☐ Financiën
(bijvoorbeeld: aangepast toilet)	☐ Desinteresse
☐ Verschil in normen en waarden	☐ Geen veilig gevoel
☐ Weinig betrokkenheid	☐ Weinig sociale steun
☐ Gebrek aan motivatie	☐ Geen ruimte voor andere culturen
☐ Gebrek aan zorg en ondersteuning	
☐ Anders namelijk,	

11. Voelt u zich betrokken bij de organisatie?

- ☐ Heel erg betrokken
- ☐ Betrokken
- ☐ Neutraal
- ☐ Niet betrokken

Toelichting:.....
.....
.....
.....

12. Wat kan het SWOH doen om activiteiten nog aantrekkelijker te maken voor (toekomstige) potentiële deelnemers?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Activiteiten aanbod aanpassen	☐ Jongeren betrekken
☐ Voorlichting over de activiteiten geven	☐ Gevarieerd cursusaanbod
☐ Lage kosten voor de activiteiten	☐ Buiten activiteiten
☐ Meer avond activiteiten organiseren	☐ Informatieve bijeenkomsten
☐ Meer middag activiteiten organiseren	☐ Workshops
☐ Meer ochtend activiteiten organiseren	☐ In het weekend
☐ Zomerprogramma	☐ Maaltijdverzorging
☐ Anders namelijk,	

13. Welke ideeën heeft u als vrijwilliger of docent om de activiteiten nog aantrekkelijker te maken in de toekomst?

.....

.....

.....

.....

14. Heeft u nog verbeterpunten die u terug zou willen geven aan het SWOH/Sigma?

.....

.....

.....

.....

15. Heeft u nog aanvullende opmerkingen voor het SWOH/Sigma?

.....

.....

.....

.....

Graag willen we u vragen de enquête vóór uiterlijk 2 april in te leveren in de daarvoor bestemde postbak op de bar van 'De Kopperhof', Sportweg 25.

Hartelijk bedankt voor het invullen van de enquête,

Margriet van Dijk
Esmeralda Attema

In opdracht van Sigma

Enquête voor inwoners van Hoevelaken over activiteiten van het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken

Doel van de enquête:

Voor u ligt een vragenlijst met als onderwerp het activiteitenaanbod van Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken. Deze enquête wordt verstrekt door twee vierdejaars studenten sociale sector, in opdracht van Sigma. Sigma is verantwoordelijk voor het SWOH. Het doel van deze enquête is het verkrijgen van informatie over de wensen en behoeften van u als oudere in Hoevelaken/de gemeente Nijkerk.

Hulp bij het invullen:

Het invullen van de vragenlijst zal tien minuten van uw tijd in beslag nemen. De enquête is geheel anoniem en er zal vertrouwelijk worden omgegaan met de informatie. Mocht u een vraag niet kunnen beantwoorden, laat u deze dan onbeantwoord.

Streep door wat niet van toepassing is

Geslacht: M / V

Woonplaats:

Leeftijd :

1. Bent u bekend met het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken (SWOH)?

- ☐ Nee, nooit van gehoord (ga door naar vraag 6)
- ☐ Ja, ik ken het

2. Hebt u al eens deelgenomen aan de activiteiten van het SWOH (in 'de Kopperhof')?

- ☐ Ja (ga door naar vraag 3)
- ☐ Nee (ga door naar vraag 6)

3. Aan welke activiteit(en) heeft u deelgenomen?

.....
.....
.....

4. Wat vond u van de activiteit(en)?

(meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Gezellig	☐ Inspirerend
☐ Leerzaam	☐ Activerend/stimulerend
☐ Langdradig	☐ Te druk
☐ Te grote groep	☐ Spannend
☐ Creatief	☐ Saai
☐ Uitdagend	☐ Te moeilijk
☐ Anders namelijk,	

5. Voldeed deze aan u wensen en/of behoeften?

- ☐ Uitstekend
- ☐ Goed
- ☐ Ruim voldoende
- ☐ Voldoende
- ☐ Onvoldoende
- ☐ Slecht

Toelichting:.....
.....
.....
.....
.....

6. Welke redenen heeft u om (verder) geen gebruik te maken van de aangeboden activiteiten van het SWOH?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ Te weinig tijd
- ☐ Geen interesse
- ☐ Te duur
- ☐ Ik voel me nog te jong
- ☐ Lichamelijke beperkingen
- ☐ Psychische beperkingen
- ☐ Mobiliteit
- ☐ Interesse sluit niet aan op het aanbod
- ☐ Groepssamenstelling
- ☐ Gebrekkige hulpmiddelen binnen 'de Kopperhof'
- ☐ Anders namelijk,
-

7. Waar houdt u zich in het dagelijkse leven mee bezig?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ Werk
- ☐ Vrijwilligerswerk
- ☐ Mantelzorg
- ☐ Oppassen
- ☐ Sporten
- ☐ Kerkelijke activiteiten
- ☐ Huishoudelijke taken
- ☐ Anders namelijk,
-

8. Waar gaan uw interesses naar uit?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Gezondheid	☐ Sociaal
☐ Sport en spel	☐ Media
☐ Creativiteit	☐ Mode
☐ Voeding	☐ Politiek
☐ Religie	☐ Muziek
☐ Cultuur	☐ Kunst
☐ Entertainment	☐ Dieren
☐ Recreatie	☐ Spiritualiteit
☐ Economie	
☐ Anders namelijk,	

9. Wat betekent voor u zelfredzaamheid?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Een zinvol sociaal netwerk	☐ Eigen keuzes kunnen maken
☐ Eigen huishouding kunnen doen	☐ Onafhankelijk zijn
☐ Het leven op eigen manier zin geven	☐ Zelf problemen oplossen
☐ Deelnemen aan de samenleving	☐ Administratie bijhouden
☐ Vitaal voelen	☐ Eigen vervoer
☐ Activiteiten kunnen ondernemen	☐ Aanpassen aan veranderingen
☐ Zelfstandig wonen	(bijvoorbeeld: mobiele telefoon,
☐ Voor jezelf zorgen	computer)
☐ Eigen belangen behartigen	
☐ Anders namelijk,	

10. Welk doel moet een activiteit volgens u hebben?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Gezelligheid	☐ Andere ontmoeten
☐ Gezondheid	☐ Andere omgeving
☐ Bewegen	☐ Nieuwe vaardigheden ontwikkelen
☐ Creativiteit (verder) ontwikkelen	☐ Ontspanning
☐ Zingeving	☐ Vriendschappen maken
☐ Competitief element	☐ Jezelf uitdagen
☐ Coördinatie verbeteren	
☐ Anders namelijk,	

11a. Zou u in de toekomst deel willen nemen aan de activiteiten van het SWOH?

- ☐ Nee, ik heb er geen interesse voor
- ☐ Ja, dat lijkt me leuk
- ☐ Misschien

11b. Welke soort activiteiten hebben dan uw belangstelling?

.....

.....

.....

.....

12. Wat zou het SWOH kunnen doen om het aantrekkelijk te maken voor u om deel te nemen?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Activiteiten aanbod aanpassen	☐ Jongeren betrekken
☐ Voorlichting over de activiteiten geven	☐ Gevarieerd cursusaanbod
☐ Lage kosten voor de activiteiten	☐ Buiten activiteiten
☐ Avond activiteiten organiseren	☐ Informatieve bijeenkomsten
☐ Middag activiteiten organiseren	☐ Workshops
☐ Ochtend activiteiten organiseren	☐ Activiteiten in het weekend
☐ Zomerprogramma	☐ Maaltijdverzorging
☐ Anders namelijk,	

13. Heeft u nog aanvullende opmerkingen voor het SWOH?

.....
.....
.....
.....
.....

Graag willen we u vragen de enquête vóór uiterlijk 2 april op te sturen door middel van de bijgevoegde retourenvelop. Eventueel kunt u het ook inleveren in de brievenbus van het SWOH bij 'De Kopperhof', Sportweg 25.

Hartelijk bedankt voor het invullen van de enquête,

**Margriet van Dijk
Esmeralda Attema**

In opdracht van Sigma

Enquête voor de deelnemers van de activiteiten van het Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken

Doel van de enquête:

Voor u ligt een vragenlijst met als onderwerp het activiteitenaanbod van Steunpunt Welzijn Ouderen Hoevelaken. Deze enquête wordt verstrekt door twee vierdejaars studenten sociale sector, in opdracht van Sigma. Sigma is verantwoordelijk voor het SWOH. Het doel van deze enquête is het verkrijgen van informatie over de wensen en behoeften van u als deelnemer.

Hulp bij het invullen:

Het invullen van deze vragenlijst zal ongeveer tien minuten van uw tijd in beslag nemen. De enquête is geheel anoniem en er zal vertrouwelijk worden omgegaan met de informatie. Mocht u een vraag niet kunnen beantwoorden, laat u deze dan onbeantwoord.

Streep door wat niet van toepassing is

Geslacht: M / V

Woonplaats:

Leeftijd :

1. Aan welke activiteit(en) van het SWOH neemt u deel?

(aankruisen wat van toepassing is)

☐ Biljart	☐ Koersbal, donderdagmiddag
☐ Bingo	☐ Koken op zondag
☐ Bridge, donderdagavond	☐ Koken voor mannen
☐ Bridge, woensdagmiddag	☐ Modeshow en verkoop kleding
☐ Computergebruik voor beginners	☐ Schilderen, dinsdagmiddag
☐ Countryline	☐ Schilderen, dinsdagmorgen
☐ Digitale fotobewerking met Picasa	☐ Soos
☐ Gymnastiek	☐ SWO-fietsclub
☐ Handwerken	☐ Verassingmaaltijd
☐ Inloopmorgen	☐ Volksdansen
☐ Internetcursus	☐ Vrij biljarten
☐ Klaverjassen	☐ Activiteiten 'vrienden van de Kopperhof'
☐ Koersbal, dinsdagmiddag	

2. Hoe vaak bezoekt u de activiteiten van het SWOH?

☐ Maandelijks	☐ 3 keer per week
☐ 1 keer per week	☐ meer dan 3 keer per week
☐ 2 week per week	

3. Wanneer vindt u het belangrijk dat er activiteiten zijn?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ 's ochtends	☐ In de zomer
☐ 's middags	☐ In de vakanties
☐ 's avonds	☐ Op feestdagen
☐ In het weekend	(bijvoorbeeld Koninginnedag)
☐ Anders namelijk,	

4. Zou u het activiteitenaanbod van het SWOH anders willen zien?

- ☐ Nee, het is goed zo
- ☐ Ja, meer activiteiten
- ☐ Ja, meer variatie in de activiteiten
- ☐ Ja, meer activiteiten en meer variatie
- ☐ Ja, meer activiteiten die buiten 'de Kopperhof' plaatsvinden

Toelichting:.....
.....
.....
.....

5. Bezoekt u buiten het SWOH nog andere activiteiten in Hoevelaken/de gemeente Nijkerk?

- ☐ Nee
- ☐ Ja, namelijk
-
-

6. Welke bezigheden heeft u naast de activiteiten van het SWOH?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ Werk
- ☐ Vrijwilligerswerk
- ☐ Familie en/of vriendenbezoek
- ☐ Mantelzorg
- ☐ Oppassen
- ☐ Sporten
- ☐ Kerkelijke activiteiten
- ☐ Huishoudelijke taken
- ☐ Anders namelijk,
-

7a. Heeft deelname aan de activiteiten van het SWOH u (nieuwe) contacten opgeleverd?

- ☐ Nee, omdat
-
-
- ☐ Ja, omdat
-
-

7b. Onderhoudt u deze contacten ook buiten de activiteit(en) om?

- ☐ Nee, omdat
-
-
- ☐ Ja, omdat
-
-

8a. Waar gaan uw interesses naar uit?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Gezondheid	☐ Sociaal
☐ Sport en spel	☐ Media
☐ Creativiteit	☐ Mode
☐ Voeding	☐ Politiek
☐ Religie	☐ Muziek
☐ Cultuur	☐ Kunst
☐ Cabaret	☐ Dieren
☐ Recreatie	☐ Spiritualiteit
☐ Economie	
☐ Anders namelijk,	

8b. Zou u deze thema's ook terug willen zien in activiteiten?

- ☐ Nee, omdat
-
-
- ☐ Ja, omdat
-
-

9. Wat vindt u belangrijk aan een activiteit

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Gezelligheid	☐ Anderen ontmoeten
☐ Gezondheid	☐ Andere omgeving
☐ Bewegen	☐ Nieuwe vaardigheden ontwikkelen
☐ Creativiteit (verder) ontwikkelen	☐ Ontspanning
☐ Zingeving	☐ Vriendschappen aangaan
☐ Competitie/ wedstrijd	☐ Jezelf uitdagen
☐ Coördinatie verbeteren	☐ Jeugd betrekken bij activiteiten
☐ Maaltijdverzorging	☐ Dat het informatief is
☐ Activiteit in de buitenlucht	
☐ Anders namelijk,	

10. Voldoet het activiteitenaanbod aan uw wensen en behoeften?

- ☐ Nee, omdat
-
- ☐ Ja, omdat
-
- ☐ Gedeeltelijk, omdat
-
-

11. Wat vindt u van de prijs van de activiteiten in verhouding met de kwaliteit?

- ☐ Uitstekend
- ☐ Goed
- ☐ Ruim voldoende
- ☐ Voldoende
- ☐ Onvoldoende
- ☐ Slecht

Toelichting:

.....

.....

.....

.....

12. Wat vindt u van de vrijwilligers en de docenten van de activiteiten?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Gezellig	☐ Betweterig
☐ Prettig	☐ Te streng
☐ Behulpzaam	☐ Bemoeizuchtig
☐ Betrouwbaar	
☐ Anders namelijk,	

13. Voelt u zich veilig tijdens de activiteiten van het SWOH?

- ☐ Nee, omdat
-
- ☐ Ja, omdat
-

14. Wat betekent zelfredzaamheid voor u?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Een zinvol sociaal netwerk	☐ Eigen keuzes kunnen maken
☐ Eigen huishouding kunnen doen	☐ Onafhankelijk zijn
☐ Het leven op eigen manier zin geven	☐ Zelf problemen oplossen
☐ Deelnemen aan de samenleving	☐ Administratie bijhouden
☐ Vitaal voelen	☐ Eigen vervoer
☐ Activiteiten kunnen ondernemen	☐ Aanpassen aan veranderingen
☐ Voor jezelf zorgen	(bijv.: computer, mobiele telefoon)
☐ Zelfstandig wonen	☐ Eigen belangen behartigen
☐ Anders namelijk,	

15. Zijn er belemmeringen voor u om deel te nemen aan bepaalde activiteiten?

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ Geen	☐ Interesse
☐ Financiën	☐ Lichamelijke beperkingen
☐ Vervoer naar activiteit	☐ Groepssamenstelling
☐ Psychische beperkingen	☐ Groepsgrootte
☐ Gebrekkige hulpmiddelen	☐ Beeldvorming (ik voel me nog vitaal)
binnen 'de Kopperhof'	☐ Prestatiedruk
☐ Anders namelijk,	

16. Wat zou Sigma kunnen doen om u hierin te ondersteunen?

.....
.....
.....
.....
.....

17. Wat kan Sigma doen, om ervoor te zorgen dat u blijft deelnemen aan de activiteiten van het SWOH?

.....
.....
.....
.....
.....

Graag willen we u vragen de enquête vóór uiterlijk 2 april in te leveren in de daarvoor bestemde postbak op de bar van 'De Kopperhof', Sportweg 25.

Hartelijk bedankt voor het invullen van de enquête,

**Esmeralda Attema
Margriet van Dijk**

In opdracht van Sigma.

7.6. Huidig activiteitenaanbod van het SWOH

OVERZICHT S.W.O.-ACTIVITEITEN in de Kopperhof 2009-2010

ACTIVITEIT	DATUM BEZOCHTE ACTIVITEIT	AANTAL DEELNE MERS	DOEL VAN DE ACTIVITEIT	KOSTEN
Gymnastiek Maandagmiddag 13.45 tot 14.45 uur en 14.45 tot 15.45 uur				€ 60,00, wekelijks. Sep./ juni
Koken voor mannen Maandagmiddag vanaf 16.00 uur				€ 45,00 (6 lessen)
Biljart maandagavond				€ 1,30
Soos Dinsdagmorgen	9 februari 2010			€ 1,30
Schilderen Dinsdagmorgen 10.00 tot 12.00 uur	9 februari 2010			€ 65,00, (16 lessen).
Koersbal Dinsdagmiddag 14.00 tot 16.00 uur	16 februari			€ 1,30
Schilderen Dinsdagmiddag 14.00 tot 16.00 uur	16 februari			€ 65,00 (16 lessen)
Klaverjassen Dinsdagavond	16 februari			€ 1, 30
Vrij biljarten	16 februari			€ 1,30
Volksdansen Woensdagmorgen 9.15 tot 10.30 uur	10 februari			€ 80,00, wekelijks. Sep./ apr.
Handwerken Woensdagmiddag 14.00 tot 16.00 uur	10 februari			€ 1,30
Bridge Woensdagmiddag 13.30 tot 16.00 uur	10 februari			€ 1,30
Inloopmorgen Donderdagmorgen	28 januari 2010			Gratis
Koersbal Donderdagmiddag	18 februari 2010			€ 1,30
Bridge Donderdagavond				€ 1,30
Countryline Vrijdagmiddag 14.45 tot 15.45 uur				€ 80,00, wekelijks. Sep./ juni
Inloopmorgen Donderdagmorgen Voorleesochtend	11 februari 2010			Gratis
Inloopmorgen Donderdagmorgen Verrassingsmaaltijd	4 februari 2010			€ 8,50 (maandelijks)

--	--	--	--	--

7.7. Draaiboek

Rood = project. Groen = Lesvak.
 Blauw = Huiswerk. Roze = Scholing.
 Donkerblauw = voorbereiding.

H-week 18-01 / 22-01:

Afronding en goedkeuring van het werkplan.

T-week: 25-01/29-01:

28-01:

Kennismaking in de 'Kopperhof' met Jenny consultant SWOH in Hoevelaken.

Kennismaking met de doelgroep tijdens de inlooptocht.

A- week: 1-02/5-02:

1-02: Introductie onderzoeksproject.

3-02: Introductie major 6 + begeleidingskunde.

4-02: Verrassingsmaaltijd met de doelgroep. Introductie van onszelf.

Werken aan de opzet en planning van het onderzoek.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

5-02: Werken aan het onderzoeksproject. Communicatieplan/draaiboek/probleemanalyse.

B- week: 8-02/12-02:

8-02: Onderzoeksproject + Profileren en synthese.

9-02,10-02,11-02: Meedraaien met activiteiten.

Werken aan het onderzoek. Probleemanalyse, deskresearch, literatuuronderzoek en communicatieplan.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

12-02: Profileren en synthese.

13/14: Stelling 1, profileren en synthese en 12x printen!.

C- week: 15-02/19-02:

15-02: Onderzoeksproject + profileren en synthese. Voorbereiding les 1 begeleidingskunde, Margriet
 Plan van aanpak maken

16-02,17-02,18-02: Meedraaien met activiteiten.

Werken aan het onderzoek. Probleemanalyse, deskresearch, literatuuronderzoek en communicatieplan.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

19-02: Profileren en synthese + begeleidingskunde + les aan 1^e jaarstudenten.

20/21: Stelling 2, profileren en synthese en 12x printen!.

Voorjaarsvakantie: 22-02/26-02:

22-02: Vakantiedag

Plan van aanpak maken en portfolio bijstellen.

Stelling 3 en 4, profileren en synthese en 12x printen!.

Theorieopdrachten begeleidingskunde.

23-02,24-02,25-02: Ontwikkelen van enquêtes en interviews. Plannen van de interviews.

26-02: Vakantiedag

D- week: 1-03/5-03:

1-03: Onderzoeksproject + profileren en synthese. Voorbereiding les 2 begeleidingskunde, Esmeralda

2-03,3-03,4-03: Ontwikkelen van enquêtes en interviews. Plannen van de interviews.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

5-03: Profileren en synthese + les aan 1^e jaarstudenten.

Inleveren plan van aanpak begeleidingskunde.

!06/07: **Stelling 5, profilering en synthese en 12x printen!**

E- week: 8-03/12-03:

8-03: Profileren en synthese. Voorbereidingen les 3 begeleidingskunde, Margriet.

9-03,10-03,11-03: Ontwikkelen van enquêtes en interviews. Plannen van de interviews.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

12-03: Profileren en synthese + begeleidingskunde + les aan 1^e jaarstudenten.

13/14: **profilering en synthese aanscherpen.**

Theorieopdrachten begeleidingskunde.

F- week: 15-03/19-03:

15-03: Profileren en synthese. Voorbereidingen les 4 begeleidingskunde, Esmeralda.

16-03,17-03,18-03: Ontwikkelen van enquêtes en interviews. Plannen van de interviews.

(eventueel start met enquêtes en interviews)

Begeleidingsgesprek begeleidster.

18-03: Scholing Esmeralda, medicijnen/epilepsie.

19-03: Profileren en synthese + les aan 1^e jaarstudenten.

!20/21: **profilering en synthese aanscherpen.**

G- week: 22-03/26-03:

22-03: Profileren en synthese. Voorbereidingen les 5 begeleidingskunde, Margriet.

23-02: Scholing Esmeralda, BHV

24-02,25-02: Interviews en enquêtes afnemen.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

26-03: Profileren en synthese + begeleidingskunde + les aan 1^e jaarstudenten.

Theorieopdracht co- begeleiding inleveren + voortgangsverslag 1.

27/28: **profilering en synthese aanscherpen.**

H- week: 29-03/2-04:

Interviews en enquêtes afnemen.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

T- week: 5-04/9-04:

Interviews en enquêtes verwerken. Data-analyse.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

theorieopdrachten af.

A- week: 12-04/16-04:

12-04: ??

13-02,14-02,15-02: Interviews en enquêtes verwerken. Data-analyse.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

16-04: ??

B- week: 19-04/23-04:

19-04: Onderzoeksproject + profilering en synthese. Voorbereidingen les 6 begeleidingskunde, Esmeralda.

20-04,21-04,22-04: Interviews en enquêtes verwerken. Data-analyse.

Begeleidingsgesprek begeleidster.

23-04: Profileren en synthese + les aan 1^e jaarstudenten.

C- week: 26-04/29-04:

26-04: Onderzoeksproject + profilering en synthese. **Voorbereidingen les 7 begeleidingskunde, Margriet.**

27-04,28-04,29-04: verslaglegging en conclusies

Begeleidingsgesprek begeleidster.

30-04: Profileren en synthese + begeleidingskunde + les aan 1^e jaarstudenten.

Meivakantie: 30-04/06-05:

10-05: vakantiedag

Verslag Synthese en profilering afronden.

11-05/12-05/13-05: verslaglegging en conclusies

Begeleidingsgesprek begeleidster.

14-05: vakantiedag

D- week: 14-05/18-05:

14-05: Onderzoeksproject + profilering en synthese. **Vorbereidingen les 8 begeleidingskunde.**

14-05,15-05,16-05: verslaglegging en conclusies

Begeleidingsgesprek begeleidster.

17-05: Profilering en synthese + les aan 1^e jaarstudenten.

Inleveren verslag van de stellingen voor synthese gesprek!

E- Week: 17-05/21-05:

17-05: profilering en synthese. **Vorbereidingen les 9 begeleidingskunde, Esmeralda.**

Concept eindproduct is af!!

18-05,19-05,20-05: verslaglegging en conclusies

Begeleidingsgesprek begeleidster.

21-05: Profilering en synthese + begeleidingskunde + les aan 1^e jaarstudenten.

F- week: 24-05/28-05:

24-05: profilering en synthese. **Vorbereidingen les 10 begeleidingskunde.**

25-05: Overig

26-05: Overig

27-05: Vorbereidingen presentatie/synthese gesprek.

28-05: Profilering en synthese + les aan 1^e jaarstudenten.

G- week: 31-05/4-06:

31-05: profilering en synthese. **Vorbereidingen les 11 begeleidingskunde, Esmeralda.**

1-06,2-06: Vorbereidingen presentatie/synthese gesprek.

3-06: **Inleveren van het eindproduct! + inleveren procesverslag!**

4-05: Profilering en synthese + begeleidingskunde + les aan 1^e jaarstudenten.

H- week: 7-06/11-06:

Synthese gesprekken!

10-06: Presentatie bij Sigma!

T- week:

Synthese gesprekken!

Inleveren van het verslag begeleidingskunde.

*Theorieopdrachten

* Overdrachten (Profielschetsen.)

* Eindverslag